Пам'ятаймо про Україну!

СВОБОДА

Видає Український Народний Союз

— SVOBODA —

Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CXI П'ЯТНИЦЯ, 4 ЧЕРВНЯ 2004 РОКУ ЧИСЛО 23 VOL. CXI FRIDAY, JUNE 4, 2004 No. 23

Візита генерала Веслі Кларка в Україну

КИЇВ. – Президент України Леонід Кучма 2 червня зустрівся з відомим політичним діячем США генералом Веслі Кларком. У ході розмови було обговорено питання міжнародної політики, зокрема ситуацію в Іраку. В. Кларк назвав дуже важливим перебування українського контингенту в складі миротворчих сил в Іраку і відзначив високий професіоналізм українських миротворців. „Я працював з українськими вояками в Боснії і знаю, що така співпраця була дуже ефективною", – сказав він. Під час зустрічі також було відзначено необхідність здійснення системних заходів для успішного завершення операції в Іраку й прийняття резолюції Ради Безпеки ООН.

Співрозмовники зупинилися на темі нинішнього співробітництва України і НАТО. Л. Кучма відзначив: „Ми із задоволенням згадуємо нашу взаємодію і вашу ролю як головнокомандувача Об'єднаними збройними силами НАТО. Я думаю, що співпраця України і НАТО була помітною".

Генерал конкретизував ті умови, які наблизять Україну до членства в НАТО. Перш за все, на його думку, Україна мала б довести до кінця реформи в оборонній сфері. Це означає подальше скорочення чисельності Збройних Сил, переведення їх на добровільну основу, а також скорочення інфраструктури з одночасним збільшенням її гнучкости.

В економіці належить зробити подальші кроки, які б забезпечували відповідність західнім стандартам, сказав В. Кларк. Він назвав правильним рішення України щодо визначення стратегічного курсу до НАТО.

В. Кларк порушив тему інвестиційного співробітництва України і США: „Одна з цілей мого візиту – зацікавити американських підприємців прийти в Україну".

В. Кларк приїхав на запрошення В. Пінчука, який є його колегою в Міжнародній кризовій групі („International Crisis Group").

„Українська правда"

Верховна Рада України уточнює обставини мукачівських подій

ПАРСИПАНІ. Н. Дж. – У вівторок, 1 червня, Верховна Рада вже втретє обговорювала ситуацію у зв'язку з грубими порушеннями законности під час виборів голови закарпатського міста Мукачева 18 квітня (див. „Свободу" за 23 квітня – „Вибори в Мукачеві – знущання з демократії", і за 30 квітня – „С. Пайфер про сучасні події в Україні: 'Ми спантеличені...' "). У висліді безпрецедентного фальшування, організованого мукачівською владою, з потурання київських чинників, було оголошено, що у виборах переміг кандидат від медведчуківської СДПУ(о) Еренест Нусер, хоч насправді переважна більшість виборців проголосувала за кандидата від „Нашої України" Віктора Балогу.

На цей раз у Верховній Раді предметом обговорення і голосування був проєкт постанови, яким пропонувалося визнати недостатньою діяльність Генеральної прокуратури в справі розстеження обставин мукачівських виборів. За дану постанову проголосувало 206 з 414 народних депутатів, зареєстрованих у залі. „За" голосували майже в повному складі фракцій „Наша Україна", КПУ, СПУ, БЮТ, чотири представники групи „Центр", два народних депутатів з фракції НДП-ПППУ і 10 позафракційних депутатів.

На голосування Верховної Ради України не було поставлено проєкт постанови, поданий народними депутатами Анатолієм Матвієнком (БЮТ) та Іваном Іванчом („Наша Україна"), яким пропонувалося висловити недовіру Генеральному прокуророві України Генадієві Васильєву. Пояснюючи причину відмови, перший заступник голови Верховної Ради України Адам Мартинюк зазначив, що цю постанову не можна ставити на голосування, бо щодо неї

(Закінчення на стор. 3)

У Вашінґтоні відкрито пам'ятник жертвам і ветеранам Другої світової війни

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – В історії бувають неповторні хвилини, і до особливих переживань треба включити урочисте відкриття Національного памятника жертвам і ветеранам Другої світової війни, що відбулося в суботу, 29 травня, у Вашінґтоні. Монумент присвячений в першу чергу пам'яті загиблих в боях Другої світової війни та ветеранам американських збройних сил. У промовах під час церемонії відкриття з участю понад 200,000 осіб постійно звучали слова про „найкращу ґенерацію" – тих, що не завагалися і стали на прю в обороні волі своєї країни і цілого світу. Їм завдячуємо свободу, котрою втішаємось сьогодні.

Думка про пам'ятник зродилася у 1980 роках, а в 1993 році Конґрес схвалив ідею і доручив будування Комісії пам'ятників американських битв (American Battle Monument Comission – ABMC), яка включила Адміністрацію генеральних послуг (General Services Administration) контролювати спорудження пам'ятника та здійснювати договори з потрібними допоміжними фірмами. У травні 1999 року вибрано компанію „Гілбайн Білдінг" для керуванням будівництвом пам'ятника. Національний пам'ятник жертвам і ветеранам Другої світової війни є першим памятником, який вшановує всіх, що брали участь у тій війні. Встановлений Комісією пам'ятників американських битв, він вшановує всіх ветеранів війни, громадян на домашньому фронті, увесь американський народ і той високий моральний ідеалізм, що зрушив народ на поклик до бою.

(Закінчення на стор. 4)

Національний пам'ятник жертвам і ветеранам Другої світової війни. На другому пляні – меморіял Абрагама Лінкольна.
Фото: ABMC

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Заробітчани переказали в Україну 766 мільйонів дол.

КИЇВ. – Минулого року громадяни України, які працюють за кордоном (їх кількість хитається від 3 до 7 млн. осіб), переказали в Україну 766 млн. дол. Середня сума одного переказу становила 190—280 дол. Про це повідомив 27 травня голова правління Національного банку України Сергій Тигіпко, з посиланням на дані уряду. Втрати при переказі грошей з-за кордону в Україну нині становлять 12—13 відсотків від суми переказу (плата за послуги переказу та витрати на конвертацію). Голова НБУ також повідомив про збільшення суми, яку можна переказувати з України за кордон без підтверджувальних документів, – з 300 до 600 дол. Нову редакцію відповідної інструкції вже подано на реєстрацію до Міністерства юстиції.

Антимонопольний комітет порушив справу проти „Вестерн Юніон"

КИЇВ. – Антимонопольний комітет України 1 червня порушив справу проти компанії „Вестерн Юніон Файненшл, Інк." (США) за ознаками зловживання нею монопольним становищем, – повідомила прес-служба Антимонопольного комітету України. Таке рішення було прийнято після розгляду заяви Національного банку України та Асоціяції українських банків. Проведене АМКУ дослідження показало, що через систему „Вестерн Юніон" здійснюється більше половини грошових переказів фізичних осіб в Україну. „Це незаперечно свідчить про монопольне становище „Вестерн Юніон". При цьому сама компанія при укладенні угод із банками нав'язує їм такі умови співпраці, які ускладнюють можливість праці банків з іншими операторами". Крім того, будучи монополістом, ця компанія встановила в Україні завищені, в порівнянні з іншими країнами, ставки збору за здійснення переказу. За інформацією Нацбанку, в середньому вони складають 12-13 відсотків від суми переказу. „Є чи нема порушення, ми можемо сказати тільки після рішення Комітету, але зібрана інформація вже тепер свідчить про явні ознаки зловживань. Якщо факт такого порушення підтвердиться, Комітет не лише припинить неправомірні дії „Вестерн Юніон", але й накладе на компанію карні санкції", – вважає О. Костусєв, голова Антимонопольного комітету.

Україна вирішила йти у СОТ без ЄЕП

КИЇВ. – Україна не має наміру координувати процес вступу до Світової організації торгівлі з країнами-членами Угоди про формування Єдиного економічного простору, і збирається вступити до СОТ якнайшвидше. „Наша позиція полягає в тому, що кожна країна вже пройшла свій відрізок часу і повинна йти далі своїм шляхом", – заявив в Києві 28 травня заступник голови адміністрації Президента України – керівник Головного аналітичного управління адміністрації Василь Базів, відповідаючи на запитання журналістів про узгодження дій щодо вступу до СОТ з країнами, що формують ЄЕП. Разом з тим він відзначив, що, отримавши членство у СОТ, Україна має намір допомагати своїм партнерам у ЄЕП увійти в цю організацію.

Перевіряють причини смерти Б. Савлохова

ЧЕРНІВЦІ. – Чернівецька обласна прокуратура проводить ретельну перевірку причин смерти відомого в Києві кримінального „авторитета" Бориса Савлохова, який раптово помер 26 травня ввечері в Сокирянській виправній колонії №67 (Чернівецька область). Про це повідомив прес-секретар Чернівецької обласної прокуратури Олександер Лебідь. У результаті судово-медичного розтину тіла Б. Савлохова попередньо встановлено причину його смерти – „серцево-судинна недостатність, кардіосклероз та ішемічна хвороба серця". За даними прокуратури, ознак насильницької смерти не виявлено.

В. Ющенко відкрив власний веб-сайт

КИЇВ. – Провідник бльоку „Наша Україна" Віктор Ющенко 28 травня розкритикував Кабінет міністрів за різке підвищення цін на нафтопродукти. На прес-конференції з нагоди відкриття власного інтернетівського сайту (www.yuschenko.com.ua) В. Ющенко висловив думку, що уряд „не володіє питанням, не може керувати ситуацією й не впорався з професійним управлінням цим сектором української економіки". В. Ющенко також висловив упевненість, що кандидат на Президента України від бльоку „Наша Україна" переможе на президентських виборах.

Організація „Репортери без кордонів" критикує владу України

КИЇВ. – Правозахисна організація „Репортери без кордонів" 28 травня розкритикувала владу України з приводу арешту двох опозиційних журналістів. Правозахисники оцінюють цей випадок, як спробу обмежити свободу преси перед президентськими виборами. Олександер Помиткін, який займався розслідуванням фактів корупції у службах безпеки, заарештований у 23 травня за звинуваченням у „заволодінні шляхом обману чужими грошовими коштами". Інший журналіст – Костянтин Сидоренко – затриманий 24 травня за звинуваченням у незаконному зберіганні вибухівки.

Л. Кучма докоряє Евросоюзові за стратегію щодо України

КИЇВ. – Леонід Кучма 28 травня зустрівся з президентом Румунії під час Центральноевропейської зустрічі, яка відбулася в румунському містечку Мамая з участю керівників 17 країн. Промовляючи 27 травня перед учасниками зустрічі, Президент Леонід Кучма звинуватив Евросоюз у недоліках стратегії щодо України. Він наголосив, щ, напрямком української політики і далі буде европейський розвиток і висловив вдячність за підтримку евроінтеграційних прагнень України державам центральної Европи, які нещодавно увійшли до ЕС. Того ж дня на засіданні круглого столу з представниками европейських ділових кіл, що відбулося під час зустрічі керівників держав Середньої Европи, Президент України Леонід Кучма запросив представників европейського підприємництва активніше співпрацювати з Україною, зокрема більше вкладати в українську економіку. Л. Кучма також говорив про необхідність уникнути неґативних наслідків розширення Европейського союзу для України. Йдеться про втрати не тільки економічні, а й у так званому „людському вимірі", зокрема пов'язані з візовим режимом.

Кремль не заперечує проти вступу України до НАТО

МОСКВА. – Міністер закордонних справ Росії Сергій Лавров сказав 28 травня, що прагнення України стати членом Евросоюзу і НАТО не повинно завдати шкоди взаєминам двох країн. Російський міністер сказав, що Росія і далі вважає помилковим розширення НАТО, але зауважив, що Москва поважає вибраний Україною курс. Після спільного засідання керівників українського та російського міністерств закордонних справ у Москві С. Лавров наголосив, що Росія на відміну від України не збирається вступати до ЕС і НАТО, але, сказав він, партнерство сторін не повинно від цього змінитися. „Ми не плянуємо ставати членами жодної з тих організацій - НАТО чи ЕС. Україна ж планує, але незалежно. Наше партнерство означає, що ми за жодних обставин не зашкодимо одні одним чи підтримаємо дії інших, здатні завдати такої шкоди".

За повідомленнями інформаційних аґентств

Майстер безсмертного слова

Володимир Біляїв

27 травня я одержав електронною поштою від мого київського друга сумну новину: „Сьогодні вранці помер Микола Вінграновський". Я знав, що він довший час нездужав на серцеву недостатність, але ця несподівана вістка вразила мене до сліз. У листопаді йому б виповнилося тільки 68 років...

Останні 15 років ми були близькими друзями. Свідомий дочасности людського життя, він писав про смерть:

Я знаю, ти в своєму плині
Нікому спуску не даєш,
Ані державі, ні дитині,
Ні сивині, ані дружині! –
Безсмертно сієш, смертно жнеш!

Микола Вінграновський – поет, прозаїк, дитячий письменник, кіноактор та кінорежисер, лавреат державної нагороди ім. Т. Шевченка, літературної нагороди „Благовіст" та Фундації Омеляна і Тетяни Антоновичів. Про його творчість, як одного з плеяди шістдесятників, у ті роки у вільному світі багато писали, зокрема Богдан Кравців та Іван Кошелівець, а його вірші часто друкувалися в українських журналах, серед інших – у „Сучасності".

З Миколою Вінграновським мене познайомила в Торонто на 54-му з'їзді Міжнародного ПЕН-Клюбу Ліда Палій восени 1989 року. Я був там як кореспондент „Голосу Америки". Ми довго розмовляли з Миколою Степановичем в його готельній кімнаті. Тоді ж, у Торонто, Вінграновський подарував мені машинопис його нового вірша, в якому, на мою думку, – вся суть його поезії:

Це слово людської надії,
Це слово крізь хрести і прах,
Крізь пил віків, усе в сльозах,
Пробилось, вижило, зоріє,
Горить у мене на устах!..

Микола Вінграновський

З'їзд ПЕН-Клюбу продовжувався в Монреалі, де було ухвалено прийняття до цієї організації Українського центру. Микола Вінграновський став першим президентом українського ПЕН-Клюбу і представляв його на пізніших з'їздах на Мадейрі та Відні. Удруге ми зустрілися в Києві в грудні 1991 року, коли я позна-

(Закінчення на стор. 9)

Справа Павла Лазаренка наближається до кінця

На суді у справі колишнього прем'єр-міністра України Павла Лазаренка у США звинувачення й захист почали викладати 26 травня свої останні аргументи. Джастин Кейн, співробітник Центру журналістських розслідувань, статтю якого подаємо, вважає, що П. Лазаренка можуть засудити до 15-річного ув'язнення, але багато хто (і сам П. Лазаренко) вважає, що він вийде на волю і повернеться в Україну.

САН ФРАНЦІСКО. – В осередя уваги знову повернувся колишній Лазаренків партнер, а нині головний свідок звинувачення Петро Кириченко. Помічник прокурора США Марта Борщ у виступі перед присяжними подавала сухі факти: вона детально перелічувала пересування коштів, які П. Лазаренко нібито вимагав від П. Кириченка, на банківські рахунки у США, Швайцарії, Польщі, Угорщині, на Багамах та Антіґуа. М. Борщ нагадала присяжним свідчення П. Кириченка про те, як П. Лазаренко тримав під жорсткою контролею Дніпропетровщину і як страх П. Кириченка змушував його платити П. Лазаренкові.

Адвокат захисту Дорон Вайнберґ у відповідь назвав П. Кириченка брехуном, поставив його свідчення під сумнів, наголосив на тих моментах свідчень, у яких він убачає розбіжності, і подав свою версію історії дружби, яка розвалилася, й людини, що знайшла єдиний вихід – піти на угоду з американською владою й „настукати" на свого партнера. П. Кириченко сам перебуває у США під слідством.

І Д. Вайнберґ, і М. Борщ наголошували, яка складна ця справа, і вказували присяжним на ті питання, на які вони муситимуть дати собі відповідь.

М. Борщ ретельно описала злочини, які, за її словами, П. Лазаренко скоїв в Україні: вимагання грошей від П. Кириченка й шахрайство з агрофірмою „Наукова". Далі вона пояснила, як справа потрапила під американську юрисдикцію, коли здобутки з тих злочинів, пройшовши через численні Лазаренкові рахунки, потрапили до США. Згадала вона й те, що П. Лазаренко користувався підставними компаніями, численними банківськими рахунками й переказами, завдяки яким перемішував законні й незаконні кошти. Купівля панамського пашпорта, за яким П. Лазаренко міг безперешкодно їздити до швайцарських банків, за словами прокурора, теж свідчить про його намір приховати кошти. „Це справа про корупцію й відмивання грошей, – сказала М. Борщ. – Він брехав українському народові про гроші, які отримував, щоб приховати свої злочини. Свідчення в цій справі підтверджують не лише зловживання владою в Україні, а й те, як П. Лазаренко скористався з переваг американської фінансової системи, з сили й стабільности американського доляра, щоб відмити свої гроші".

Д. Вайнберґ нагадав, що, перш ніж винести вердикт, присяжні мусять підтвердити, що П. Лазаренко вчинив інкриміновані злочини згідно з українським законодавством; що цілком певні кошти потрапили на рахунки П. Лазаренка, а потім до Сполучених Штатів; що за цими переказами стояли злочинні наміри; і що все це було частиною змови (таке одне зі звинувачень). Д. Вайнбеґ заперечив думку, що П. Кириченко міг одночасно давати П. Лазаренкові хабарі і зазнавати вимагань від нього. У пострадянській Україні було звично, що підприємці ставали під „дах" таких людей, як П. Лазаренко, стверджував Д. Вайнберґ. „Чи можливо, що платити мусив тільки один підприємець у Дніпропетровську? Єдиний спосіб, у який ця історія може мати сенс, це якщо вимагань зазнавав в області кожен". За словами Д. Вайнберґа, сам успіх П. Кириченка (а його багатство оцінюють у понад 25 мільйонів долярів) частково доводить, що він не може бути жертвою. Д. Вайнберґ назвав Кириченкові свідчення вигадкою.

За словами Д. Вайнберґа, дії П. Лазаренка були прийнятні в Україні 1990-их років, як було в США в XIX столітті. „Лазаренко не приховував, що є і підприємцем, і членом українського уряду. Це, можливо, не той стандарт, якого ми очікували б від керівників нашої влади, – сказав Вайнберґ, звертаючись до американських присяжних, – але ця справа відбулася не в США, і над нею не владні наші закони й стандарти". Про П. Кириченка Д. Вайнберґ додав, що той не зазнавав вимагань, а зробив „дуже розумний діловий крок, як на Україну тих часів", коли зблизився з П. Лазаренком.

М. Борщ у відповідь наголосила, що П. Лазаренко врешті таки мав економічну контролю над П. Кириченком і його діловими інтересами в Україні.

27 травня жюрі присяжних почало обговорювати вердикт. Обговорення триватиме доти, доки всі 12 присяжних не дійдуть одностайного висновку. Якщо вони вирішать, що П. Лазаренко винен за всіма пунктами звинувачення, які залишилися в справі, йому може загрожувати ще понад 15 років ув'язнення.

Верховна Рада...

(Закінчення зі стор. 1)

профільний комітет Верховної Ради не дав свого висновку. У відповідь на цей слабкий арґумент голова Комітету ВР з питань законодавства і права Володимир Мойсик зазначив, що таке пояснення А. Мартинюка „викликає принаймні здивування", оскільки у квітні щодо подій в Мукачеві було подано, без висновків профільного комітету, шість проєктів постанов, а в травні – п'ять. В. Мойсик наголосив, що заступник голови ВР був зобов'язаний поставити даний проєкт постанови на голосування.

Сенсаційним моментом цього парляментського обговорення стала поява в залі сержанта міліції Михайла Джумелі. Його заяву зачитала з трибуни ВР уповноважена з прав людини Ніна Карпачова. Сержант М. Джумеля стверджує, що на власні очі бачив, як з безпосередньою участю мукачівської міліції були викрадені бюлетені з територіяльної виборчої комісії. В тексті заяви сержанта М. Джумелі названо імена всіх офіцерів мукачівської міліції, котрі безпосередньо причетні до фальшування результатів виборів. Наприкінці виступу Н. Карпачова звернулася до М. Джумелі, чи підтверджує він зачитану нею заяву. Сержант підтвердив. Після цього депутати з фракції „Наша Україна" заблькували трибуну, вимагаючи поставити наголосування постанову про звільнення Генерального прокурора Генадія Васильєва. Згідно з повідомленням заступника міністра внутрішніх справ Михайла Корнієнка, керівника мукачівської міліції вже звільнено з посади. Керівники міліції, прокуратури та СБУ не надали депутатам точних відомостей про розслідування злочинів, скоєних під час і після виборів у Мукачеві.

Того ж дня, 1 червня, народний депутат Володимир Філенко розповів, що його помічники під час виборів у Мукачеві фільмували на „відео" події, котрі відбувалися на виборчій дільниці ч. 4. Цю дільницю очолював громадянин Мошкара.

„На „відео" чітко видно, як голова дільничної комісії оприлюднює результати: у виборах взяли участь 1739 громадян. 906 віддали голови за кандидата Віктора Балогу, 561 – за Ернеста Нусера. 164 виборчих бюлетені визнано недійсними... Також видно, що [illegible] голова дільничної комісії тримає протокол з мокрою печаткою... Моє здивування не мало меж, коли наступного дня я почув, що на дільниці ч.4 2,400 виборців проголосували за Ернеста Нусера. Тим більше, що участь у голосуванні взяли лише 1,739 виборців", – відзначив В. Філенко і далі сказав:

„Я ще 27 квітня подав заяву до Генеральної прокуратури про фальшування результатів виборів на дільниці ч.4. Я передав копії плівок в СБУ і Генпрокуратуру, але досі немає реакції на ці документи, відсутні слідчі дії, не відкрито кримінальної справи... Таку поведінку правоохоронців можна охарактеризувати як „покриття кримінальних дій влади, які мали місце на виборах голови Мукачева", – заявив народний депутат і в кінці висловив переконання, що мукачівська влада не відважилася б так безсоромно порушувати принципи демократії і закони держави, якби не одержала відповідних вказівок від київської влади, передусім – від Адміністрації Президента.

В середу, 2 червня, голова Закарпатської обласної державної адміністрації Іван Різак повідомив про заарештування осіб, яких підозрюють у викраденні виборчих бюлетенів у Мукачеві. Проте в цьому повідомленні не було уточнено ні прізвищ затриманих, ні навіть їх кількости.

Напередодні цих слухань у Верховній Раді, 28 травня, Ернест Нусер, якого було оголошено міським головою Мукачева в результаті виборів 18 квітня, зрезиґнував. Про рішення скласти з себе обов'язки Мукачівського міського голови він оголосив на спеціяльно сесії Мукачівської міської ради. У зверненні до мешканців Мукачева, оприлюденому 29 травня, Ернест Нусер назвав причинами такого рішення „постійний тиск" на себе та погрози, які нібито лунають на його адресу з боку його опонентів. Тепер містом керує перший заступник Мукачівського міського голови Матвій Попович.

За повідомленнями ЗМІ

Українське пиво визнане кращим на двох світових конкурсах

КИЇВ. – Українське пиво „Пшеничне – Еталон" одержало золоті медалі на найбільших світових пивних конкурсах „World Beer Cup" (США) і „Brewing Industry International Award" (Велика Британія), – повідомив 2 червня президент корпорації „Рідна марка", яка виробляє цей сорт пива, Павло Роднін на прес-конференції. За його словами, експерти визнали українське пиво кращим, ніж відомі світові пивні сорти, зокрема німецьке „Weissbier", що є родоначальником українського „Пшеничне – Еталон".

П. Роднін підкреслив, що вперше в історії на цих конкурсах перемогло пиво, вироблене в країнах колишнього СССР.

Він зазначив, що компанія не чекала такого успіху на конкурсі і що інтерес до пивного ринку України після цієї перемоги стрімко зріс, що може посприяти залученню інвестицій в пивну галузь країни. Крім того, сказав П. Роднін, компанія відразу ж почала переговори про експорт пива „Пшеничне – Еталон" у вісім европейських країн. П. Роднін також зазначив, що компанія плянує створити в Україні ринок пшеничного пива, якого сьогодні практично нема. В плянах компанії – до 2009 року довести його частку до 10 відсотків в загальному обсязі виробництва пива в країні.

П. Роднін додав, що корпорація також має намір найближчим часом почати виробництво ще одного виду пшеничного пива - „Weissbier Cristal" (фільтроване).

Володимир Кімлик, директор пивної фабрики „Радомишль", на якій виробляється цей сорт пива, у свою чергу зазначив, що висока якість пива „Пшеничне – Еталон" досягається завдяки використанню в його виробництві високоякісної сировини, а також завдяки новітнім технологіям..

„Brewing Industry International Awards" є найпрестижнішим світовим конкурсом пива, що проводиться в Европі. Суддівство конкурсу здійснюється виключно практикуючими експертами пива за так званою „сліпою методикою". Всі сорти пива, що беруть участь у конкурсі, номінуються у 24 різних категоріях пива.

„World Beer Cup" – найбільший світовий конкурс, який, починаючи з 1996 року, проводить раз на два роки Асоціяція пивоварів (Association of Brewers). Асоціяція пивоварів є неприбутковою, освітньою і торговельною організацією для пивоварів, її штаб-квартира знаходиться в місті Бовлдер (Boulder), штат Кольорадо, США.

Корпорація „Рідна марка" була заснована 2001 року як „парасолькова" торговельна марка, під якою виробляються різні продукти харчування – соки, нектари, а також оригінальне пшеничне пиво „Пшеничне – Еталон".

УНІАН

АМЕРИКА І СВІТ

Новий іракський уряд приведено до присяги

БАГДАД, Ірак. – На церемонії у Багдаді 1 червня привели до присяги новий іракський уряд, який повинен підготувати країну до виборів у січні наступного року. Уряд негайно перебирає владні повноваження – після несподіваного рішення урядової ради, зформованої минулого липня, саморозпуститися. Ґазі аль-Явер, важливий племінний вождь і теперішній голова Правлячої ради Іраку – президент у новому іракському уряді, обраний 30 травня. Ґазі аль-Явер обійме посаду, коли очолювана американцями коаліція передасть суверенітет новому тимчасовому урядові наприкінці цього місяця. Організація Об'єднаних Націй бажала, щоб новий орган складався з технократів, однак низка міністрів – у тому числі й сам прем'єр-міністр Ільяд Алаві – є політиками з відомими політичними уподобаннями. Американцям також довелося піти на деякі поступки. Підтримуваний ними кандидат на посаду тимчасового президента Іраку Аднан Пачачі відмовився від запропонованої йому посади, твердячи, що він не має достатньої підтримки. Обох новопризначених керівників – президента і прем'єр-міністра – привітав спеціяльний посланець ООН до Іраку Лахдар Брахімі. Становище в Іраку залишається напруженим.

Нове досягнення британських медиків

ЛОНДОН. – Британські лікарі повідомили 30 травня про народження здорової дитини від запліднення спермою, яку було заморожено протягом двадцяти одного року. Вважають, що натепер це – найдовший період, протягом якого сперму було заморожено, а потому успішно використано. Сперму утримали як запобіжний захід перед тим, як батько, який тоді був підлітком, пройшов курс лікування від тестикулярного раку. Батьки дитини сподіваються, що цей випадок заохотить інших чоловіків робити так само через випадки подібних ракових захворювань. Експерти вважають, що щодо довготермінових наслідків замороження сперми треба ще провести детальніші дослідження, оскільки її досить часто заморожують на тривалий час. Одне з останніх досліджень виявило, що лише чверть чоловіків використовує свою утриману сперму протягом десяти років від моменту замороження.

Звільнено заручників у Савдівській Арабії

РІЯД, Савдійська Арабія. – 26 травня бойовики, які атакували кілька об'єктів, пов'язаних з нафтовою галуззю, захопили принаймні 50 чужоземних заручників у місті Хобар на сході країни. Перед тим, як увійти до будинку, вони вбили принаймні десятеро людей. Савдівські командос 30 травня висадилися з гелікоптера на дах будинку, де утримували заручників, і штурмували його. За офіційними повідомленнями більшість заручників звільнено, проте кількох з них вбито. Загинуло також двох бойовиків. Захоплено людину, яку савдівські джерела називають провідним бойовиком у групі. Савдівський посол до США принц Бандар бен Султан сказав, що савдійцям довелося вдатися до дій, коли бойовики почали робити з заручниками, за його словами, „погані речі" – в тому числі приставляти вогнепальну зброю до голови дитини. За словами посла, савдійці вважають, що дехто з нападників пов'язаний з мережею „Аль-Кайда".

В Брюсселі розглянуто стан виконання цільового пляну Україна–НАТО на 2004 р.

БРЮССЕЛЬ, Бельгія. – 27 травня у головній квартирі НАТО на спільному засіданні Політичного і Політико-військового комітетів НАТО було розглянуто стан виконання Цільового пляну „Україна -НАТО" на 2004 рік. Під час засідання українська сторона поінформувала про основні результати діяльности міністерств і відомств, а також Верховної Ради в контексті виконання взятих Україною зобов'язань в рамках Цільового плану. Сторони відзначили суттєві досягнення України у виконанні Пляну та окреслили сфери, які потребують подальшої активізації зусиль з метою забезпечення повного виконання маштабних завдань, передбачених цим документом. Підсумки обговорення буде покладено в основу підготування до засідання Комісії „Україна-НАТО" на рівні глав держав і урядів, яке відбудеться в рамках Стамбульської зустрічі Північноатлантичного альянсу 28-29 червня ц.р.

А. Шварценеґер – найпопулярніший губернатор

САКРАМЕНТО, Каліф. – Республіканський губернатор Каліфорнії Арнольд Шварценеґер, якого було обрано на цю посаду в листопаді 2003 року, є найпопулярнішим губернатором цього штату за останні 13 років. Про це свідчать висліди двох опитувань, опублікованих 27 травня. Результати опитувань Інституту політичних досліджень Каліфорнії і Фонду Джеймса Ірвіна показують, що, незважаючи на економічні труднощі, 69 відсотків виборців схвалюють політику, яку проводить А. Шварценеґер. Згідно з іншим опитуванням, проведеним організацією „Field Research", 65 відсотків виборців задоволені тим, як А. Шварценеґер дає собі раду з обов'язками губернатора – його першою політичною посадою після кар'єри актора. 32 відсотки опитаних не схвалюють працю губернатора. Такий рівень популярности є рекордним для губернатора Каліфорнії з 1991 року і перевищує популярність Роналда Реґена, колишнього губернатора Каліфорнії.

Англія вимагає ґарантії для Абу Хамзи

ЛОНДОН. – Міністер внутрішніх справ Великої Британії Дейвид Бланкет заявив 28 травня, що його країна не видасть радикального ісламського релігійного діяча Абу Хамзу до США, якщо США не дадуть гарантії, що його не буде страчено. Абу Хамзі, якого арештували 27 травня у Лондоні, у США висувають 11 звинувачень, пов'язаних з тероризмом. Серед них – підтримка нападу зі захопленням заручників у Ємені 1998 року й намір створити вишкільний табір терористичної мережі „Аль-Кайда" в американському штаті Ореґон. Абу Хамза, родом з Єгипту, здобув британське громадянство 1981 року.

В ім'я спокою під час Олімпійських ігор

АТЕНИ, Греція. – Новий керівник дипломатичної місії Палестинської автономії в Греції Марван Абделхамід повідомив під час зустрічі з журналістами, що палестинський провідник Ясир Арафат наказав усім угрупуванням, які підпорядковуються йому, не допустити терористичних актів під часОлімпійських ігор в Атенах. „Ми хочемо, щоб ігри пройшли успішно. В зв'язку з цим всі палестинські угрупування одержали інструкції співпрацювати з місцевими владами і не допустити порушення спокою", сказав М. Абделхамід. Розпорядження Я. Арафата оглядачі певною мірою пов'язують з трагедією, що сталася на Олімпіяді в 1992 році. Тоді в Мюнхені в результаті терористичної акції палестинців з організації „Чорний вересень" загинуло 11 ізраїльтян (було убито й п'ятеро терористів).

За матеріялами ЗМІ

У Вашінґтоні...

(Закінчення зі стор. 1)

Будову почато у вересні 2001року, після кількох років збирання фондів пожертви датку 56.1 млн. дол. 1 червня від Адміністрації генеральних послуг, майже 59 років після закінчення Другої світової війни. Кошт пам'ятника – 174 млн. дол., крім згаданих пожертв , зібраних від приватних осіб. Проєкт пам'ятника архітекта Фрідріха С. Флоріяна вибраний Інженерно-архітектурною радою оцінювання через дві стадії конкурсу з 400 представлених проєктів. Будівничими були фірми „Томкінс білдерс" і „Ґрунлей-Валш Констракшен".

Пам'ятник з бронзи і ґраніту збудований на семиакровому просторі головної площі в центрі Вашінґтону, що простяглася біля „Веселкового басейну" між пам'ятником Лінкольнові та монументом Вашінґтонові. Пам'ятник складається з з 56 ґранітних колюмн, кожна висотою 17 стіп, які представляють штати, території США в час Другої світової війни та Дистрикт Колюмбія, двох арк подвійної висоти колюмн – Атлантичної та Тихоокеанської, котрі символізують два театри військових боїв. Стіну з 4,000 вирізьблених золотих зірок, які вшановують пам'ять понад 400,000 загиблих американців.

29 травня ц. р. випущено поштову марку США з зображенням Меморіялу

Америка вшановує „ Найкращу ґенерацію" 100-денними святкуваннями звеличення їхнього героїзму. Велика кількість присутніх ветеранів вже послуговувалися, для рівноваги, палицями, ще інші були в інвалідних кріслах, але всі вони прийшли віддати шану своїм полеглим друзям. З 16 мільйонів, які воювали, залишилось в живих тільки чотири млн., а кожного дня з них понад 1,000 відходить у засвіти.

Президент Джордж Буш у своїй промові підкреслив, що для нього велика честь разом з колишніми президентами Билом Клінтоном, Джорджем Бушем старшим, сенатором Робертом Долом та іншими визначними гістьми – бути присутнім на цьому урочистому відкритті Національного пам'ятника жертвам і ветеранам Другої світової війни. „І тут, в присутності ґенерації, що здобула перемогу, я з гордістю, в ім'я США, приймаю цей пам'ятник. Тут, на цьому місці, біля цього пам'ятника ми визнаємо свій задавнений борг перед цілою ґенерацією американців – тих, що загинули, що боролися, працювали, страждали. Вони врятували нашу країну та тим самим врятували свободу людства".

Колишній сенатор Боб Дол, який був одним з головних промоторів будови пам'ятника, промовляючи, ствердив: „Ми дотримали обіцянки своїм побратимам з далекої молодости. Сьогодні ми відкриваємо не тільки пам'ятник Другої світової війни, а радше віддаємо честь фізичній та моральній відвазі, котра творить героїв з фармерських і міських хлопчаків, що надихають американців кожної ґенерації віддавати своє життя за осіб, яких ніколи не зустрічали".

А відомий журналіст і диктор Том Брокав, що був головним промовцем свята відкриття Національного пам'ятника жертвам і ветеранам Другої світової війни, зазначив, що „задовго взяло збудувати цей пам'ятник, але ви, „найкраща ґенерація", розуміли значення перемоги, ви не шукали помсти проти своїх ворогів, але допомогли їм відбудовуватися... і ми наступна ґенерація, у боргу перед вами. Я віддаю честь кожному з вас".

Америка, вшановуючи „найкращу ґенерацію", продовжує святкування поза межі урочистого відкриття та офіційних заходів, яке триватиме від Дня пам'яті до Дня праці, та запрошує гостей з усього світу відвідати столицю США, оглянути новозбудований Національний пам'ятник жертвам і ветеранам Другої світової війни.

Х.В –Ф.

Померла українська актриса Віра Левицька

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – З Філядельфії надійшла сумна звістка, що 26 травня померла, на 88-му році життя, відома артистка Віра Левицька, остання з театру В. Блавацького. В. Левицька народилася 26 лютого 1916 року в Старо-Порицьку на Волині, у батьків Івана і Олени Гарасимовичів. За своє довге акторське життя вона створила яскраві ролі у всіх найкращих театральних дійствах XX століття – у театральних трупах О. Карабіневича, Я. Стадника, Львівському оперному театрі та Ансамблі українських акторів, передусім театрі „Заграва", де вона під керівництвом Володимира Блавацького стала справжньою зіркою театральної сцени. Діяпазон її ролей був незвичайно широкий – від характерної для українських театрів постановки „Ой, не ходи Грицю" – до „Землі" за новелями Василя Стефаника і „Голготи", створеної за текстом Гр. Лужницького. Трирічне перебування В. Левицької в театрі „Заграва" зробило з неї видатну акторку, що виступала з неодмінним успіхом в репертуарі різного жанру. У подружжя Віри та Євгена Левицьких народилося двоє дітей – Ірина Тамара і Юрій.

Дальша сходинка у театральній кар'єрі Віри Левицької пов'язана з театром ім. Котляревського, знову під керівництвом В. Блавацького. Ця цікава творча праця перервалася з початком Другої світової війни.

У перші воєнні роки В. Левицька з незмінним успіхом грала цілий ряд різних ролей в театрі ім. Лесі Українки у Львові, а відтак у драматичному секторі Львівської опери, де керівником став її товариш Володимир Блавацький. Вона виступає тут не лише в драматичному жанрі, але й в опереті і, як завжди, з незмінним успіхом. Цей успішний період її праці перервали воєнні дії, і Віра Левицька, в тому часі вже мама двох дітей, виїхала, як і більшість акторів театру, на Захід.

Після закінчення війни В. Левицька з групою акторів на чолі з В. Блавацьким переїхала до Авґсбурґу, де вони створили відомий Ансамбль українських акторів під проводом В. Блавацького. Згодом цей ансамбль в повному складі еміґрував до США, до Філядельфії, де успішно продовжував театральні вистави, в яких однією з головних акторок залишалася В. Левицька. Після смерти В. Блавацького в театрі став режисером Б. Паздрій, а В. Левицька й надалі з великим талантом створювала драматичні ролі.

Ще раз блиснула вона у 1959 році у постановці драми „Гетьман Іван Мазепа" пера Гр. Меріяма-Лужницького. Відтак бачили ми В. Левицьку лише у випадкових рецитаціях, читаннях творів чи інших постановках для відзначення різних ювілеїв.

Про її повне акторської наснаги життя появилася книжка пера відомого театрального знавця та критика Валеріяна Ревуцького – „Віра Левицька – життя і сцена", в якій віддзеркалено її життя, а передусім – акторська кар'єра цієї відданої театрові людини, української Акторки із великої літери.

Оцінюючи її вклад у театральне мистецтво, 21 червня 2003 року відбувся вечір на пошану В. Левицької у Філядельфії, на якому повідомлено про нагородження В. Левицької званням Заслуженої артистки України. Видатна акторка передала свою подяку 67-му Відділові Союзу Українок, що влаштував цей вечір на її честь, і це була її остання публічна зустріч з українською громадою.

О. К.

Віра Левицька в ролі Ярославни зі „Слова о полку Ігоревім".
Фото: архів „Свободи"

Злочин російської влади – військо приховує втрати

НЮ-ЙОРК. – Щоразу, коли російська влада повідомляє про втрати своїх військ у Чечні, вона, як правило, не згадує про тих, хто зник безвісти. Як ви гадаєте, чому? А щоб занизити кількість втрат і приховати від російської і світової громадськости справжні маштаби трагедії. Адже офіційно жодної війни у Чечні немає, а є „антитерористична акція".

А тим часом, кількість зниклих безвісти вояків, багато з яких мали українське походження, за дві чеченські воєнні кампанії обчислюється значною цифрою. За інформацією Комісії у справах військовополонених, інтернованих і зниклих безвісти, яка діє при президенті Росії на 20 лютого 2003 р. у розшуку після двох чеченських воєн перебували 832 російські вояки (за минулий рік їхня кількість, природно, збільшилася). Ця цифра насправді не подає реальної картини: за словами начальника 124-ої Ростовської медико-криміналістичної лябораторії полковника В. Щербакова з середини 2001 р. по вересень 2002 р. ця комісія пошуком зниклих безвісти фактично не займалася через відсутність коштів.

Розповідає матір зниклого безвісти вояка: *„Мій син зник у Грозному в січні 1995 року. Його танк згорів. Прізвище – Альошкін Кость, дев'ятнадцятий рік ішов... Аж через три місяці мені повідомили: зник безвісти. Я поїхала до Чечні, знайшла його командирів, вони кажуть – твого Костя ні серед убитих, ні серед поранених. Я до чеченських військовиків пішла. Чеченці присяглися, що серед полонених мого Костя немає. Люди мені радять: до Ростова їдь, там усіх невідомих у морозильних вагонах тримають. Я пішла й одразу знайшла Костика".*

Таких історій, поданих у пресі, безліч. Але є й сотні інших історій, коли немає прикмети, за якою мати могла б упізнати синочка. Фахівці 124-ої лябораторії застосовують низку методик, але проблема ідентифікації ще не розв'язана. Надія зникає, нещасних ховають на Богородському цвинтарі у підмосковному Ногінську. У вересні 2003 року після двох чеченських кампаній там було 266 безіменних могил.

До числа (832) тих, що офіційно перебувають у розшуку за дві чеченські війни, ввійшли ті, хто зник без сліду, і поховані у безіменних могилах Ногінська. 124-та лябораторія не змогла їх ідентифікувати. До цієї цифри треба додати тих, хто з якоїсь причини не потрапив у поле зору згаданої президентської комісії, тоді побачимо, що впродовж двох воєн щонайменше 650-700 російських військових пропали безвісти.

Куди ж поділися сім сотень вояків кинутих російською владою у чеченський казан?

„Генералові Єрмолову, командувачу кавказької кампанії у XIX столітті, і в страшному сні не могло б наснитися, що за наказом російських офіцерів сотні загиблих російських солдатів будуть своїми ж танками утрамбовуватися в мерзлий щебінь кавказької землі. Чи ж цих нещасних десятками скидатимуть у кислотні ванни на околицях Грозного, щоб приховати число втрат і заощадити гроші на виплаті допомоги їхнім матерям і вдовам", – це з фонограми документального фільму „Чечня. Свідчення" – міркування відомого правозахисника Станіслава Божка про першу чеченську війну. Фільм розповідає, що вбитих десятками збирають у вантажівки і вивозять у резервуари на фабриці кислоти. Там розчиняють цілком, щоб сховати трупи. Також скидають з гелікоптерів у гірські ущелини.

Цей фільм у 1995-1996 роках кілька разів демонстрували по Новосибірському, Томському і Кемеровському телеканалах. Він одержав Ґран-прі на першому Сибірському балі преси 1995року і першу нагороду Новосибірського конкурсу кіно і відео в 1996-му, був номінований на нагороду Всеросійського конкурсу відеопрограм „ТЕФФІ-96" і мав широку пресу. Ніхто з влади не виступив зі спростуванням, ніхто не звинуватив сибірські телеканали в наклепі... У 2000-2001 роках з ініціятиви Бостонського комітету проти етнічних чисток (керівник Вікторія Пупко) його кілька разів показали по місцевому телебаченню.

Торік я натрапив у Інтернеті („Ченпрес", офіційний сайт президента А. Масхадова, 11 листопада 2003 р.) на повідомлення про те, що з часу першої чеченської війни і дотепер у високогірні озера Кезеной-Ам і Галан-Чож (південна Чечня), а також у глухі місця Аргунської ущелини регулярно скидають з гелікоптерів трупи загиблих у боях російських вояків. Ось уривок інтерв'ю, яке співробітники правозахисного центру „Меморіял" взяли у кількох очевидців битви за селище Комсомольське (лютий-березень 2000 р.): *„До ями вбитих корів і трупи людей. Корів клали зверху. Людські тіла були у поліетиленових мішках. Ми потім їх забрали звідти - десять-п'ятнадцять. Останнього забрали 29 березня. Зараз там уже все заросло".* У жовтні 2000 р. ці інтерв'ю були поширені серед делегатів сесії ПАРЕ в Страсбурзі, з ними, напевно, ознайомлений керівник російської делегації Дмітрій Рогозін. Чому їхні родичі не одержують жодної допомоги за полеглих? Чому в російському війську, на відміну від армій цивілізованих країн, немає банку всебічних відомостей про військовослужбовців – відбитків пальців, антропологічних даних, зубної формули, що дуже ускладнює роботу експертів? Чи влада діє за сталінським принципом: „ Немає людини - немає проблеми"?

Володимир Криловський

Про автора: Володимир Криловський належить до покоління „шістдесятників", за освітою – режисер і сценарист документального кіно. Член правозахисної організації „Меморіял" (членський квиток підписав Андрій Сахаров). В США з 1992 року.

А вибори ж чекають і нас

Наша громада, і з нею, природна річ, україномовна преса, в такій мірі заангажована в теперішнє життя України, що переважна більшість читацьких листів, відгуків на події й аналітичних статтей стосуються проблем українського суспільства, зокрема ситуації перед цьогорічними президентськими виборами. Усвідомлюючи їхню важливість, а може, навіть доленосність, та в міру наших можливостей сприяючи розвиткові й поглибленню демократичних процесів в Україні, пам'ятаймо, що в цьому році, в листопаді, відбудуться такі самі вибори і в нашій країні, США. Ситуація тут інша, однак вибір також буде нелегкий: в результатах опитування громадян бачимо, як шальки терезів схитуються то в бік Джорджа Буша, чинного президента, то в бік його головного суперника, кандидата від Демократичної партії сенатора Джона Кері.

Нелегкий не тому, що обидва кандидати і їхні передвиборні плятформи такі знамениті і привабливі, а в силу сучасних внутрішніх і зовнішньополітичих обставин. Президент Дж. Буш вособлює чи, правильніше сказати б, хоче вособлювати надії суспільства на успішну боротьбу з міжнародним тероризмом. Ця боротьба, на жаль, сьогодні є болем голови для всього людства, але передусім для США, оскільки фанатизм і войовничість, котрим покищо вдається маскуватися релігією ісламу, спрямовані в першу чергу проти Америки як символу людських свобод, символу ліберальної демократії.

Від „чорного вівтірка", тобто 11 вересня 2001 року, наша держава здійснила цілу низку маштабних заходів в ім'я безпеки. Наприклад, сторено спеціяльний департамент, Конгрес скасував ряд своїх колишніх резолюцій, котрі перешкоджали узгоджувати діяльність різних служб безпеки. Словом, в цій важливій і тривожній ділянці щось діється. Тому популярність Дж. Буша якщо й не росте, то не дуже падає – незважаючи на гостру критику і докори, що він, захопившись війною проти Садама Гусейна, випустив з поля зору більшого ворога – „Аль-Кайду".

Але пляни Дж. Кері теж мають величезне значення для американців. Зокрема він пропонує зменшити на 10 відсотків вартість медичного забезпечення в усій країні – це в середньому допоможе кожній родині заощадити до 1000 дол. за рік. Досить ефективна обіцянка, якщо взяти до уваги, що вартість медичного забезпечення просто шалено зростає. Сенатор Дж. Кері хоче зробити його доступнішим для широкої народної маси, в тому числі для тих незаможних людей, котрі не дістають медичного покриття на праці і не годні оплатити його з власної платні.

В даний час в нашій країні не мають медичного забезпечення 43 мільйони громадян. Отож ця суспільна ділянка справді гостра, проблемна, й Дж. Кері небезпідставно сподівається, що його чують, коли він оприлюднює такі „некрасиві" цифри: вартість забезпечень, оплачуваних як працедавцями, так і самими працівниками, від 2000 року до 2003-го зросла на 41 відсоток, а за останній рік – на 13.9 відсотка, тим часом заробітки населення збільшилися тільки на 3.1 відсотка. Середній американець змушений щонайменше один місяць в році працювати лише задля покриття своїх медичних рахунків. Також Дж. Кері дуже добре говорить про потребу збільшити інвестиції в систему охорони здоров'я.

Таким чином, обидва напрями – і боротьба з тероризмом, і реформування медичної системи – важливі, тому, швидше за все, жодному з претендентів не вдасться цілком затьмарити іншого своїми пріоритетами, що зробить змагання між ними особливо цікавим, а в останні тижні перед виборами – особливо гострим.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз – SVOBODA – Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор –Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи"	
Адміністратор Володимир Гончарик	(973) 292-9800 (доп. 3041)
Керівник відділу оголошень	
Марійка Осціславська	(973) 292-9800 (доп. 3040)
Передплата – Марійка Пенджола	(973) 292-9800 (доп. 3042)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про символічну „Українку року"

Хто з нашої громади не знає символічної „Українки року", що була відома під цим іменем від 1970-го? Саме тоді блискучу мисткиню танцю Рому Прийму-Богачевську назвав так композитор Антін Рудницький – після незвичайного успіху її та її школи у „Квіті папороті".

Але для усіх численних її учнів, для їхніх родин, особливо матерів, вона була і залишиться таки незабутньою „панею Ромою", що у десятків молодих людей защепила любов до танців і їх плекання, і що уміла мудрою рукою увести їх усіх у цей особливий світ мистецького танцю та музики.

Спершу її учнями були тільки дівчата, але саме в успішній постановці „Квіту папороті" вперше виступили також молоді танцюристи, та вже від того часу вони вірно брали участь у всіх виставах, у всіх курсах та літніх таборах, що стали славними завдяки своїй незаступимій учительці.

Скільки сотень пройшло вишкіл „пані Роми" у цих останніх сорока роках, скільки завдяки „пані Ромі" відчуло красу і полюбило український танець та навчилося його майстерно виконувати – важко сьогодні зрахувати. Але ця символічна „Українка року", що могла нею залишитися впродовж оцих сорока років, які проминули, провадила цю нашу молоду зміну лагідною, але твердою рукою у танцювальне мистецтво, що давало вдоволення і виконавцям, і глядачам.

Коли ми стояли у вівторок, 26 травня, в церкві св. Юра в Ню-Йорку і гляділи на повні ряди її учнів з усіх цих проминулих років – дивилися на статечних молодих матерів і не менш статечних батьків, на студентів та бачили смуток і глибокий жаль на їхніх обличчях, здавалося, що ім'я, яке надав Ромі Антін Рудницький не тільки було найкраще, але залишиться навіки.

Хто зможе з її учнів забути цей вишкіл, який дістав на курсах, на літніх танцювальних таборах, на довгій дорозі проб до публічних виступів? Хто з них зможе забути цей усміх, що окрашував обличчя їхньої учительки після вдалого виступу, хто зможе забути дзвінкий і рішучий голос „пані Роми", коли давала вона вказівки до нових танечних рухів?

Сорок років безупинної праці, сорок років успішних виступів, сорок років її постійних успіхів як танцівниці, блискучого педагога і хореографа не можуть пропасти безслідно. Ця символічна „Українка року" буде жити в пам'яті сотень молодих українців, яких вона навчила любити музику і танець. „Пані Рома" залишиться в нашій спільноті як „Українка віку", життя якої було найкращим доказом гармонії, молодости, музики і передання краси та відчуття танцю молодшим за себе.

„Пані Рома" відійшла, але залишилися сотні її учнів, десятки славних „Сизокрилих", які, віримо, будуть продовжувати цю надзвичайну працю своєї учительки, яка дає вдоволення, красу і гармонію, у висліді яких твориться мистецький танець.

О–КА

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Альманах УНСоюзу – на Запоріжжі

Отримав листа від Марії Онишко із Запорізької области і мені було приємно його читати. Я в 2000-2001 роках передплачував газету „Свобода" родині Марії Онишко, але на другому році передплата підвищилася до 215 долярів. Це трохи „кусалося" і я перестав передплачувати „Свободу", натомість передплатив з Києва „Українське слово" і „Самостійну Україну". Тому що мав альманахи УНСоюзу, то вирішив вислати в Запоріжжя до родини Онишків. Пересилаю листа з подякою, бо це буде добре до архіву УНСоюзу.

Ярослав Гальчук,
Сейнт Катеринс, Канада

На Шевченківський день я була запрошена до літературно-музичної вітальні в районній бібліотеці. Незважаючи на те, що бібліотека не опалюється, бо немає коштів на опалення було дружнє, щире спілкування, розповідь про ще не зовсім відоме всім (тема вечора була – „Жінки в житті Кобзаря").

Я теж відкрила багато чого нового для себе. Читали вірші, розглядали книги з далекого зарубіжжя (я привозила їх для ознайомлення), які всім дуже сподобались. Декілька з них я дала читати членам клюбу.

Висилаю вірш, який написала з поваги до УНСоюзу .

Марія Онишко,
Запорізька область

Щиро дякуємо Марії Онишко за її вірш-поздоровлення!
– Ред. „Свободи"

Привітання УНСоюзу

Крізь бурі та лихі години
Ти шлях проклав собі,
Були зневіра, сумніви в тобі,
Гіркі і радісні хвилини.
Ти вистояв, ти слово честі мав,
Сто десять літ вже пройдено тобою,
Сміливим задумом великих справ
Ти кличеш еміґрантів за собою.
Ти берешся, тримаєшся, не „плачеш",
Минуле пам'ятаєш,
Єднаєш всіх розсіяних русин,
В майбутньому свій шлях
щасливим бачиш.
Із закликом всіх до дружньої співпраці
Бо лише той, хто з УНСоюзом
Сьогодні – не один.
Важливий крок вже зроблено тобою,
Кожен вже готовий йти до бою
Із москвофілами, за кращу долю
І українське слово захистить собою.
Із ювілеєм УНСоюзе
Дозвольте вас вітати!
Вам Многая літа, здоров'ячка міцного
Сердечно побажати.

Діти Америки – дітям України

Минуло понад 70 років з часу жахливого геноциду в Україні – штучного голоду 1932–1933 років. Та люди, які пережили той час, їхні діти і внуки, пам'ятають усе побачене, почуте і пережите. У теперішній час Україна знову переживає тяжкі часи – перефарбовані у демократів комуністи не відійшли від влади; прикриваючись демократичними гаслами, розкрадають народне добро. І все ж незалежна Україна відбудовується, залишки комуністичної отрути вивітрюються із свідомости людей, і вони все ясніше бачать, хто до чого веде. Хоч рівень життя там ще дуже далекий від нормального і тяжко бачити, як заслужені старші люди, колишні вчителі, артисти, інженери грають і співають у підземних переходах, на станціях метро, по електричках, щоб у простягнутий картуз кинули якісь копійки, шукають у сміттєвих ящиках залишки їжі або жебрають. А тисячі безпритульних, голодних, обірваних дітей, які ночують у підвалах та на горищах багатоповерхових будинків! Багато хто вмирає від наслідків Чорнобиля та хворіють від радіоактивного забруднення.

І діти українців в Америці душею сприймають біль знедолених дітей в Україні. 4 квітня, у Вербну неділю настоятель церкви св. Стефана в м. Брансвіку, Огайо, протопресвітер Стефан Посаківський та священик Георгій Ощаповський після Служби Божої відслужили Панахиду за жертви Голодомору в Україні 1932–1933 років, після чого всі пішли до залі церкви, де на людей чекали цікаві виставки.

На виставці вишиванок були виставлені 10–150-річної давности сорочки, рушники, блузки, серветки. Барви і візерунки не втратили своєї чарівности і неповторности. Друга виставка – декоративної та цільової кераміки. Глечики, вази, куманці, горнятка – вироби із звичайної глини, але вкладена у виріб душа гончара зробила їх чарівними витворами мистецтва. Добродійка Віра Ощаповська влаштувала безкоштовний поминальний обід, на якому були присутні біля 70 осіб.

Та найголовніше – довголітні працівниці на благо українських православних церков Ольга Михайлюк, Ліда Середа, Ярина Люта та добродійка Віра Ощаповська напекли пасок та пиріжків, а одягнені у вишиванки діти з великою охотою і завзяттям продали їх на поминальному обіді під закликом: „Діти – дітям в Україні. Доляр – пиріжок. Кошти йдуть для українських сиріток". Ця акція мала успіх. Прибуток з випічки – 575 долярів. Були добродійні пожертви: подружжя Юрій та Тамара Мельник – 100 дол., Марія Завацька та Аліша Мелоні – 50 дол., церква св. Стефана, м. Брансвік – 300 дол., церква св. Трійці, Норт Роялтон – 250 дол, церква св. Трійці, відроджена 1921 року, Парма, Огайо – 100 дол. Вся ця поважна сума грошей переслана до УПЦ Київського патріярхату, де вона буде використана на потреби нужденних дітей в Україні. Нехай цей благородний порух сердець наших дітей буде прикладом для наслідування і зійде щедрими паростками добра в серцях всіх дітей.

о. Георгій Ощаповський,
священик церкви св. Стефана,
м. Брансвік, Огайо

Шукаю приятелів в Америці

Я народилася 15 травня 1974 року. В мене є багато друзів, люблю читати, вишивати. Звертаюся з величезним проханням допомогти знайти друзів і в Америці. Я люблю листуватися, спілкуватися з людьми. Може, друзів і не шукають в такий спосіб, але ж є випадки, коли саме так починається листування.

Я працюю в електромережах і навчаюся в інституті. Донці в червні буде 10 років, синові у вересні – 6 років. В мене є коханий чоловік, найкращі діти і найдорожча людина в світі – мама.

Ми любимо подорожувати, часто їздимо в Карпати. Село наше велике, багате, ліс, річка. Дуже люблю збирати гриби і просто дихати. Здається, що потрапила в інший світ – немає асфальту, авт, повітря чисте, не можна намилуватися красою.

Дуже хочеться спілкуватися з людьми з іншого світу, з іншою історією, з іншими поглядами. Колись нам вказували, як треба жити, а тепер ми самі собі господарі, самі вчимося жити і керувати своєю долею. Хочеться, щоб усе було добре, щоб ми жили щасливо і щоб діти нами пишалися.

Моя адреса: вул. Шевченка, 276, с. Старий Лисець, Тисменицького району, Івано-Франківської области, 77452 Ukraine.

Олександра Макогон,
с. Старий Лисець,
Івано-Франківської обл.

Дякуємо членам Українського Золотого Хреста в Чикаґо

Щиросердечно вам дякуємо за турботу і увагу, за щедру фінансову допомогу, завдяки якій ми маємо змогу успішно працювати на ниві патріотичного виховання підростаючого покоління на християнських засадах, проводячи літні вишкільно-оздоровчі табори для дітей та молоді; у тісній співпраці з Братством вояків ОУН–УПА та Українським козацтвом.

Свято Покрови – день Українського війська, свято славних лицарів УПА, день Українського козацтва. На Покрову, в Кіровограді, на площі Богдана Хмельницького проходило веселюдне свято – обласний фестиваль козацької слави. Відкрив свято губернатор Кіровоградщини Михайло Чорновіл. Після вступного слова він оголосив, що за благодійну діяльність, за відродження українських народних традицій та звичаїв, за національно-патріотичне виховання молоді, за вагомий внесок у становлення та розвиток Українського козацтва грамотою обласної державної адміністрації нагороджується голова Суспільної Служби України Лілія Полтавець. Почувши своє прізвище я, чесно кажучи розгубилася, бо це було вкрай несподівано. Отримавши з рук губернатора грамоту, я подякувала і зазначила, що плідна діяльність кіровоградського осередку ССУ стала можливою завдяки багаторічній і великій допомозі українців Америки та Канади, особливо Українського Золотого Хреста (м. Чикаґо) та Суспільної Служби Українців Канади (м. Торонто). Така грамота є серйозним і важливим документом.

Всього їх було вручено дві. Іншу грамоту губернатор вручив представникові Буго-Гардівської Паланки Українського козацтва, а потім слово надали посадникові Кіровограду. Кількаразово зменшену копію грамоти надсилаємо вам, бо вона справді значно більше належить вам, ніж нам, і є визнанням вашої великої і невтомної праці, вашої братерської допомоги Україні.

Прийміть нашу найщирішу подяку!

Лілія Полтавець,
м. Кіровоград

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Звіт Контрольної комісії УНСоюзу

Контрольна комісія, згідно зі статутом УНС, в період від 24 до 27 травня 2004 року перевірила стан Українського Народного Союзу за 12 місяців 2003 року. Попередня контроля відбувалася від 18 до 20 листопада 2003 року. Плян праці Контрольної комісії складався з перевірки виконання резолюцій 35-ої Конвенції УНСоюзу, діяльности Фінансового та Організаційного відділів, видавництва УНС, господарського і фінансового стану відпочинкової оселі УНС Союзівка та інших справ. Внаслідок здійснення перевірки Контрольна комісія подає до відома наступне:

1. Резолюції 35-ої Конвенції УНСоюзу

Від часу попередньої контролі відбулися наступні зміни в статусі виконань резолюцій 35-ої Конвенції.

Конвенція затвердила рішення спорудити протягом одного року пам'ятник Патріярхові Мстиславові на Союзівці. Стан справи не змінився, бо спорудження пам'ятника залежить у великій мірі від придбання необхідних фондів і майбутности Союзівки.

На річному засіданні Уряду УНСоюзу, яке відбулося на Союзівці від 21 до 23 листопада 2003 року, було вирішено відновити членство УНС в Українському Конґресовому Комітеті Америки.

2. Фінансовий відділ

За 12 місяців 2003 року оперативні витрати становили 206,000 дол., в порівнянні з прибутковим 196,000 дол. в 2002 році.

Будинок Головної канцелярії УНСоюзу був прибутковим на суму 211,000 дол., – на 63,000 дол. менше, ніж попереднього року.

Зріст у вартості канадського доляра та вартости ринкових інвестицій, разом з оперативним прибутком, спричинилися до збільшення резерв УНСоюзу на 462,000 дол. На кінець грудня 2003 року резерви УНС становили 6,297,000 дол. а все майно – понад 67 мільйонів долярів.

Фінанси УНСоюзу були перевірені за 2003 рік незалежною публічною авдиторською фірмою. Звіт з вислідів цієї перевірки ще не опублікований.

Контролери штату Ню-Джерзі перевірили діяльність УНС за 1999–2002 роки і не мали жодних критичних завваг, крім справи „escheats", тобто недоручених платностей, котрі, згідно з законом, мусять бути передані на зберігання до уряду штату. УНСоюз передав до штату Ню-Джерзі 4,500 дол., Ілиной – 30,200 дол., Пенсильванії – 62,900 дол. Залеглості іншим штатам аналізуються.

Внаслідок рекомендації Контрольної комісії посилити заходи для зменшення заборгованости в оплатах за оголошення, залеглості терміном одного року або довші знизились від 8,600 до 7,660 дол. Акція збірки залеглостей продовжується.

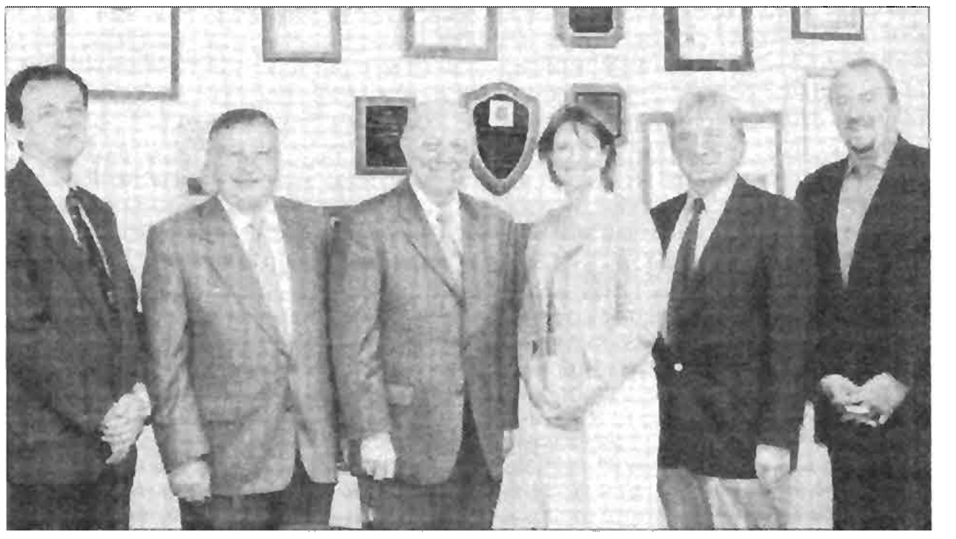
3. Організаційний відділ

За 12 місяців 2003 року було продано 286 нових поліс на суму 5,445,000 дол. забезпечення. В цьому числі є 11 поліс, проданих в Канаді на суму 135,000 дол. З огляду на корисну відсоткову стопу, УНСоюз придбав 152 пенсійних конт на суму 2,412,000 дол. З кінцем 2003 року УНСоюз начисляв 838 чинних пенсійних грамот.

Оцінюючи працю поодиноких осіб, наступні три особи заслуговують на признання:

Стефан Вох, який продав 37 пенсійних грамот на суму 670,000 дол.; Стефан Вельгаш продав 13 пенсійних грамот на суму 327,000 дол.; Йосиф Чабон, голова Округи Шамокіну, продав 22 пенсійні грамоти на суму 120,000 дол.

Серед секретарів признання й подяка належить Христині Бродин за приєднання 18 нових членів, забезпечених на суму 292,000 дол.; Миронові Пилип'яку за приєднання 15 нових членів, забезпечених на суму 158,000 дол.; Йосифові Гаврилякові і Любі Стрілецькій – за приєднання по 14 нових членів, забезпечених на суму 514,000 дол. і 388,000 дол., відповідно.

Зліва: Ярослав Завійський, д-р Олександер Серафин, д-р Зенон Голубець, Рома Лісович, Стефан Качарай, Нестор Паславський.

4. Видання УНС „Свобода" та „Український Тижневик"

З кінцем грудня 2003 року кількість передплатників „Свободи" становила 6,475, кількість передплатників „Українського Тижневика" – 6,192. В порівнянні з кінцем 2002 року, число передплатників „Свободи" зменшилося на 291, „Українського Тижневика" – на 114. Дефіцит обох видань за 12 місяців 2003 року становив 161,000 дол. Для порівняння згадаймо, що за 12 місяців 2002 року дефіцит становив 251,000 дол., тобто на 90,000 більше, ніж за 2003 р. Варто зауважити, що зменшення передплатників обох газет сповільнилось в порівнянні з попереднім роком. Згідно з бюджетом на 2003 рік, дефіцит обох видань не повинен перевищити 150,000 дол.

5. Союзівка

За 12 місяців 2003 року втрати Союзівки становили 388,000 дол. За 2002 рік Союзівка втратила 720,500 дол. Зменшення було спричинене, головним чином, дотаціями на суму 177,300 дол. і збільшенням активности протягом сезону. 35-та Конвенція створила Комітет для вдосконалення Союзівки, метою якого є припинити грошову допомогу оселі УНСоюзом і одночасно затримати її в українських руках, якщо можливо.

Екзекутива надіслала до асекураційного уряду штату Ню-Джерзі стратегічний бізнесовий плян на період 2003–2005 року. Цей плян подає в деталях визначену працю не тільки цілого УНСоюзу, але також кожну з його складових ділянок, включно з Союзівкою. Плян був обговорений на спільному засіданні з урядовими чинниками штату, які стежать за акціями УНСоюзу стосовно Союзівки.

Екзекутива здійснила деякі покращання на Союзівці, зокрема в їдальні, і далі співпрацює з групою спеціялістів в користь гостей і Союзівки. Управління Союзівки зробило деякі покращання внутрішньої контролі.

Один з проєктів, який тепер розглядається, – це поширення готелевих приміщень. Екзекутива плянує забудову землі позаду „Києва" шістьма будинками, у кожному з них по 6 до 8 „town homes". У другому етапі розбудови є використання 30 акрів землі, яка прилягає до церковної посілости.

6. Різне

УНСоюз перебрав у свою власність один будинок через неплатність позичковцем моргетжевої позички, який продано з втратою в сумі 69,500 дол.

В Головному будинку УНСоюзу ще є можливість винайняти біля 5,250 квадратових стіп на бюра стороннім клієнтам. Над цим працює Екзекутива.

Контрольна комісія:

Д-р Зенон Голубець, голова

Ярослав Завійський, заступник голови

д-р Олександер Серафин , секретар

Оселя „Діброва" готова до літа

22 травня члени Дітройтської округи УНСоюзу та оселі „Діброва" провели День „Діброви", під час якого підготували оселю до літнього сезону. На фото: частина учасників громадської праці на оселі.

Ол. Серафин

СФУЖО - проти торгівлі жінками й дітьми

ТОРОНТО. – 3 квітня до приміщення Канадсько-української мистецької фундації Екзекутива СФУЖО запросила представників жіночих та інших громадських організацій на сесію у справі проблеми торгівлі людьми. Прибуло на наради 30 осіб, яким не байдуже актуальне для України питання торгівлі жінками і дітьми, котрі стають жертвами сексуальної наживи. В минулому році понад 120,000 українських жінок і молодих дівчат стали жертвами торгівлі людьми. Економічна і політична нестабільність України є головною причиною цієї проблеми. 60–70 відс. жінок є безробітними, за працю їм платять менше, ніж чоловікам, і легко їх звільняють.

Робочу сесію відкрила голова СФУЖО Марія Шкамбара і пояснила ціль зустрічі – поділитися інформацією і думками щодо викорінення торгівлі людьми та представити свої ділові проєкти. Вона висвітлила ролю СФУЖО в минулому у цій справі та старалася налагодити взаємини між організаціями у цій площині.

Виступили з доповідями Ірина Солтис та Вин Купловська – представниці організації „Приятелів дітей" при Канадському Фонді Дітей Чорнобиля, ініціятори проєкту „Проти торгівлі людьми", Іван Ґриґорович, – президент Канадсько-української іміграційної служби, представниці СФУЖО до ООН Надія Шмігель і д-р Лариса Мельник-Диршка з Ню-Йорку, Генеральний консул України в Торонто д-р Ігор Лосовський, Борис Ґенґало з Отави. Відбулось обговорення порушених проблем.

В підсумках були визначені напрями координації дій між українськими та неукраїнськими організаціями, посилення зв'язків з громадою, поширення інформації та збір фондів на основі нової книги В. Маларика „Наташі", постійного зв'язку з ООН, де на світовому форумі необхідно ратифікувати та ввести в життя Конвенцію ООН проти організованої злочинности, включаючи протокол про запобігання та карання за торгівлю людьми, особливо жінками та дітьми, творення проєктів в громаді для збирання фондів на подолання цього явища.

Анна Шепетик

Майстер...

(Закінчення зі стор. 2)

йомився з його дружиною, Лесею (родом з Коломиї), та його сином Андрієм.

У 1994 році Вінграновський, на запрошення Інституту Модерного Мистецтва в Чикаго, приїхав до США на відзначення 100-річчя народження свого вчителя Олександра Довженка. Один тиждень він гостював в нас у Вашинґтоні. Завдяки старанням покійного Богдана Ясінського, Микола Вінграновський став першим українським поетом, голос якого був записаний на магнітофонну стрічку для авдіоархіву Бібліотеки Конґресу США. В залі катедри св. Андрія Первозваного його зворушливо вітали покійний Григорій Костюк та професор Петро Одарченко. Потім ми відлетіли до Фльориди, де провели разом ще один тиждень. При тій нагоді я возив його до Норт-Порту та Купер-Сіті, де відбулися багатолюдні літературні виступи.

Пристрасний рибалка, який тижні проводив на Інгулі та Росі, він і у Вест-Пальм-Бічі щодня рибалив. Я часто дивлюся на знімок, де він на помості, в тропічному шоломі, з вудкою в руках, дивиться на поверхню тихої затоки. Кожного вечора ми ходили на пляж і купались у хвилях прибою. Задивлений у простір вечірнього неба і пінисті хвилі, він говорив чисто по-вінграновськи: „Красотище!".

У чому ж велич цього поета? Недавно в одній з телепрограм я почув вислів Клода Дебюссі: „В мистецтві нема нічого нового". Роздумуючи над ним, я дійшов висновку, що великий французький композитор, правдоподібно, мав на увазі незмінність вічних тем (життя, смерти, віри, вірности, любови, ненависти) та людських почувань, споконвіків відображуваних в мистецтві. Але в мистецтві новим є спосіб відображення. Мусить бути! І саме в цьому полягає велич Вінграновського – поета. Його органічна пов'язаність з рідною мовою надавала кожному слову його поезії нового звучання, одухотворювала й окрилювала навіть побутові речі, не кажучи про вищі сфери світовідчування. В час розхристанности і навіть сумбурности деяких сучасних поетичних вправ послідовників так званого „потоку свідомости", відірваности від органічно-українського заради сумнівного „глобалізму", поезія Миколи Вінграновського назавжди залишиться безпомильно українською.

Він ніколи не поривав зв'язків з рідною землею та людьми. Літньої пори тижнями їздив возом з халабудою по рідній Миколаївщині, знайомився зі звичайними селянами, ловив рибу на Інгулі, сидячи на острівці, де, як він казав, „тільки заяча капуста та ящірки". Або в лісництві на Росі біля Білої Церкви, розмовляючи з іншими рибалками, які знали й любили його. В цей спосіб він знав пульс життя простих людей. І будучи далеко від чужомовного, на жаль, Києва, абсорбував найнепомітніші відтінки рідної мови.

Його останній лист до мене датований 27 листопада 2003 року, в якому, серед іншого, він писав:

„Я сиджу вдома – надворі мряка, дощі, Олександра Іванівна і її 91-річна мама мають свої хатні клопоти, картоплю маємо – все добре. А ще у вересні у Львові була презентація моєї „манюні" в університеті, народу набилося повен зал, стояли навіть під стінами, я читав вірші: давно, давно я не мав такого шаленого прийому! Господи!

Після Львова поїхав я до себе на Миколаївщину. Пшениця згоріла від спеки, але кукурудза і соняшник в ріст людини! Вперше познайомився з фармером: він (йому 52 роки) вийшов з колгоспу і має 50 га землі, навіть баштан з динями і кавунами. Вперше в своєму житті я побачив вільного чоловіка – цього фармера. Яке то щастя бути вільною людиною!".

А 29 травня ц. р. надійшов ще один електронний лист від мого київського друга:

„Дорогий пане Володимире! Микола Степанович упокоївся о 8-ій ранку у власній оселі. Він довго нездужав – і все ж, кажуть, іще напередодні такого ніщо не віщувало. Прощання в спілці було заплаканим і безтоковим. Людей було дуже багато – й, оскільки в приміщенні відімкнено телефони, організувати щось було неможливо. Були опозиційні депутати, але від влади, здасться, нікого (я, принаймні, не бачив). Не бачив я й обов'язкового в таких випадках урядового некрологу – лише співчуття від Литвина. Ліна Костенко весь час закам'яніло стояла при труні...".

Вічна пам'ять тобі, мій „брате по душі"! Нехай Господь Бог упокоє тебе у місці квітучім, у місці спокою, де немає ні недуги, ні журби, ні зітхання, а життя безконечне!

На цій же землі серед сучасників і майбутніх поколінь твоє слово житиме вічно.

Микола Вінграновський

* * *

Ні! Цей народ із крові і землі
Я не віддам нікому і нізащо!
Він мій, він я, він – світ в моїм чолі,
Тому життя його і ймення не пропащі.
Ви чуєте? Це мій народ – як сіль,
Як хрест і плоть мого життя і віку,
І тому доля моя, щастя моє, біль
Йому належать звіку і довіку.
У битві доль, політик і систем
Мої набої – у його гарматах.
Я не слуга його, я – син його на чатах,
Я – син зорі його, що з Кобзаря росте.
Я – син його по крові, і кістках,
І по могилах, і по ідеалах.
Не вам з оскопленими душами в забралах
Його звеличувать в фальшивих голосах.
Я – формаліст? Я наплював на зміст?
Відповідаю вам не фігурально
– Якщо народ мій числиться формально,
Тоді я дійсно дійсний формаліст!
Та де вже дінешся, раз мир заколосив
Пустоколоссям вашим в сиві ночі,
Жаль одного, що в леті до краси
Народу ніколи і плюнуть вам у очі!
Ні! Мій народ не дим, не горевіз,
І я не дам його по брехнях і по кривдах,
Я не пір'їна в гордих його крилах,
Я – гнівний меч його, що від Дніпра до звізд!

* * *

Лягла зима, і білі солов'ї
Затьохкали холодними вустами.
В холодні землі взулися гаї
І стали біля неба, як стояли.
Скоцюрбивсь хвіст дубового листа,
Сорока з глоду водить в небо оком,
І вітер пише вітрові листа -
Сорочим оком пише білобоко.
Що гай з землі дивився і стояв,
Що солов'ї маліли, як морельки,
А Київ, мов шалений, цілував
В степах село чиєсь, далеке і маленьке,
Що ми з тобою ще одні сніги
Зимуємо на щасті, як на листі.
Нога в дорозі. Вітер з-під ноги.
І пам'ять наша - мак в одній колисці.

Уточнення тексту

В статті Стефана Гавриша „Пам'яті Союзового і громадського діяча Володимира Ярослава Сохана" (ч. 22), в першому параграфі, слід читати: „Володимир Ярослав Сохан народився 7 листопада 1923 року в місті Ходорів у Галичині, і відійшов у вічність на 78-му році життя, 23 травня 2002 року".

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Загальні збори Фундації Голодомору

ЧИКАҐО. – Загальні збори Фундації Голодомору відбулись у Культурному осередку св. Володимира і Ольги 12 травня. Ще в 1983 році, коли по всіх закутках вільного світу, де проживають українці, відбувалися організовані вшанування пам'яті жертв Голодомору 1932–33 років, в Чикаґо заходами потерпілих свідків Голодомору було засновано постійний громадський комітет, який взяв на себе обов'язок щорічно вшановувати пам'ять жертв Голодомору 1932–33 років.

Від цього часу на цвинтарі св. Андрія в пам'ять жертв щороку відправляються Молебні. В 1988 році під керівництвом д-ра Мирона Куропася комітет провів акцію збірки фондів на дослідження Голодомору 1932–33 років, започатковані Конґресом США під впливом української громади. 1992 року парафія св. Андрія подарувала громадському комітетові ділянку землі на посілості парафії для побудови пам'ятника жертвам.

1993 року заходами громадського комітету на чолі з Іваном Деркачом було завершено спорудження пам'ятника. Щороку біля пам'ятника відправляють Панахиду. У 2001 році комітет видав 3,600 дол, на видання 69 тисяч книжок Левка Лук'яненка про Голодомор, які були розповсюджені безкоштовно в бібліотеках і навчальних закладах України.

Фундація „Тризуб" спромоглася записати в Чикаґо на сучасній відеоапартурі свідчення 20 потерпілих свідків Голодомору з метою створення документального фільму для показу в американських школах. У 2003 році Марійка Климчак успішно організувала виставку про Голодомор в Українському національному музеї, з доповідями Лариси Чайківської та Матвія Марценюка і показом фільму „Жнива розпачу" для студентів Шкіл українознавства на терені Чикаґо і околиць. У 2004 році виділили 1000 дол. для молодої студентської акції „Прочитай і знай" Луцького університету, щоб видати 100 тисяч летючок про Голодомор.

Фундація розпочала підготування судової справи проти Російської Федерації, яка визнала себе спадкоємцем колишньої совєтської імперії. Судовий процес готує фірма з Ню-Йорку „МекКелін і Асоціація", яка має досвід в цих справах. Кошти були покриті приватними особами та Фундацією „Спадщина", Фундацією Голодомору, УККА, Вільним козацтвом з Чикаґо. Сьогодні Фундація нараховує понад 200 членів, її управу очолює Микола Міщенко.

Осип Панчишин

Бенкет в Українському центрі

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – 8 травня, в чудовий весняний день, коли погода створює почуття оновлення, в Українському центрі відбувся бенкет, присвячений Українській кредитівці та доброчинному фондові „Спадщина", що створений з допомогою д-ра Юліяна Куляса, президента банку „Певність". В ґалерії центру відбувся вернісаж картин молодої мисткині Христини Сай.

За окремим столом сиділи почесні гості – Митрополит Стефан Сорока, д-р Юліян Куляс, Марія Колодій з кредитівки „Самопоміч", заступник керівника торговельно-економічної місії України в Ню-Йорку Олександер Лях. Ведучий Любомир Пиріг представив гостей з українських організацій, присутніх на бенкеті. Першим слово надано Митрополитові Стефанові Сороці.

У своїй промові він підкреслив значення нашого культурного і національного доробку, звернув особливу увагу на фінансові організації, що постійно підтримують українське життя у діяспорі. Далі слово було надано голові Центру Борисові Захарчукові, який зупинився на великій фінансовій допомозі, що надає її кредитівка „Самопоміч" для нормального функціонування Центру.

Борис Захарчук вручив Грамоту від імені Центру президентові кредитівки „Самопоміч" М. Колодій. У відповідь на нагороду вона висловила щире почуття вдячності і передала Центру щедрий дар 25 тисяч долярів. Потім Грамоту вручено Юліянові Кулясові і надано йому слово.

Президент банку „Певність" у своїй промові зауважив, що з допомогою українських банків є можливість і надалі підтримувати ті надбання, що були створені до нас, і повинні бути збережені для підростаючого українського покоління.

Далі був цікавий і змістовний концерт, в якому виступила молода скрипалька Соломія Івахів, арії з опер „Запорожець за Дунаєм" і „Травіята" виконали професійні співаки Богдан Чаплинський та Анна Бачинська, солістка Львівської опери (акомпаніятор – Христина Анум-Доргусо). Чоловічий хор „Прометей" співав під керуванням Нестора Кизимишина, при фортепіяні – Галя Мазурок-Рей.

Олег Ониськів

календар подій

5 ЧЕРВНЯ
Весілля: Петро Кукуруза і Анна Марія Шаруга.

7 – 10 ЧЕРВНЯ
„Clergy Days".

13 ЧЕРВНЯ
Прийняття з нагоди 80 уродин Tony Percoco.

14 – 18 ЧЕРВНЯ
Тиждень сеньйорів-союзовців.

18 – 20 ЧЕРВНЯ
„Вікенд" призначений для батьків, що усиновили, або зацікавлені усиновити дітей з України – спонзори: Українське Посольство і Український Народний Союз.

20 ЧЕРВНЯ
Святкування Дня Батька.

20 ЧЕРВНЯ – 2 ЛИПНЯ
Тенісові табори.

27 ЧЕРВНЯ – 4 ЛИПНЯ
Перший табір „Пташат".

2 – 4 ЛИПНЯ
Фестиваль з нагоди Дня Незалежности Америки.

4 – 11 ЛИПНЯ
Другий табір „Пташат".

10 –17 ЛИПНЯ
Перший „Discovery Camp".

1 – 6 СЕРПНЯ
Тиждень гольфа на Союзівці.

6 – 8 СЕРПНЯ
Другий річний „Sports Jamboree".

8 – 21 СЕРПНЯ
Традиційний український танцювальний табір Роми Прийми Богачевської.

14 СЕРПНЯ
Міс Союзівка.

14 – 22 СЕРПНЯ
Тиждень клюбу „Suzie – Q".

21 СЕРПНЯ
Концерт таборової танцювальної групи Роми Прийми Богачевської.

Мили авта, щоб поїхати в Україну

ЮНІОН, Н. Дж. – 29 червня група молоді з Української євангельської церкви вирушить на два тижні в Україну, де таборуватиме в Карпатах разом з ровесниками з України. За цей час юнаки та дівчата краще вивчать українську мову, історію, побут і звичаї українського народу, спілкуватимуться з українськими ровесниками, братимуть участь у євангельських служіннях. Щоб заробити грошей на подорож, молоді люди провели 15 травня громадський чин на подвір'ї церкви – мили авта, продавали передані батьками речі, частували гостей смажениною. Акція дала 1700 долярів, які стануть в пригоді під час перебування в Карпатах. На фото зліва: Миття авт на подвір'ї церкви. Праворуч: Лара Якобчук пропонує гостям сувеніри. **Л. Хм.**

Останній дзвінок в Українській школі

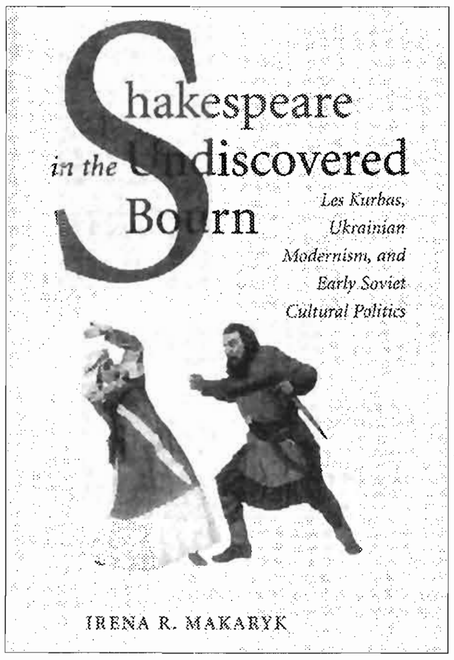
Випускник Дмитро Скікун з вчителем Іваном Ткаченком

ГЮСТОН, Техас. – 22 травня відбулося свято останнього дзвінка в Українській рідній школі. Було вручено табелі та грамоти учням, які перейшли до наступної кляси, посвідчення випускникам. Відправу в церкві Покрови Пресвятої Богородиці служив о. Микола Довжука, який, при нагоді, звернувся з настановчим словом до учнів, закликаючи не марнувати часу влітку і збирати знання повсюдно, де буде можливість, і прийти на заняття восени з новими силами до вивчення української мови, історії, традицій та звичаїв.

Людей в церкві було чимало, переважала молодь. Вишиванки малюків змішувались з вечірніми сукнями і костюмами старшокласників. В церковній парафіяльній залі першою виступила директорка школи Тетяна Литвинчук, яка привітала учнів із закінченням навчального року і єдиного в цьому році випускника Дмитра Скікуна з закінченням школи. З вітаннями виступили Василь Діяк – від Культурного клюбу та Марта Нукас – від Союзу Українок. Разом з посвідкою Дмитро Скікун отримав традиційний перстень з тризубом та кілька цінних подарунків від громади. Випускник подякував вчителям і громаді. Після урочистої частини відбувся концерт учнів школи та традиційна святкова вечеря, яка закінчилась вечірньою ватрою біля церкви. Під час концерту виступили як наймолодші учні, так і досвідчені танцюристи з ансамблю „Журавлі" (керівник Марта Нукас).

Ольга Андрійчук

Тема вечора: Лесь Курбас і Шекспір

Обкладинка книжки І. Макарик

ОТАВА. – 7 травня в Отавському університеті відбулося представлення щойно виданої наукової праці професора англістики Ірени Макарик „Шекспір в незнаному краю: Лесь Курбас, український модернізм і рання совєтська культурна політика".

Вечір відкрив завідувач катедри Українських студій університету Домінік Арель, одночасно оголосивши, що катедра започатковує серію лекцій в пам'ять першого патрона катедри, колишнього генерал-губернатора св. п. Рамона Гнатишина. Катедра також від свого заснування в 1995 році, разом з Асоціяцією українських канадських професіоналістів і підприємців Отави, продовжує попередньо започатковану в 1985 році в Карлетонському університеті серію лекцій ім. Івана Франка, що вже 18 років відбуваються в березні кожного року. В 2001 році, використовуючи факт, що в Отаві знаходиться багато посольств, катедра заснувала серію „Лекції послів". До цього часу відбулося вже 5 вечорів з участю дипломатів різних країн. Присутня на вечорі Ґерда Гнатишин подякувала від родини за створення серії лекцій імені її славного чоловіка. Покликаний до слова Бил Гарнум, віце-президент видавництва Торонтського університету, де вийшла книга, похвалив авторку за написання знаменитої праці і високо окреслив її наукову особистість.

Проф. Ірена Макарик, особливо зворушена присутністю Ґерди Гнатишин, розповіла про дружні взаємини між патроном і академічною дорадчою радою катедри українських студій. Гнатишини були свідомі того, що мистецтво і мистці відіграють важливу ролю у формуванні і збагаченні національної ідентичности і ця свідомість спонукала його до практичної дії, а саме до створення „The Governor General's Performing Arts Awards", що стало частиною канадського артистичного світу, та заснування Фундації ім. Р. Гнатишина для розвитку культури.

Ірена Макарик

Першою в циклі лекцій стала доповідь Ірени Макарик „Театр, народ, ідентичність: Лесь Курбас і модерністичний Шекспір", що становила зконденсовану суть її книги „Шекспір у незнаному краю". Вона пояснила, що, як професор англістики, уважає, що про Л. Курбаса повинні знати також і в англомовному світі, а як шекспірознавця її цікавило, що спонукало Л. Курбаса включити Шекспіра у свою програму. Цією книгою професор І. Макарик дає відповідь на це запитання.

Лесь Курбас, якого Йосип Гірняк, актор „Березоля", у своїх „Споминах" назвав „найбільшою постаттю в історії українського театру – найтрагічнішою постаттю в українському театрі", актор, режисер, драматург, кіновиробник, перекладач і засновник першого українського модерного театру, в якому також вперше, поставив у 1924 році „Макбет" Шекспіра в перекладі на українську мову, з режисерськими поправками та сучасною інтерпретацією, що викликало критику в деяких колах тодішнього суспільства. Проф. І. Макарик дослідила цю частину життя і діяльности Леся Курбаса і відкрила багато нового та прийшла до цікавих висновків, що розкривають загадку трагічного кінця цієї надзвичайної людини. Лесь Курбас був заарештований 1932 року і розстріляний на Соловках 1937 року. Про нього не було згадки в історії українського театру радянського періоду аж до недавніх часів. Цією книгою автор зробила вагомий вклад у поширення знання про український модерний театр і його геніяльного творця Леся Курбаса не тільки в Україні, а й в інших краях, а також задовольнила спрагу шекспірознавця, знаходячи Шекспіра в Україні.

Юлія Войчишин

Засідання видавничого комітету „Літопису УПА"

ТОРОНТО. – 8 травня в приміщенні Українського народного дому відбулося чергове, 28-ме пленарне засідання видавничого комітету „Літопису УПА". Відповідальний редактор проф. Петро Й. Потічний доповів, що від заснування, тобто за тридцятилітню діяльність, видавництво випустило 53 томи у трьох серіях; 41 том в канадській серії, 7 томів – в новій (Київській) серії та 5 – в серії „Бібліотека". Між 2000 і 2004 роками видано 22 томи, а якщо видавництву вдалося б випустити заплановані книги до наступного літа, то мали б 60 томів.

Успіхи у видавничій діяльності можна завдячувати великій посвяті добровольців – колишніх вояків УПА, і кількох осіб з молодшого покоління – дітей „упістів", що не жаліють часу і труду для цієї праці. Не менш вагомим чинником була і є матеріяльна підтримка видавництва широкими колами читачів, особливо фундаторів поодиноких томів. Їхні імена будуть записані в книзі-томі „Літопису УПА", присвяченій тридцятиліттю видавництва, яка готується до друку.

У 2003 році видавництво відкрило власну сторінку в мережі Інтернету. Одночасно триває перетворення всіх видань в електронні книги з пошуковою системою, що дасть змогу видавництву продавати через Інтернет як паперові, так і електронні книжки.

Іван Лико

Літературно-мистецький вечір в пам'ять Олександра Олеся

ПАРМА, Огайо. – 33-ій Відділ Союзу Українок Америки ім. Лесі Українки подарував громаді літературний вечір, присвячений пам'яті видатного українського поета Олександра Олеся (Кандиби) до 60-ліття його смерти. Вечір відбувся 16 травня в залі „Верховина". Його відкрила голова Відділу Оля Дем'янчук, яка засвітила свічку перед портретом письменника в його пам'ять.

О. Хміляк, культ-освітний референт, представила програму і її виконавців. Програма, за сценарієм Оксани Шараневич, складалася з творів М. Лисенка у виконанні М. Малюци – скрипачки і Л. Чарнецької – піяністки. Сценарій започаткувала вступним словом О. Шараневич, розповівши про епоху, в якій жив і творив письменник, який передав їх у своїх творах любов до України, а багато з його віршів ліричного жанру використали музики в своїх творах.

Л. Мичковська розповіла про біографію письменника і епізоди з його життя в Празі. В Празі вона побувала на цвинтарі і поклала квіти до пам'ятника письменника. Л. Гурко-Бодцар прочитала нарис „Знов молодість не буде", Л. Шедна – „Летять, курликають журавлі", І. Дубас – „Яка краса: відродження нації", Л. Гриців – „Розбіглись ми по всіх світах усюди". Програму закінчила кінцевим словом О. Шараневич. Вечір творів підніс громаду духовно і збагатив знанням про видатного письменника. О. Дем'янчук подякувала виконавцям, декляматорам Школи св. Йосафата, усім організаторам вечора. Дохід із імпрези Відділ призначив українській школі в Ялті.

Євген Бачинський

СПОГАДИ

Храм мого життя – ДВУ

Спогади Софії Черняк, теперішньої мешканки міста Лангорн у штаті Пенсильванія, котрі ми сьогодні пропонуємо читачам, не просто цікаві, але навіть унікальні, адже авторка згадує про далекі 30-ті роки XX сторіччя, про свої зустрічі і спілкування з особистостями, чиї імена навічно вписані в історію української національної культури. Це Максим Рильський, Микола Бажан, Володимир Сосюра, Юрій Яновський, Валер'ян Поліщук, Аркадій Любченко, Микола Хвильовий і багато інших майстрів слова...

Як це сталося, досі не збагну. Напередодні морозного січневого дня до мене додому прийшли двоє юнаків. Я їх знала, вони працювали разом з моїм рідним братом Анатолієм в організації, яка здається, популяризувала літературу, що її видавало єдине в той час на Україні ДВУ (Державне видавництво України). Було це 4 січня 1929 року у місті Харкові, тоді – столиці України.

Анатолія мобілізували до армії. Він був на 4 роки старший за мене. Час був складний, як завжди в радянській країні – безробіття. В батька мого – катаракта, яку тоді не вміли оперувати. Мати хазяйнувала вдома. Пенсії в той час літні, хворі люди не діставали. Старші за Анатолія та мене брат і сестра жили окремо і не мали змоги систематично нам матеріяльно допомагати.

Мені – 17 років. Я закінчувала економічний технікум. На щастя, моя група – на другій зміні, отже, зранку я – вільна. Але що я робитиму в літературному видавництві? Моя мрія – живопис. Я вже вчилася малювати в студії „Пролеткульта", навіть малювала на фанері олійною фарбою сільські етюди та продавала їх артілі „Пробудження". Там їх охоче купували ще не загнані у колгоспи селяни. Проте літературу любила, чимало читала, до чого мене привчали вдома та в моїй незабутній 30-ій харківській школі вчитель української літератури Юрій Шовкопляс. Саме того 1929 року вийшла у світ в ДВУ його перша книжка – збірка оповідань „Геній", і ми дуже радо зустрілися у видавництві.

Юрій Шовкопляс був у роки вчителювання на 9 років за нас старший, і ми, негідники, з цього користувалися, не дуже спершу поважно до нього ставилися, хоч викладачем він був талановитим, як і письменником. Згодом, коли я стала журналісткою, Шовкопляс мені розповідав, як він хвилювався, коли йшов до нашої кляси. Особливо дошкуляв йому мій постійний сусіда по парті Сергій Борзенко, згодом мій колега в газеті „Соціалістична Харківщина". Борзенко – учасник війни, став єдиним Героєм Радянського Союзу серед журналістів нашої країни, і після його передчасної смерти Харківська 30-та школа стала школою імені Сергія Борзенка. Після війни його забрала до себе газета „Правда", де він керував військовим відділом, а наша дружба тривала.

Добре знали Борзенка і українські літературознавці Григорій Костюк та покійний Дмитро Нітченко, і не могли йому подарувати, що він покинув Україну. Та хіба у той час людина в соціялістичній країні була вільна, здатна володіти своєю долею?

Отже, 5 січня 1929 року, на десятиріччя існування ДВУ, я опинилася на Сумській вулиці, 31, біля дверей видавництва. Панський двоповерховий особняк, в якому до Жовтневої революції мешкав якийсь закордонний дипломат. Боязко стояла, коли почула за спиною:

– Сміливіше, дівчинко, заходь! Певно, віршик принесла? Заходь, заходь!

Обернулась – і побачила високого, красивого чоловіка. Він мене випередив і побіг сходинками на другий поверх. Того ж дня дізналася, що то був головний редактор ДВУ Сергій Пилипенко.

Ідучи до ДВУ, поклала собі погодитися робити там будь-що, працювати кур'єром, прибиральницею, і була приголомшена, коли чоловік на прізвище Славуцький посадив мене за великий стіл, що стояв серед величезної кімнати, оздобленої візерунками, амурами, квітами, і мовив:

– Я головний секретар редакційного відділу, а ти покищо моя учениця. Виправдаєш наші надії, призначимо секретарем. Роботи в нас завжди вище голови, отже – за діло.

І я з головою поринула в роботу... Перша половина дня – тиша: редактори працюють над рукописами. Ми, технічні працівники, їм чим треба допомагали. Після обідньої перерви видавництво буквально наповнялося здебільшого чоловіками. То були прозаїки, поети, драматурги, художники, перекладачі, вчені, твори котрих видавало ДВУ. Серед них я пізнавала, тих твори яких ми вивчали в школі, технікумі.

Більшість з них сідали біля мого столу, я приймала в них рукописи, щоб зареєструвати, складала авторські договори, видавала рецензії на їхні твори тощо. Спершу руки мої тремтіли від хвилювання, але поступово я звикла, спокійно телефонувала видатним письменникам додому, розмовляла в різних справах, листувалася з ними.

Саме тоді ДВУ закінчувало видавати повне на 24 томи зібрання Володимира Винниченка, якого, на жаль, вже не було в нашій країні, і мені випало щастя з ним листуватися. Видавало ДВУ і окремі його твори. На все життя запам'яталося, як на моєму столі опинилася верстка його „Талісмана". Вмить забула, що один примірник верстки слід зареєструвати і віднести завідуючому літредактором Петрові Дятлову, – як на нас, тоді юних, людині леґендарній, котрій доводилося за кордоном спілкуватися з Винниченком, і він чимало нам розповідав про ті зустрічі. Другий примірник верстки треба віднести редакторові художньої літератури письменникові Аркадієві Любченкові, про котрого поговоримо окремо... Я забула про все, і полинула у світ Винниченкових героїв, стала, певно, першою читачкою твору, який невдовзі назвуть хрестоматійним.

На мою долю випало щастя тримати в руках рукописи, верстки, сигнальні примірники тогочасних письменників, котрі стали українськими клясиками. Ніколи не забути спілкування з Максимом Рильським, Юрієм Яновським, Миколою Яровим, Остапом Вишнею, Миколою Бажаном, Оксаною Іваненко, Наталею Забілою, Юрієм

(Продовження на стор. 15)

Храм...

(Продовження зі стор. 14)

Смоличем, Григорієм Єпіком, Петром Пангемом, Сергієм Пилипенком та багатьма іншими.

Не зможу забути ранок 14 квітня 1930 року, коли до нашої кімнати вбіг, мов опечений, Володимир Сосюра, впав на стілець біля мого столу і заголосив: „Маяковський застрелився!". Буквально за мить збіглося все видавництво, згадували, як часто він приїздив до Харкова, виступав у театральних залах, приходив до ДВУ, де його твори видавалися. Це було схоже на Панахиду. Розповідали про зустрічі з Маяковським, читали його вірші, дехто плакав.

Пройшов час, я довідалася про те, що тягнуло поета до Харкова. У цьому місті жила дівчина, з якою Маяковський познайомився в Криму та закохався в неї. Це була доня відомого, певно, у всій нашій країні професора Бориса Хмельницького, котрий ліквідував у нашій Батьківщині туберкульоз. Роман між Наталкою Хмельницькою та поетом був взаємним, але батьки Наталі не прийняли велелюбного нареченого. Минуть роки, і чарівна Наталя стане дружиною мого рідного брата Михайла. Прожило подружжя довге і щасливе життя, на жаль, немає їх вже на світі.

Та повернемося до ДВУ. Це була на диво дружна, інтернаціональна установа, яка видавала книжки багатьма мовами, переважно, звичайно, українською.

Згодом мені довелося працювати в багатьох редакціях періодичних видань, але подібного ставлення поміж працівниками – дружнього, щирого, уважного – не бачила. Так саме ставились до нас автори. Наприклад, всі видавництва країни, коли виходила книга, видавали авторам 30 безкоштовних примірників. Так само і ДВУ. І не пам'ятаю випадку, щоб автор не подарував мені з теплим дарчим написом свою книгу. В мене зібралася бібліотечка тих видань, яку довелось спалити, коли у 1937 році арештували мого чоловіка, аби врятувати родину від кари за збереження творів репресованих письменників.

* * *

Письменники називали мене „тургенівською баришнею" за дві довгі золотаві коси, які висіли на спині аж до колін. Я ображалась, але мовчала, та одного дня, навіть не спитавши дозволу батьків, пішла до перукарні і там мені їх обітнули. Волосся в мене було густе, кучеряве, і, діставши волю, стало дибки.

Першим, ще у вестибюлі, мене побачив поет Валер'ян Поліщук. Спершу мене він не пізнав, а тоді схопився за голову і закричав: „Що ти наробила? Це наруга, злочин над красою!" – і на очах у нього з'явилися сльози. Його, звичайно, підтримали працівники видавництва та інші автори.

У видавництві працювала завгоспом літня жінка. Вона покликала мене до себе, подала хусточку та мовила: „Уявляю, що ти дістанеш вдома від батьків. Дурепа, зав'яжи голову". Отака доля була „тургенівської баришні". Батьки, звичайно, мене покарали. Ми мали йти того вечора до мого дядька, якого я дуже любила, на його день народження. Мене залишили вдома одну.

Пляни видавництва поширювалися. Кількість письменників зростала. Але недарма нашу країну називали „найчитабельнішою у світі". І громадська робота у видавництві поширювалась.

Редактор технічної літератури, людина надто симпатична – Сергій Крига-Кравцов, який водночас був професором Харківського технологічного інституту, створив у ДВУ фотогурток. До нього вступили кілька юнаків і я – одна дівчина. Видавництво придбало кілька „Фотокорів", тоді найпримітивніших фотоапаратів, і ми два рази на тиждень залишалися після роботи з професором у відведеному для нас закапелку. Ми вчилися фотографувати, проявляти скляні фотопластинки, друкували знімки на самотужки зробленому з одного з апаратів верстатику для друкування фотографій. Я досі зберігаю кілька тогочасних фотографій. Пронесла через всі людські трагедії XX століття фотознімок, який ми зробили плякатом, що закликав працівників ДВУ до нашого гуртка.

Серед гуртківців – наш Крига-Кравцов з простягнутою рукою, ніби у майбутнє. Та не було у цієї ще молодої, талановитої людини майбутнього. Невдовзі він зник, а редактором технічної літератури став якийсь старий, неприємний, неговіркий чоловік. Нам, гуртківцям, нічого не казали, де подівся Крига-Кравцов, але невдовзі ми довідались, що наш улюблений друг – „ворог народу" – розстріляний. „Ворог народу"?.. Якого народу? Свого? Якого він любив усім своїм серцем? Мій старший брат Михайло жив неподалік ДВУ. Після роботи я пішла до нього. Розповіла про те, що довідалася про нашого друга, вчителя. Михайло – досвідчений юрист, вчений, сказав, щоб я не втручалася в справу з професором, бо ми, його гуртківці, теж можемо постраждати.

Редактором художньої літератури, як я вже писала, був письменник Аркадій Любченко, здається, до того – актор. Це був найбільший в ДВУ відділ і спілкуватися з ним було мені цікаво. І мати його була актрисою, жила у Львові.

ДВУ часто видавало окремими книжечками, великими тиражами оповідання. Запам'яталося мені оповідання Любченка „Зяма" про складну долю єврейського хлопчика. Саме в той час серед письменників-початківців з'явився Зяма Біленко, який згодом став моїм чоловіком і ми щасливо прожили близько 50 років.

Я прочитала оповідання Любченка, воно мені сподобалося і я намалювала на весь розмір обкладинки красивий профіль Біленка червоною фарбою. Завідуючому художнього відділу обкладинка сподобалася і книжечка вийшла з благословення автора з моєю обгорткою. Мені навіть заплатили гонорар, перший в житті.

Час моєї роботи в ДВУ тривав, як і події в країні, але дивовижні. „Ворогами народу" ставало чимало письменників. Та найбільше всіх, хто оточував мене, збентежив процес „СВУ" – Спілки визволення України на чолі з академіком Сергієм Єфремовим, якого я знала як автора ДВУ. Знала, що Сергій Олександрович був віцепрезидентом Всеукраїнської Академії наук, дуже поважним в СРСР вченим, літератором та істориком.

Процес тривав у Харківському оперному театрі, неподалік від ДВУ, і чимало працівників ДВУ були там присутні. Бувала і я. Особливо запам'ятався мені день, коли оголошували вирок. На лаві підсудних – 45 осіб – вчені, письменники, студенти, вчителі, навіть один священик... Це був перший з погромів над інтелігенцією України, заподіяних Сталіним та його оточенням. В існування подібної організації жоден з присутніх на процесі не вірив. А хтось навіть вигадав: „Опера – СВУ, музика – ДПУ". Проте Єфремова засудили на 10 років заслання до ГУЛагу, де він помер (а може, йому й „допомогли) за три місяці до визволення.

Подібних, інспірованих Сталіним, процесів, як відомо, були сотні, але процес СВУ – перший і не забувається. Працюючи в ДВУ, мені довелося спостерігати виконання в житті одного рядка з радянського гимну „Інтернаціонал": „Ми церкви і тюрми зрівняємо з землею".

Навпроти будинка ДВУ стояла тонка, височена, білосніжна Олександрівська церква. Це божествене творіння, не відаю якого архітектора, линуло, здавалося до небес. А навколо церкви невеличка зелена садиба. Сонячного літнього дня її мали знищити, як того ж року знищили на моїх очах у центрі Харкова Миколаївську церкву.

Спостерігати цей злочин вийшов весь колектив видавництва. Коли тіло церкви, ніби живе, здригнулося, ледь піднялося вгору та з відчайдушним гуркотом, неначе криком болю, впало на землю, завідуючий літредакторатом Петро Дятлів, що стояв поруч мене, мимоволі скрикнув: „Господи, помилуй!". Отже, церкви із землею рівняли, а ГУЛагів набудували хтозна скільки! Мушу додати: Дятлів був старий комуніст, відомий ще тим, що у дореволюційні роки, живучи в еміґрації, здається, у Празі, ховав у себе вдома Леніна. За це дістав від радянської влади „подяку": звання „ворога народу" та кулю в потилицю.

* * *

Пляни ДВУ збільшувалися. Більшало і працівників. Видавництво поділилося на сектори. Секретарем сектору дитячої та юнацької літератури стала я. Тоді я познайомилася з Іваном Багмутом. Він редагував літературу для юнацтва. Саме тоді вийшла його перша книга „Подорож до небесних гір", – результат його багатьох подорожувань по країні.

У 1935 році, коли я вже не працювала у ДВУ його наразі заарештували, вигадали йому якусь контреволюційну діяльність. Але Іванові Андріяновичеві пощастило, він лише 6 років відпрацював у виправно-трудових таборах Комі АРСР. Коли його заарештували, йому було 32 роки – найкращий час для розвитку таланту. Помер він у 1975 році, якщо не помиляюсь, у рідному Харкові.

* * *

Здається, 1931 року ДВУ дістало назву ДВОУ – Державне видавниче об'єднання України і переїхало з Сумської вулиці до більш просторого приміщення. Не пам'ятаю назви того невеличкого провулка, котрий починався з Університетської вулиці, де я тоді жила. Навпроти ДВОУ містилася величезна споруда собору, збудованого на честь перемоги Росії у війні 1812 року. Той собор не було висаджено в повітря. Думаю, стоїть він і досі, може, відбуваються там церковні служби. У час, коли я працювала у ДВОУ, у соборі містився якийсь склад.

Атмосфера в країні ставала задушливою. Щодня зникали співробітники ДВОУ, наші автори. Тримаю в руках мартиролог „З порога смерті", виданий у Києві 1991 року, з яким не змогла розлучитися, коли виїжджала до США. У ньому – моя душа, чимало друзів, які не раз рятували мене, а себе не зуміли. І низький уклін за видання мартиролога авторському колективу письменників та упорядникові О. Мусієнкові, котрі зуміли сказати чесні слова в пам'ять замордованих, загублених сотням, ще не розкритих талантів українського письменства, котрі здатні були піднести рідну літературу на височінь, на яку нездатний був, певно, жоден з народів колишнього СРСР. Та коли б не „друг всіх часів та народів" – тиран гірший за Гітлера–Сталін, котрий так ненавидів Україну, що навіть зумів у березні 1920 року стати членом ЦК КП(б)У. Це було б смішно, коли б не так гірко, бо за цим стоять сотні знищених ще зовсім юних письменників, які б стали справжніми геніями.

Не можу забути Миколу Хвильового, який сидів у ДВУ біля мого столу і писав на збірці оповідань, яка тільки-но побачила світ з „Арабесками", „Котом у чоботях", „Редактором Карком" дарчий напис: „Товаришці Черняк з повагою". І от серед величезного людського натовпу я йду поряд з моїм чоловіком, тоді ще журналістом Зіновієм Біленком, за труною цього велетня літератури. Травень 1933 року. Хвильовий не дожив до свого 40-річчя! Чого він сам, власною рукою вкоротив своє таке яскраве життя?!

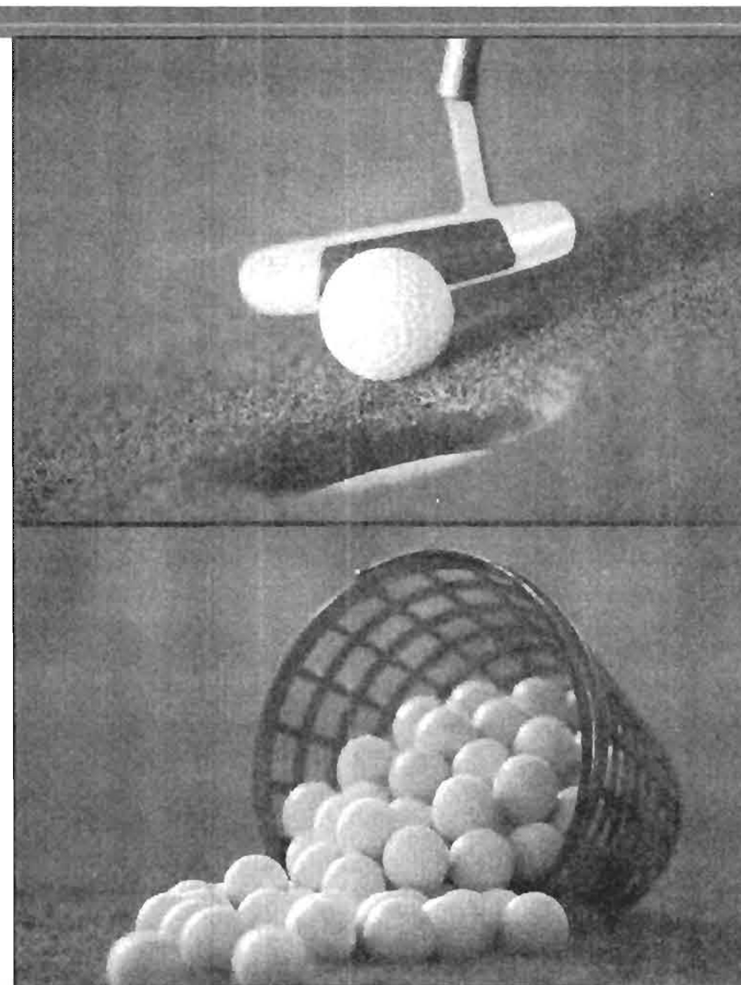
Не можу дивитися, як плаче Володимир Сосюра, 26-річний глухонімий поет Олекса Влизько, котрий буде розстріляний сталінськими бандитами, менш ніж через рік після самогубства Хвильового.

У натовпі йде мій дружок і одноліток Іван Калянник, розстріляний у 26 років. У 36 років Григорій Єпік, якому так хотілося, щоб я стала акторкою в кінофільмі, зробленому за його твором, не пам'ятаю „Непією" чи „Без грунту".

Цей перелік небаченого у світі злочину, якого чомусь ніхто не зумів припинити, можна продовжити. 41 рік було вже відомим світові письменникам – Мирославові Ірчану, Майкові Йогансену, коли ворожа куля припинила їхнє життя. А Аркадію Казці – 39 років, коли ця справді казкова людина з волі ворога припинила жити – він повісився. Немає сили писати про це. Згадаю лише Саву Божка, котрий помер у 40 років у селі Слов'янка на Дніпропетровщині у 1947 році, але у 1938 році був заарештований і 5 років провів у таборі. Коли він жив у Києві, у ДВУ виходили його роман „В степах" та інші твори. Він якось спитав мене: „Чого ти не йдеш до „Березоля"? Там сьогодні грає Валентина Чистякова?" Я відповіла: „Немаю грошей". І він відтоді, чи не

(Закінчення на стор. 23)

Soyuzivka
for all seasons

1-6 серпня, 2004 р.

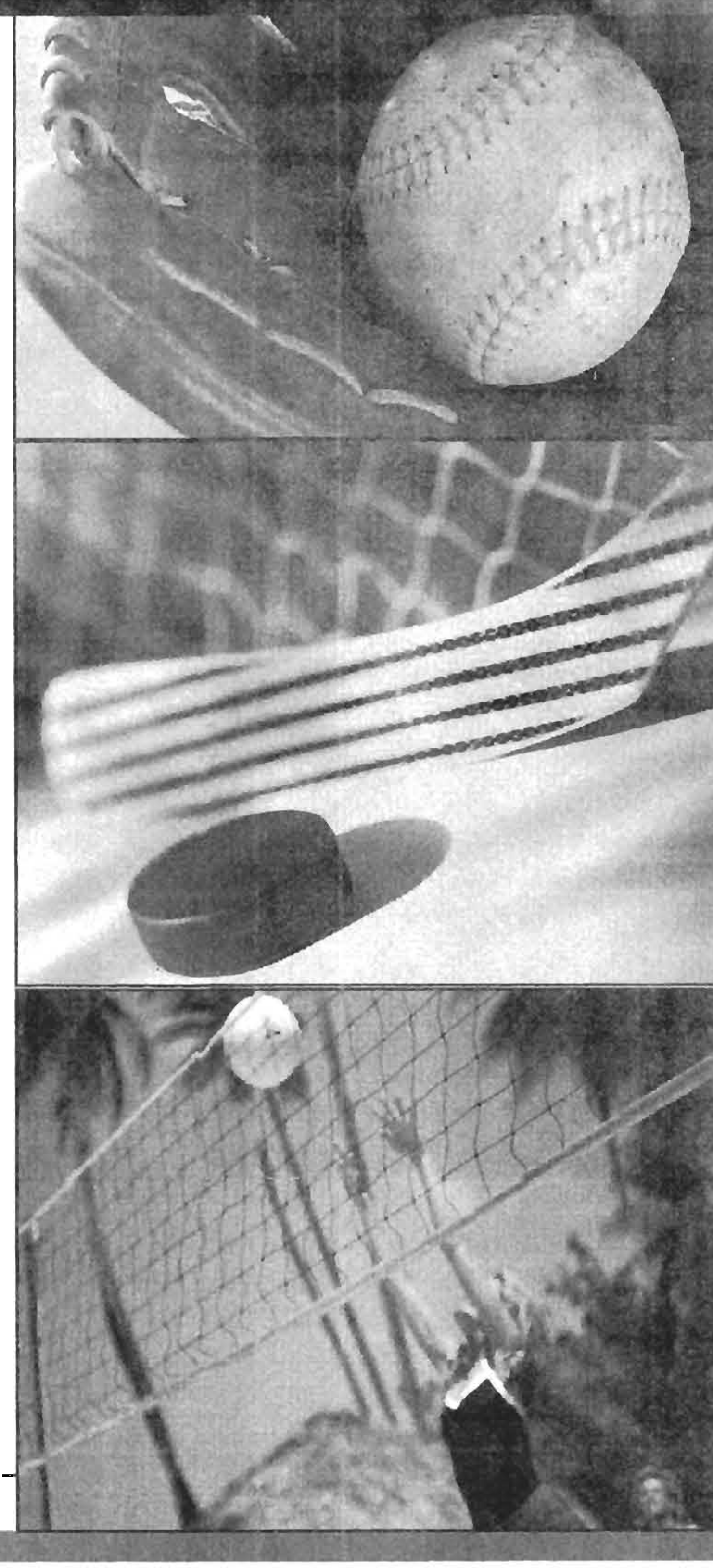
ТИЖДЕНЬ ГОЛЬФА НА СОЮЗІВЦІ

Якщо цікавитеся ґольфом, приїжджайте до нас на тиждень забави та гри в гольфа на чудових гольфових площах. Тижнева ціна включає: 5 нічлігів, сніданок та обід щодня, сорочинка, 4 1/2 рунди гри в гольфа (від понеділка до четверга), переїзд до та від піль ґольфових, відкриття ігор та вечеря в неділю вечором, денні нагороди прощальний бенкет та нагороди для переможців. Запрошуємо денних гравців.

Тижневий плян гольфа ***(можуть бути зміни)***

Понеділок - Nevelle Golf Course
Вівторок - Wall Kill Golf Club
Середа - Concord Golf Club, початок 8-ма ранку, полуденок 1-ша по пол., 2-га по пол. продовження ігор
Четвер - Grossingers Golf Club - початок о год. 10-ій ранку.

Golf Week & Sports Jamboree

ТИЖНЕВА ЦІНА:
750 дол. від особи якщо два гравці в кімнаті
1050 дол. якщо гравець з дружиною або чоловіком у кімнаті
950 дол. якщо один гравець у кімнаті

ДЕННА ЦІНА:
150 дол. від особи якщо дві особи в кімнаті
190 дол. від особи якщо одна особа в кімнаті
(повижчі ціни включають вечерю, нічліг, переїзд, гру в гольфа, та сніданок).

ДЕННІ ГРАВЦІ: 100 дол, включає – переїзд до та від ґольфових площ, гру в гольфа та обід

6-8 серпня 2004 р.

2-ге РІЧНЕ СПОРТОВЕ "JAMBOREE"

Приїжджайте на вікенд спортових змагань та розваг. Запишіть поодинокі особи або цілу команду на змагання:

VOLLEYBALL
SOFTBALL
ROLLER HOCKEY
FOOSBALL

Для тих, хто не цікавиться спортом, буде багато смачної їжі, музика, та розваги цілий вікенд.

П'ятниця вечір:
Козацький кабарет з участю Ігоря Бачинського та Рона Когута.

Субота:
Виступ – "Бараболя" та забава до звуків оркестри „Буря".

ЦІНА:
30 дол. від особи включає:
сорочинку, "BBQ", та вступ на цілий вікенд.

За дальшими інформаціями звертатися до управи Союзівки:

(845) 626-5641

216 Foordmore Road, PO Box 529, Kerhonkson, NY 12446

www.soyuzivka.com

Вісті Фундації імені Івана Багряного

Червень 2004 р., ч. 46

Квітень у Києві

Моє перебування в Україні на цей раз було обмежене лише до Києва, тому спостереження стосуються тільки столиці і не повинні сприйматися як такі, що передають стан в усій державі. Це стосується, переважно, економічного стану, який завжди відзначався великою різницею між містом і селом, а тим більше між столицею і провінціями країни.

Найперше впадає в очі значний поступ у відбудові столиці, порівнюючи від перших днів незалежности України. Своїм високим рівнем економічного розвитку Київ сьогодні поступово набирає вигляду сучасного европейського міста-метрополії. Його, без вагання, можна порівняти з будь-якою европейською столицею, беручи до уваги розмах будівництва нових житлових будинків, торговельних центрів – підземних і надземних, значного впорядкування і росту транспортних засобів, метро та вуличного обслуговування громадян. Продовжується просування метро в напрямі летовища в Борисполі. Розраховують, що за якихось 2 роки Бориспіль і центр Києва будуть поєднані лінією підземки. Київський залізничний вокзал цілковито оновлений. Помічається велике зростання торгівлі, числа ресторанів та місць для швидкого харчування людей.

Про збільшення вуличного автомобільного руху аж страшно говорити: вулиці заповнені автомобілями найпрестижніших европейських автовиробників. Треба бути дуже обережним в переході вулиць, бо пішоходи мають значно менші права, ніж відважні і зухвалі водії за кермом в престижних автах. Помічається збільшення жінок серед водіїв авт, як також і людей на вулицях Києва з телефонами, ніби приросли до їхніх вух.

Поступово зникає черга на мешкання, а комунальні квартири відходять в історію. Наявність банків, своїх і чужоземних, вражає своєю кількістю, їх видно майже на кожній головній вулиці столиці. Цікаво, що ціни за квартири залишаються досить високими, незважаючи на велике будування житлових будинків. Ціна за квартиру залежить від місця її розташування. У центрі міста, наприклад, ціна за 1 кв. метр (10.8 кв. фута) площі квартири виносить 1500–2000 ам. долярів, в той час, як подалі від центру – 600–700 дол. В центрі міста квартири звичайно є більшого розміру, в той час, як на околицях – меншого розміру. Пересічна площа квартири – 60 кв. метрів (648 кв. футів). Ціна її на околиці міста – 30–36 тис. долярів. В центрі міста така квартира коштуватиме 100–120 тис. дол. Якщо ж квартира в центрі має 200 або більше кв. метрів, то ціна її буде від 200 до 500 тис. дол. Можна лише дивуватися, звідки люди беруть тисячі і тисячі долярів, щоб купити собі нове мешкання. Щоправда, тепер можна діставати позички з банків на купівлю мешкання.

Особливого подиву заслуговує розбудування дачних поселень. В дорозі з Борисполя до Києва з лівого боку траси можна бачити калейдоскопи дачних робудов з двох- і триповерховими особняками. Вражає брак впорядкованого плянування. Будинки виростають задовго перед проведенням вулиць і фасадами дивляться туди, куди власник забажає.

В Києві також спостерігається велике збільшення промислових та торговельних фірм. Чужоземні фірми все ж залишаються рідкістю, порівнюючи з іншими сусідніми країнами. Це зумовлене браком чіткої державної політики відносно охорони чужоземних інвестицій. Знову і знову розповідається і пишеться в пресі про проблеми, які мають чужоземні інвестори в Україні.

Все ж зміни поволі відбуваються і йдуть в позитивному напрямі. Ці зміни, на жаль, ще не доходять в глибину країни, до районів та сіл. Але такий стан можна пояснити не тільки пережитком минулого, в якому централізація влади забирала ініціятиву від чиновників у селах та малих містах, а й закономірністю у розвитку будь-якої відсталої держави. Тому надіємося, що час і політичні обставини вплинуть на кращі наслідки в господарюванні держави і що економічний прогрес поволі почне сягати в глибину країни, тобто туди, де проживає головна маса народу.

Політично Україна в цей час перебуває в дуже тривожному стані. Наближаються вибори президента, а з цим наростають протистояння і різні конфлікти між силами при владі і опозиційними до них рухами. На прикладі останніх подій (Донецьк, Мукачево) можна судити, що влада не збирається віддавати свої позиції і буде вживати будь-які способи аби втриматися при кермі держави. В політичній абетці боротьбу за владу ведуть два табори: СДПУ(о) з своїми союзниками з одного боку і „Наша Україна" зі своїми прибічниками – з другого. В практичному житті – це боротьба партії олігархів з підтримкою комуністів і соціялістів з одного боку і національно-демократичними силами „Нашої України" з її прибічниками – з другого. На сьогодні є два кандидати на президентське крісло: Віктор Ющенко і Віктор Янукович. Згідно останніх опитувань громадян В. Ющенко веде. Всі очікують, що буде запекла боротьба. Жорстока, брудна боротьба. Вже тепер помічається цілковите замовчування В. Ющенка в телебаченні, пресі, радіо, які контролюються владою. В додатку до навмисної ізоляції В. Ющенка, відчувається політична недосвідченість його команди. Так, наприклад, метод його впливу на виборців обмежується до критики сучасної влади, але нічого не відомо про його програму, про наміри, як задовольнити народні потреби і проблеми. В цей самий час активно ведеться у цих же ЗМІ пропаганда про В. Януковича, про його успіхи, розум, уміліcть у керуванні урядом, про надання пільг пенсіонерам, багато інших обіцянок і т. д.

Відверту гру і бажання впливу на майбутні вибори показує Москва. Вона вже вибрала В. Януковича своїм кандидатом і не приховує цього. З російської преси (а вона переважає в Україні) постійно пропагується братерство двох народів, дружні відносини між президентами, вихвалюються останні три договори між Росією і Україною (ЄЕП, про державні кордони, про Озівське море). Москва вважає В. Ющенка проамериканським кандидатом і цим небажаним для неї. Справу виборів в Україні веде в Кремлі призначений для цієї цілі відомий політик Владислав Сурков, який свого часу вів кампанію за В. Путіна як президента Росії. Цілий ряд російських політичних консультантів (Глеб Павловський, Сергей Караганов та ін.) залучені до цієї роботи. Збільшилися візити членів Думи та представників президентської влади в Україну, В. Путін також в останніх трьох місяцях зробив три поїздки в Україну. Москва стурбована і передбачає, що виграш В. Ющенка означатиме вихід України з СНД, зближення і вхід в НАТО, активізацію входу України в европейське суспільство. Мета Москви – не допустити Україну до Европи і, отже, не допустити В. Ющенка до президентського крісла.

З іншого боку, в останній час Вашінґтон також показує, хоч слабе, зацікавлення виборами в Україні. Збільшилися поїздки урядових представників США в Україну, відбуваються розмови з президентом Л. Кучмою, декларуються заяви про прозорі, чесні вибори і т. п. Одначе ці подихи Заходу в Україну є занадто слабенькі, щоб протистояти сильному вітру зі Сходу. Тим більше, що США в сучасну пору по вуха втягнені в війну в Іраку та інші пов'язані з цим проблеми. Вже від деякого часу американська політика визначила своїм пріоритетом добрі стосунки з Росією. Україна поставлена на друге місце. Тому сподіватися сильнішого американського зацікавлення ситуацією в Україні в цей час виглядає нереальним.

Також особливого стурбування викликає справа української мови в Україні. Порівнюючи з минулими, спостереження на цей раз приносять більше розчарувань. Імперіяльна агресивність Москви і національна слабодухість України і тут вражає. Щоправда відвідини книгарень в Києві показують збільшення нововиданих українських книг. Одначе більшою проблемою є брак українського читача. Вимога і потреба диктують продукцію. Принаймні таке відчувається в Києві. Тиражі українських книг – малі, в той час, як російських – великі. Російська книга масово ввозиться в Україну. В той же час українські книгодавці обкладаються додатковими податками, що утруднює їхню продукцію. Школи з сіл і районів плачуть за українською книгою для навчання дітей, а її не вистачає.

Характерно, що більшість російськомовних людей також говорить добре українською мовою, але її не вживає, бо вважає російську за більш престижну і звичну. Отже, немає українського національного духу, гордости, гідности. Велику ролю відіграє державна політика відносно вживання української мови. А її треба багато бажати. В сучасну пору телебачення на 85 відс. говорить російською мовою. Не дивно ж, коли не так давно Державний комітет по телебаченню і радіомовленню виніс постанову про обов'язкове вживання української мови в ефірі і телебаченні, сам Президент Л. Кучма вийшов з заявою, що такий підхід суперечить Конституції держави, отже, є неконституційним. А як начальник сказав, то так і буде.

Анатолій Лисий

Дякуємо!

Від часу останнього числа сторінки Фундації прислали пожертви до Фундації такі особи та організації: 1000 дол. – **Галина і Олексій Воскобійники**, 652 дол. – **Товариство „Рух" в Чикаго** передало гроші, що були пожертвувані різними особами для геологічних дослідів в Україні, які не відбулися, а гроші лежали на конті в банку „Певність". Товариство „Рух" закрило це конто, а гроші передало для потреб Товариства української мови, яке очолює член управи Фундації Віра Боднарук. 100 дол. – **Ольга і Юрій Татарко**, 100 австрійських дол. – **Леся Богуславець (Ткач)**, по 25 дол. – **Люба Коломисць, Борис Жура, Володимир Пилишенко** та **Валентина Родак** в пам'ять Олексія Канарейського, по 20 дол. – **Андрій Табінський, Наталка Савчук** та **Олексій Кривонос**, по 10 дол. – **Анатолій Коба, Микола Андрієнко, Григорій Ванжа** та **Зіна Джус-Ді Бол.**, по 5 дол. – **Ростислав Стеців та Степан Трополюк.**

Управа Фундації щиро дякує всім жертводавцям та **Павлові Хорошилові** з Рочестеру, який прислав пожертви від тринадцяти осіб й просить і далі підтримувати Фундацію своїми пожертвами, щоб вона могла допомагати пресовим органам в Україні, які ведуть виховну та просвітницьку працю в Україні, видають книги, які не могли появитися друком в роки комуністичної влади та роблять всі старання, щоб Україна була українською Україною, а не колонією Росії.

Також управа щиро дякує всім членам Фундації, що прислали членські внески на цей рік та виборчий мандат кореспонденційного з'їзду Фундації. В кінці червня відбудеться нарада нововибраної управи та розподіл обов'язків.

У червні виповнюється 90 років активному членові УРДП-УДРП Петрові Майсюрі, який на початках існування „Українських вістей" був відповідальним за їх працівників, друк газети та книжок, фонди та розповсюдження й був також великою поміччю після перенесення газети до Дітройту та Фундації ім. І. Багряного. Бажаємо йому щастя, здоров'я й всього найкращого!

Дописи і листи до сторінки Фундації імені І. Багряного просимо слати на адресу:
Bahriany Foundation,
811 S. Roosevelt Ave.,
Arlington Heights,
IL 60005 USA
Сторінку редагує Олексій Коновал

МОВА ПРО МОВУ

„Помилковий варіант і правильний…"

„Свобода" – цікава і корисна газета, і я завжди з нетерпінням чекаю на кожне свіже число, однак є один аспект, який залишається для мене незрозумілим, хоч за професією я також журналіст. Маю на увазі деякі правописні норми української літературної мови, які „Свобода" помітно порушує. Нижче подаю деякі неправильно вживані у „Свободі" слова і відповідні норми сучасної української літературної норми.

Помилковий варіант:	*Правильний:*
лавреат	лауреат
кляса	класа
рекляма	реклама
янголи	анголи
плеяда	плеада
патріярх	патріарх
геніяльність	геніальність
діябет	діабет
плятформа	платформа
Швайцарія	Швейцарія
гокей	хокей
фарма	фірма
завідувач	замісник
гльобальний	глобальний

Також у підписах під статтями дорослих людей не можна писати „Марійка", „Катруся" чи „Галинка", а – Марія, Катерина, Галина. Зустрічаю у „Свободі" й неправильне перенесення слова з рядка в рядок. Не рай-ону, а район-ну або ра-йону. Українська мова має свій правопис, тобто свої точні закони, і їх треба суворо дотримуватися.

Галина Бондаренко,
Філядельфія

Відповідь читач(ці), (-еві), (-ам):

Шановна Пані Галино! Дякуємо Вам за Вашу небайдужість до сучасної української літературної мови і за Ваші поради, як правильніше вживати певні слова. Приємно жити в світі, в якому тобі на кожному кроці хтось готовий допомогти порадами, тим більше – в галузі мови, тобто в тій галузі, в якій кожній людині хочеться виглядати якнайкраще, в межах, як Ви пишете, „точних законів". На жаль, у нашому національному житті так усе невдало складалося, що кожне наступне уточнення законів, зокрема мовних, означало все більше беззаконня, і так це довго тривало, що межі між правильним і неправильним в нашій мові все більше розмивалися, те, що було природним, одвіку рідним, свавільно замінювалося неприродним, чужим, – а тепер Ви його, пані Галино, захищаєте як своє. І не лише Ви. Для кожного з нас, хто ріс і вчився в українській школі за радянського часу, *„аудиторія", „хокей" і „Швейцарія"* є звичними формами. А що найзвичніше, те нам здається найправильнішим. Редакція не має наміру сперечатися, яка форма правильніша – повірте, просто вже не маємо сил на суперечку. Від 50-их років минулого сторіччя і до початку 90-их „Свобода" у розділі „Мова про мову" крок за кроком з'ясовувала радянсько-режимну наругу над природою нашої мови, висвітлювала тернистий шлях Харківського правопису і трагічну долю його „буржуазно-націоналістичних" авторів, „розвиток навпаки" нашої мови ілюструвала конкретними прикладами.

В „новій" „Свободі", тобто вже у тижневій, ми відновили рубрику „Мова про мову" з того історичного моменту, коли до НТШ у Ню-Йорку приїхав директор Інституту української мови НАН України проф. Василь Німчук і відбулося обговорення проєкту найновішої (1999 р.) редакції „Українського правопису". Серед учасників цієї події були два закордонні члени Державної правописної комісії – визначний український філолог-академік Юрій Шевельов і д-р Андрій Горняткевич з Канади. 6 січня 2000 року „Свобода" вмістила звіт про це обговорення – під оптимістичною назвою „От-от прийде новий правопис", виклавши суть усіх пропонованих проєктом змін і запевнивши, що перейдемо на новий правопис, як тільки він набуде чинности. Багато наших читачів чекали хвилини, в яку діяспора і Україна почнуть послуговуватися одними мовними нормами. Але цього не сталося, незважаючи на високу оцінку з уст незабутнього проф. Ю. Шевельова: „Цей правопис – найкращий з усіх дотеперішніх". В наступних розділах „Мова про мову" ми пояснювали, хто і чому не дозволив проєктові стати законом, подавали різні точки зору на цю проблему. Ви, Пані Галино, спонукаєте нас дещо поглибити наш тодішній висновок, нібито вся причина неприйняття нового проєкту правопису – в ретроградному, національно несвідомому уряді України. Ні, причина також – у нас з Вами, в тому, що ми звичне, хоч і насильством вщеплене, схильні приймати і боронити, як правильне.

Тому сьогодні немає ніякої рації повертатися до змісту наших попередніх мовознавчих публікацій. Тепер і в Україні панує мовний безлад: хто як хоче, так і пише, в діяспорі теж не все гладенько й однозначно йшло, хоч інтелектуальна еліта солідарно стояла на ґрунті „скрипниківки", як називав Харківський правопис проф. Шевельов. Бо цей правопис – щось набагато більше, ніж наукове обґрунтування того, що для нашої мови – природне, а що – ні. От для Вас природний *„хокей"* і Ви готові сперечатися з нашим *„гокеєм"*. Однак неможливо сперечатися про нестерпний факт нашої історії – що автори Харківського правопису, великі вчені, визначні особистості нашої культури, заплатили за нього своєю святою кров'ю. Тому Ваш лист не просто здивував нас, але буквально пригнітив – як багато в нас, вихідців з України, більшовицької нетерпимости і небажання спокійно, розважливо оглянутися довкола себе в цьому новому для нас світі, зацікавитися, як тут наші люди жили до нашого приїзду, проти чого протестували, що і в ім'я чого боронили. Як, не маючи внутрішньої потреби вникнути в нашу мовну історію, реконструювати еволюцію, (правильніше сказати б – інволюцію) українського правопису, ми виявляємо стільки категоричности, безапеляційности у наших вимогах, що це приводить нас до очевидних перебільшень (наприклад, до пропонованих Вами *„плеад"*).

Ми ображаємося, чуючи з уст соціологів, психологів та й звичайних читачів, що теперішня еміґрація з України відрізняється від повоєнної. Припускаю, що цей висновок також є перебільшенням, бо що не особистість, то окремий світ, й так було тоді, є тепер і так буде завжди. І все ж після війни наші люди привезли з собою іншу, глибшу історичну пам'ять. Щоб легше зрозуміти це, поруч передруковуємо, зі „Свободи" (з 22 березня 1952 року) уривок зі статті Петра Оксаненка на незмінно драматичну тему українського правопису (див. стор. 19).

Петро Часто

Словники українські

Ой, словники українські,
Лихо мені з вами!
Стоїте ви на полиці
Сумними рядами.
Чужинонька – то не ненька,
Не всіх мови вчила,
Тож сирітка бідолашна
словники купила.
Але як в них дошукатись
Бідній сиротині,
І котрим перевіряти
Мову на чужині?
В цім – до блуду польонізмів,
В тім – русифікація,
Чи є в якімсь, окрім „ізмів",
Українська рація?
Як же ж тії мовознавці,
Що словники пишуть,
Зі своїх учених катедр
Наш правопис чешуть!
І як довго вони будуть
Все перебирати
І в прадавньому Трипіллі
Корінь слів шукати?
Геть із польською, російською!
Не тратьмо, куме, сили –
Говорімо англійською –
як в Індії зробили.
Тоді будемо наново
Учених питати:
– Чию ж бо англійську мову
Маємо вживати?
Чи мову Канади?
Чи краще – Ірляндії?
А може, Австралії?
Чи все ж таки – Англії?
Пора отож сісти
Й усталити межі,
Українці, пора злізти
З Вавилонської вежі!

Д. З.

Зі світу запозичень

Прочитавши в ч. 16 „Свободи", в рубриці „З редакційної пошти" лист „Русь – не Росія", хочу зауважити, що річ , мабуть, зовсім не в тому, що Росія присвоїла нашу давню назву – Русь.

Слово „Україна" походить, ймовірно, від сербсько-хорватського „Юґ-край", тобто полудневий край – так слов'яни, мандруючи нашою територією, називали її „Юґ-країною", тобто Україною. Щодо присвоєння чужого, то тут тяжко бути категоричним. Ми теж щось присвоювали чи „позичали": від поляків – гимн „Єще Польска нє згінєла", від шведів – синьо-жовті кольори прапора. Для автора листа, Михайла Пилипчука, пропоную ще одну теорію назви „Русь". Шведи колись носили шкіряні сорочки, куті залізними бляшками. Пливучи Дніпром, здалеку вони виглядали напівлюдьми-напіврибами, бо ті бляшки нагадували рибну луску, й тому наші прадіди називали їх „русалками". А це слово, в свою чергу, започаткувало назву Русь.

Богдан Стець,
Гантінґтон Стейшен, Н. Й.

Розділ „Мова про мову" веде редактор „Свободи" Петро Часто

Особливі „енерґоносії"

Дякую „Свободі" за статтю „Правопис чи лівопис?", вміщену 5 грудня минулого року. Хоч я спізнився з цим моїм відгуком, однак про рідну мову, її стан і майбутнє в Україні і в наших громадах поза Україною говорити ніколи не пізно. На моє глибоке переконання, матеріяльні проблеми, зокрема економічні, не такі важливі, як психологічні і духовні.

В економічному розумінні Україна, як то кажуть, просто приречена бути багатою, бо має найкращі в світі землі, а це не менше значить, ніж енерґоносії. Однак справжня сила народу, як і окремої людини, – не в матерії, а в духові, в добрій волі. Дух і воля – ось непереможні енерґоносії. Назовні ця сила виявляє себе передусім у мові. Вірність нашим батькам, дідам і прадідам, вірність нашій вірі і національній історії – це найперше вірність нашій мові. І щоб вона не стала предметом археології, треба боротися не тільки за той правопис, котрий базований на неповторній природі української мови, але буквально за кожне слово, дбайливо повертаючи до життя те, що через нашу бездержавність стало вважатися архаїкою. Тримаймо собі за приклад сильних духом ізраїльтян, котрі з небуття відродили свою природну мову, іврит.

Проте, самозрозуміло, одними закликами ситуації не змінимо. Вірність мові, любов до неї треба звести в культ, зробити однією з перших ознак людської культури. А це можливе лише в такій Українські державі, провідники якої нарешті усвідомлять, що вона й постала саме для духовного, культурного відродження нашого народу.

Едвард Кухар,
Говел, Н. Дж.

МОВА ПРО МОВУ

В правописній справі

Петро Оксаненко
(„Свобода", 22 березня 1952 року)

..Останнім часом з'явилися в пресі статті, що намагаються ревізувати прийнятий на еміґрації український правопис 1928 року, правопис заборонений на Україні большевицьким урядом, правопис український, справді соборницький. Цей правопис, як цілком слушно зазначив проф. Юрій Шерех, „освячений національною традицією і має справді всеукраїнський характер. Він може бути змінений тільки в вільній українській державі". Правопис 1928 року одноголосно і одностайно прийняли наші найвищі наукові установи – УВАН і НТШ. Ще зовсім недавно відбулися наукові засідання НТШ в Америці і ще раз одноголосно всі українські мовознавці, незалежно від місця народження, ствердили український правопис 1928 року. Правописна ділянка – єдина ділянка, де панує цілковита єдність і повна однодушність усієї української еміґрації.

Український правопис 1928 року большевики проголосили націоналістичним, що намагається українську мову „штучно відірвати від братньої російської мови". Правопис 1928 року рясно политий кров'ю наших мучеників, мовознавців, творців цього правопису. І от тепер на сторінках нашої преси з'явилися статті, що об'єктивно прилучуються до ворожих виступів проти української національної справи. Ми не заперечуємо, що суб'єктивно автори цих статтей, відомі українські діячі, мали добрі заміри, пишучи ці статті, але на ділі вони роблять українській справі ведмежу послугу, на ділі вони вносять тільки баламутство, ширять хаос і роблять велику шкоду українській національній справі. Прикриваючися демагогічними і патріотичними фразами, автори цих статтів виявляють повну некомпетентність в правописних справах, цілковитий анальфабетизм у цій ділянці, повну необізнаність з найелементарнішими правилами українського правопису і змішують в одну купу правила українського правопису 1928 року і правила українського правопису 1933 року! Намагаючися „дерусифікувати" український правопис, ці „реформатори" насправді штовхають український правопис до справжньої русифікації.

Серед статтей, скерованих проти українського правопису 1928 року, особливо обурлива стаття Ф. Дудка. Автор її виявив не тільки повну некомпетентність в справах українського правопису (не думаємо, що це свідома провокація і фальсифікація!), а зфальшував „приклади" ненависного йому правопису. Критикуючи український правопис 1928 року, цей автор, з метою скомпромітувати цей правопис, подає приклади не з правопису 1928 року, а з правопису 1933 року, правопису зрусифікованого і засудженого всіма українськими мовознавцями і не вживаного на еміґрації. Ми не можемо запідозрити Ф. Дудка в свідомій фальсифікації, проте це ніскільки не звільняє Ф. Дудка від громадської і авторської відповідальности за неправду! Ось приклади тако безвідповідального, неправдивого подання фактів. „Звиклі до фонетичного правопису, наші люди почали фонетично відчитувати також написане за новим, Харківським правописом. Виникло таким чином страшне калічення, викривлення, спростачення, вульґаризація наших слів через вимову: ГИмназія, ГУма, лоГИка...., леГЕнда, клУб, клАс, плАн... Далі подаються ще такі „приклади" змосковщення в правописі 1928 року: ЛАМПА, ЛОКАЛЬНИЙ, „КЛУБ". Всі ці приклади, взяті ніби з правопису 1928 року, – неправда. Ні одно з зазначених слів за правописом 1928 року так НЕ ПИШЕТЬСЯ, як уявляє собі Ф. Дудко. Потрудіться, шановний авторе, загляньте в правопис 1928 року (він є в Нюйоркській Публічній бібліотеці!), або в правописні довідники, видані на еміґрації, або в словники правописні, складені за правописом 1928 року (Голоскевича, Ізюмова і Орла) і ви побачите, що ваші приклади – фальшиві! У всіх цих правописних довідниках ми знайдемо такий правопис цих слів: ҐІМНАЗІЯ, ҐУМА, ЛОҐІКА, ЛЕҐЕНДА, КЛЮБ, КЛЯСА, ПЛЯН і ПЛАН, ЛЯМПА, ЛЬОКАЛЬНИЙ! Перш ніж писати статтю про український правопис 1928 року, треба самому знати цей правопис або принаймні хоч заглянути в цей правопис, пишучи про нього.

Не компромітуйте ж свого доброго імени, шанований авторе. Не калічте український правопис 1928 року, не викривляйте його вашими вигаданими прикладами.

Не треба забувати, що в справах української мови авторитетний голос належить передусім фахівцям української мови, людям, що десятки років працюють в цій науковій ділянці. Кожен українець має особисті мовні звички, але він мусить знати свою ЛІТЕРАТУРНУ МОВУ, мусить поважати авторитет своїх найвищих наукових установ і своїх учених. Замість безвідповідальних статтей, варто кожному українцеві уважно і докладно простудіювати ґрунтовну, надзвичайно цінну книжку проф. Юрія Шереха „Нарис сучасної української літературної мови", яка належить до найвидатніших праць з українського мовознавства. Не бійтеся, що ця книжка має 402 сторінки: вона читається легко і з великою приємністю. Вона дає ясні і вичерпливі відповіді, а всі наші питання з української мови і з українського правопису зокрема. Другим найвидатнішим провідником з української мови буде „Правописний словник" Г. Голоскевича...

Варто б укласти словник наголосів

Хочу докласти й свої „25 центів" до дискусії про термін „усиновлення". Вважаю, що термін „присвоєння" не дає потрібної розв'язки: присвоюють позичену річ.

Позичить „забудькуватий" сусід – і не повернув, присвоїв, привласнив. Тому, на мій погляд, є рація вживати паралельно: „усиновлення" і „удочерення". Усиновляти – удочеряти. В цей спосіб уникнемо будь-якого шовінізму. Мабуть, філологи схочуть запропонувати й інші терміни, однак ці два, котрі в парі подаю я, є природними, тому їх тяжко замінити на інші.

Добрі думки висловив С. Левенець („Свобода" з 5 грудня 2003 р, ч. 49) щодо того, що мова – то не лише правопис, граматика, але й вимова, правильні наголоси у вимовлених словах. В усі часи вишукана вимова була рідкістю, а в наші – й поготів. Ні в Україні, ні в діяспорі про це не дбають.

Отож пропоную створити „Словник наголосів", який у легкій, доступній формі подавав би приклади бодай тих найскладніших випадків з наголосами, щодо яких мовці найчастіше помиляються. Такий словник варто було б записати. Певна річ, все це має бути виконане на найвищому рівні.

Володимир Токар,
Ніяґара Фолс, Канада

„Чудний наш народ..."

„Чудний наш народ, – справедливо дивувався Володимир Винниченко, – і сильний, і сумний... Мав героїв – і ніхто їх не знав... Усе життя любив волю – і все життя жив рабом... Утворив багатство пісні – і сам її не знав... І тільки один лишився йому, дивному цьому народові, скарб від далеких прадідів. Цей скарб єдиний – то рідна мова й рідне письменство, тією мовою писане...".

Ба – й українська мова досі не стала господинею у своєму домі. Тривожна ситуація, щоб не сказати гірше. Нині в Україні видається 70 відсотків російськомовної літератури, і лише 30 відсотків – україномовної. Носіями української тепер є переважно люди старшого віку, які, зрозуміло, не вічні, а також „професійні українці" – гуманітарна інтеліґенція: вчителі, викладачі, письменники, журналісти, політичні активісти, останнім часом – окремі представники влади. І все ж тільки в Україні зустрінете диво, що міністри виголошують офіційні промови не державною, а мовою чужої країни. Тому державна акція „Передаймо нащадкам свій найдорожчий скарб – рідну мову" вже змушує задуматися: про яку мову йдеться?

Ярослав Колодій,
Філядельфія

Йдемо до „укрішу"?

Не знаю, чи у світі є ще такий народ, як українці, котрий терпів тяжкі кари за любов до рідної мови? Впродовж усієї історії чимало наших людей заплатило за цю любов своїм життям. Що ж змінилося від тих страшних часів, що тепер, у часи нібито легкі, часи державної незалежности України, наша мова, милозвучна, гнучка, солов'їна, в Україні стала такою маловажною?

Все частіше в газетах і журналах читаємо: *брифінґ, рейтинґ, маркетинґ* та довгу низку інших *„тинґів"*. То що ж відбувається – відродження української мови чи змінення її в іншу, котру можна буде назвати „укріш"? В середньовічній Европі так виникла мова „їдиш", а в сучасній Америці – „спенґліш". Але вони поставали на чужині, тим часом „укріш" матиме свій зародок таки в Україні!

У відповідь чую: всі народи присвоюють слова від сильніших сусідів, й ми також змушені робити це, щоб наша мова не залишилася „музейно-цвинтарною". Чи ми, вживаючи чужі слова, станемо сильнішими, культурнішими? Як чужий хліб не наситить людину, так не зробить її щасливішою чуже слово.

Богдан Слабий,
Бруер, Мейн

Таки є в цьому слові „м'який знак"

Хоч „Свобода" перейшла на написання назви „Нью-Йорк" без м'якого знака, я не переконаний, що ця форма правильніша. Ми говоримо „Ню-Йорк", коли розмовляємо українською мовою й коли досконало не знаємо нюансів англійської (чи, правильніше, американської) вимови, а ще через лінивство, котре змушує нас говорити і писати так, як легше. Коли ж пильніше вслухатися в мову американців-автохтонів, то почуємо, що вони, наприклад, перший склад слова „nuclear" (тобто ядровий, а не нуклеарний), вимовляють інакше, ніж слово „new" (новий). В останньому є два окремі звуки: нь і ю. Коли б дозволив наш правопис, я навіть розділював би ті два звуки апострофом: Нь'ю-Йорк. Отож Г. Голоскевич мав рацію, коли дав нам: Нью-Йорк. Так говорять американці, і так вимовляю я.

Д-р Орест Гаврилюк
Елкінс Парк, Па.

Від редакції: Щиро поважаючи думку автора, згадаємо тільки, що протягом 105 років „Свобода" писала *„Нью-Йорк"* без м'якого знака. Й коли в 1998 році ми „збагатили" її тим знаком, то це сталося не під впливом словника Г. Голоскевича, а під позаправописним „бо так пишуть в Україні". Насправді – бо так пише „старший брат".

Певна річ, словник Г. Голоскевича залишається доброю основою того, що справді є природним для нашої мови, проте трапляються в ньому й речі не досить обґрунтовані. Одна з них – м'який знак у назві *„Ню-Йорк"*. Щодо того, як вимовляють це слово американці, просимо висловитися й інших наших читачів, котрі також добре знають англійську мову.

УКРАЇНА І СВІТ

ПЛАСТОВЕ ЛІТО В УКРАЇНІ І АМЕРИЦІ

Початок літнього таборування

КИЇВ. – Протягом травня Національна скавтська організація України Пласт провела ряд молодіжних таборових зустрічей, якими розпочато літній таборовий сезон. Учасниками цих „Свят весни" стали понад 6 тисяч дітей і молодих людей практично з усіх реґіонів України. З 30 квітня по 4 травня поблизу Голубих Озер Краснолиманського району Донецької области на своє сьоме „Свято Весни" зібралися пластуни Донецької, Луганської і Харківської областей. Тут відбувся IV реґіональний фестиваль пластової та авторської пісні, мандрівка до стародавнього монастиря у Святогірську, великий змаг „Полювання молодих вовків", спортивні змагання, денні і нічні ігри та змагання з куховарення, мандрівництва, веслування, журналістики, диспути і конкурси.

В змаганнях з подолання туристичних смуг перешкод, спільних „вогниках" зі співаною поезією, українських народних іграх, розучуванні хороводів, гагілок, майструванні взяли участь учасники „Свята весни" на Рівненщині, яке відбулося з 30 квітня по 2 травня поблизу селища Рафалівки Рівненської области.

Пластуни Маріюполя з виховником Генадієм Іванченком

У Києві свято пластунів пройшло у вигляді козацького табору і навіть назву мало козацьку – „Січ наша!" З 14 по 16 травня, поблизу селища Чапаївки на Дніпрі, оселилися кілька козацьких куренів зі своїми кошовими, полковниками та бунчужними. Його цьогорічною тематикою було життя і побут українських козаків. Пластуни мали пройти козацькі випробування і змаги, а ті, хто їх витримав, були посвячені в козаки.

Ст. пл. скоб Дмитро Колесник з Краматорська на заняттях з картографії.

„Свято весни" львівських пластунів проходило з 14 по 16 травня поблизу села Поляни у формі великого наметового табору-зустрічі. Воно було найчисельнішим з усіх і зібрало понад 700 учасників. Програма святкування тривала три дні і включала в себе конкурси на створення найкращої молодіжної газети, святкового тотему, костюмоване театральне дійство „Жива скульптура", інтелектуальний змаг молоді, подолання туристичної смуги перешкод, змагання із скавтських спеціяльностей. Гостями пластунів цього року стали польські скавти та група журналістів з Німеччини.

З 21 по 23 травня поблизу села Луквиці Богородчанського району Івано-Франківської области багатьох друзів зібрало „Свято весни" Івано-Франківщини. Окрім численних змагань і конкурсів, воно мало урочисту параду – представлення пластових частин.

Сергій Летенко

Під час водного змагу пластунів Луганської і Харківської областей

VIII З'їзд Пласту України

КОНЧА ЗАСПА. – З 23 по 25 квітня у приміщенні санаторію „Пролісок" під Києвом відбувся VIII з'їзд Пласту, на який прибули понад 150 делеґатів і і гостей. В рамках з'їзду відбулися збори виховників (скавтмайстрів) – Ради Орлиного і Скобиного Кругів, на яких було прийнято ряд рішень щодо удосконалення методики виховання в Пласті. В роботі нарад взяли участь науковці Інституту проблем виховання АПН України. Під час з'їзду було представлено молодіжні програми, які здійснив Пласт у 2003 році, історичні фільми про діяльність пластунів у 1947 і 1962 роках, проаналізовано успіхи і проблеми в розвитку організації, обрано нове керівництво.

Жваву дискусію на з'їзді викликало питання входження національного скавтінгу України до світового скавтського руху.

За результатами дослідження Інституту сім'ї та молоді Пласт є зараз найбільш знаною із молодіжних організацій України. Пласт – це понад 10 тисяч дітей і молоді в 21 області України і Криму, в 120 обласних і районних центрах. У 2003 році проведено 90 таборів за участю понад 5 тисяч дітей і молоді.

С. Л.

В гостях у скавтів Швайцарії

У травні в Швайцарії відбувся черговий семінар з багаторічного курсу вишколу скавт-провідників у Евразійському реґіоні Всесвітньої організації скавтського руху „Досконалий скавт". Учасниками були представники національних організацій Вірменії, Молдови, Таджикистану, Росії, Грузії, Азербайджану та України.

Програма семінару складалася в основному з ознайомлення із Швайцарією. У Женеві ми були присутні на презентації Евразійського реґіону у Міжнародному скавтському бюрі. Мали приємну і змістовну бесіду з членами Бюра, відвідали Палац Об'єднаних Націй, музей Червоного Хреста і Півмісяця. Після ночівлі у скавтській домівці, які є по всій країні, ми вирушили до Берну, столиці Швайцарії, де слухали розповідь про країну в Бернському університеті, а в бюрі соціяльного забезпечення – про економіку Швайцарії. Саме у Берні ми познайомилися зі швайцарськими скавтами. Багато з цих скаутів знають грузинську мову, тому що національна скавтська організація Грузії – дітище Швайцарії.

І нарешті – Міжнародний скавтський центр „Кандерштеґ". У самих Альпах є значна територія, на якій – досить великий будиночок готельного типу, місце для наметових таборів, ділянка гір, річки і кілька гірських „колиб". За проживання у будиночку беруть гроші (зі скавтів – менше, ніж з решти), за наметове таборування – також. Є можливості розважатися: лещета, альпіністика, піший туризм, різні сплави, дельтапланеризм... В одній кімнаті вся стеля завішана скавтськими хустинками колишніх відвідувачів. Хустинки з усього світу. Житлові кімнати оформлені у стилі реґіонів – кімнати США, Канади, Японії, Евразії... Обслугу складають добровольці з різних країн світу.

Ось і скінчилася моя Щвайцарія. Лишилися спогади. Женева з її мирними демонстраціями. Берн з костелами і університетом. Осередок серед казкових Альп, де хочеться фотографувати одну й ту саму гору десять разів. А ще – привітні люди: скавти-друзі. Такі ж, як пластуни.

Олег Пашин

„Стежки героїв" не кожному по силі

ЯСІНЯ, Закарпаття. – Цієї весни вп'яте відбулося змагання з пішого мандрівництва для учнівської та студентської молоді „Стежками героїв", яке організував Пласт України. Цього року в змаганні брало участь понад 200 учасників віком від 14 до 60 років. Реєстрація команд відбулася 1 травня в селі Ясіня, біля гирла річки Чорна Тиса в Закарпатській області. Першим випробуванням став 20-кілометровий вимарш вздовж шосейного шляху, після якого перші чотири дні ми не бачили в горах ні душі. В перший же день ми збилися з маршруту і заблукали. Потім нас спіткала ще низка невдач, але враження залишилися незабутніми. Особливо вражали перепади температури і погода на висотах. На вершинах деяких гір ще лежав сніг, ідучи по якому ми провалювалися мало не по пояс. Погоду на верхів'ях не порівняти з тією, що внизу – там завжди похмуро. Бувало, вийде сонце, небо чисте, земля на незасніжених клаптиках теплатепла, а вітер такий, що аж голову зриває. Після сходження на вершину ми лягли на нагріту соняшними променями землю, не скидаючи наплечників, спинами до вітру, щоб якось від нього захиститися. Після такого відпочинку треба було йти далі вздовж хребта, що означало сніги, сніги і сніги під ногами. Кожного вечора ми розбивали табір, грілися-сушилися біля вогнища, готували вечерю, обмінювалися враженнями. Бракувало харчів та сухого одягу. Та ніхто не нарікав, всі учасники гідно витримали випробування. Повернувшись додому після захоплюючих пригод, ми відчували жаль до тих, хто любить полежати вдома на канапі. Адже так ніколи не дізнаєшся, в якому прекрасному світі живеш.

На вершині

Іван Підгірний

Учасники змагу „Стежками героїв-2004"

Мистецький фестиваль „Зоряний вітер"

РІВНЕ. – Національна скавтська організація України 7-9 травня провела мистецький фестиваль „Зоряний вітер", на який прибули понад 250 учасників і творчих колективів з 12 областей України та Криму. Три дні на фестивалі панувала атмосфера мистецького свята і дружнього спілкування. Конкурсна програма включала виступи в 9 номінаціях, в дитячій і дорослій вікових категоріях. Учасники мали змогу представити свою майстерність у поезії та прозі, авторській пісні та співаній поезії, українській народній пісні, клясичній та сучасній музиці, театральних мініятюрах, хореографічних композиціях, образотворчому і прикладному мистецтві, відео- та фотомистецтві. Цього року було представлено нову номінацію – творчість модельєрів.

Мар'яна Семенюк

Свято Юрія у Пластовій Станиці

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – 8 травня Пластова Станиця святкувала свято Юрія на площі УСО „Тризуб". До команди свята ввійшли пл. сен. Ірена Пелех Зварич, ст. пл. Богдан Печеняк, ст. пл. Уляна Федорійчук, Христя Харечко. Новацтво і юнацтво прибуло автобусами у чудовий весняний день. Пл. роз. Наталя Антоняк і пл. роз. Андрея Филипович заплянували гри і майстрування для новацтва. Пл. роз. Аруся Вотерс і пл. роз. Роксоляна Залуцька приготували теренову гру „Рідна мова нас єднає" для юнацтва. Смачну вечерю приготували батьки Пласт-Прияту під проводом Василя Кузя. Після вечері відбулося закриття дня.

День закінчився гарною ватрою під проводом пл. роз. Ганусі Цвіль та з допомогою пл. уч. Ореста Пазуняк і пл. уч. Софійки Жмуркевич. Деякі члени приготовили скечі на розвагу присутніх. Спів був переплетений між скечами. Свято закінчилося при ватрі молитвою і піснею „Ніч вже йде".

Андрій Зварич

Юнацтво готується до теренової гри

Перший у Европі пам'ятник І. Мазепі відкрито в Румунії

ГАЛАЦ, Румунія. – На відміну від незалежної України, в румунському місті Галаці ще з кінця XIX ст. існувала вулиця Івана Мазепи. Під час чергового міського перепланування вулиця зникла, натомість у центрі міста постав житловий квартал „Мазепа". Згодом, уже в 1960-ті роки, поруч було збудовано ще один житловий масив, названий „Мазепа-II". І в результаті цього майже третина мешканців досить важливого промислового й портового центру Румунії (загальна кількість населення міста становить близько 320 тисяч чоловік) мешкає нині в кварталах, що носять ім'я славетного українського гетьмана.

4 травня 2004 року в Галаці відбулася міжнародна наукова конференція „Постать Івана Мазепи в европейській історії". Наступного дня в одному з найбільших православних соборів міста, заснованому в XIX ст. на честь імператорів Костянтина й Олени, за участю українського та румунського духовенства відбулася урочиста поминальна Служба Божа за гетьманом. А по обіді того ж дня в парку Незалежности було відкрито перший у Европі пам'ятник Івану Мазепі.

Доля поєднала ім'я Мазепи з цим портовим румунським містом уже після смерти гетьмана, причому, цілком випадково. За його заповітом прах покійного мав би спочивати в Палестині, в одному з храмів Єрусалиму, куди він, будучи гетьманом України, неодноразово посилав доволі щедрі дари. Однак смерть наздогнала Мазепу на молдавській землі, поблизу міста Бендери (Тягинь). І у вельми непростих умовах вимушеної після поразки його союзника шведського короля Карла XII під Полтавою еміграції з України оточення Івана Мазепи ухвалило поховати свого зверхника в столиці Молдавського князівства – місті Яссах. З невідомих причин і від цього задуму також відмовилися і в останню путь провели Мазепу в молдавському селі Варниця, що за два кілометри на північ від Бендер.

Похорони пройшли з небаченою для молдаван урочистістю та пишністю. Польський дипломат, котрий, прямуючи до Стамбулу, став випадковим їх свідком, занотував до свого щоденника незвичне багатство одежі покійного, гаптовану золотом сорочку, щедро прикрашену дорогоцінним камінням гетьманську булаву, навіть гетьманську діядему.

Неймовірне багатство поховання спонукали мародерів до його пограбування вже в наступну після похоронів ніч. Піддане нарузі поховання козаки привели до порядку. Але через деякий час мародери знову потривожили прах гетьмана. Ось тоді й згадали про бажання Івана Мазепи знайти вічний спокій у Палестині.

Андрієві Войнаровському вдалося отримати дозвіл турецького султана на перепоховання праху. Подорож ця була вельми небезпечною, адже шведський король Карл XII аж до 1714 року перебував на підвладних султану землях, приковуючи до себе увагу російського царя Петра, котрий виношував пляни збройної інтервенції. Дійшовши під охороною румунських загонів до Галацу і зачувши, що в місті є церква Святого Георгія, яка вважається Святоєрусалимською церквою, козацький супровід перепоховав прах свого покійного зверхника поблизу вівтаря саме цього храму, на високому і вельми мальовничому лівому березі річки Дунай. На місці поховання було встановлено надмогильну плиту з зображенням герба українського гетьмана.

Улітку 1711 року Петро I таки наважився рушити в похід на підвладні турецькому султанові молдавські та румунські землі. Й у зв'язку з цим походом, котрий ледве не завершився ганебним ув'язненням царя, існує декілька версій щодо чергового спустошення могили Івана Мазепи. За однією з них, прах українського правителя викинули з домовини саме за його наказом. За іншою ж версією, очевидно більш правдоподібною, наругу над нею вчинили кримські татари. Переслідуючи росіян і тих румунських шляхтичів, котрі надали Петру I допомогу в боротьбі з турками, татари захопили Галац і вчинили його жителям страшний погром.

Молдавські хроніки пишуть про те, що саме в 1711 році було безповоротно втрачено прах українського гетьмана, оскільки татари викинули його в Дунай. Сучасні ж румунські дослідники ставлять під сумнів достовірність останнього. Ймовірніше, що татари лише виставили вириті ними домовини на берег Дунаю. Принаймні, вже в тому ж таки 1711 році поховання Мазепи було відновлено. Року 1722 його відвідав гетьман в екзилі Пилип Орлик.

Наступного разу на могилу Орлик приїхав в 1737 році, занотувавши до свого щоденника вельми приємні враження від зустрічі з місцевим населенням і урочистої Літургії, проведеної в храмі на честь покійного українського гетьмана. В 1835 році в могилу українського гетьмана було поховано заможного місцевого боярина.

Перепоховання ж праху на прицерковному цвинтарі мало місце вже на початку 1840-их років, коли було ухвалено рішення про звільнення території храму від будьяких поховань. Під час перепоховання було замінено й надмогильну плиту, котру як антикваріят перевезли до Букарешту, де її сліди загубилися. Загубилося й місце поховання Івана Мазепи. За переказами, прах було перепоховано в розташованій поблизу церкви Пречистої Богородиці.

Румунські науковці та громадськість плекають надію на відбудову церкви — тієї самої, де впродовж століть покоївся прах визначного українця.

Д-р Віктор Горобець,
(газета „День")

Храм...

(Закінчення зі стор. 15)

щодня приходив на кінець робочого дня у ДВУ, і водив мене у театри, музеї. І ставився до мене, як добросердний рідний брат.

Мушу згадати про долю ще одного визначного працівника ДВУ, з яким я разом працювала – Аркадія Любченка, котрого шанувала, вважала своїм учителем. Востаннє бачилася з ним у Харкові у перші дні липня 1941 року. Випадково зустрілись на Сумській вулиці біля перукарні, яку називали „письменницькою", бо там голилася більшість літераторів, котрі жили неподалік, у будинку „Слово".

Як завжди стрункий, вродливий Любченко був у військовій формі політпрацівника. Розмова була коротка і сумна, – побажала йому вижити, бо знала, що письменники його віку йдуть на фронт, а літніх, хворих відсилають десь на Урал. Він мене обійняв, подякував і побажав також щастя всій моїй родині.

Сталось так, що мені і моєму чоловікові випало евакуювати ешалон на три тисячі дітей – вихованців дитячих будинків Харківщини – до Казахстану.

У 1943 році чоловік опинився в армії, а мене викликали в Україну, де слід було видавати періодичну пресу. Коли визволили Київ, мене з донькою перевезли туди, оселили нас на вулиці Толстого, 25, де жили всі журналісти та й письменники, і я відразу довідалась, що під час окупації Києва Аркадій Любченко опинився у Києві, став агентом ґестапо і у березні 1943 року продав молодого письменника – Миколу Шутя, учасника підпільної боротьби з фашистами, котрий прийшов до Києва на зв'язок зі столичним підпіллям, проте не мав серед підпільників знайомих, але довідавшись, що у Києві є відомий український письменник Любченко, був певен, що він комуніст, зв'язаний з підпіллям, і пішов до нього. Але, почавши з ним розмову, зрозумів, що помилився, потрапив до ґестапівського аґента і викинувся з вікна п'ятого поверху та, звичайно, загинув.

Не знаю, хто вигадав цю байку? Проте на всі роки, котрі я прожила в Києві, ім'я Любченка зникло з літератури. У жодному радянському довіднику його немає, так само, як книжок у бібліотеках. І тільки у мемуарах Григорія Костюка „Зустрічі і прощання" я зустріла ім'я і прізвище: „Аркадій Любченко". Справді, приїхав він до Києва з Харкова у перших числах червня 1942 року, але залишатися жити у Києві в його меті не було. У Львові жила його мати, і він плянував негайно виїхати до неї, бо ускладнилася його хронічна хвороба – виразка шлунку і він мав лікуватися у Західній Україні, де, як відомо був Моршин з його цілющим джерелом, яке лікувало шлункові хвороби (я це можу підтвердити, бо сама не раз там лікувалась). Про хворобу Любченка Григорій Костюк пише чимало та докладно, публікує без скорочень лист Любченка зі Львова, куди він нарешті дістався. Листівка ця була датована 29 березня 1943 року. Отже, запродавати у Києві у березні 1943 року Миколу Шутя Любченко аж ніяк не міг. Які ж існують на світі жахливі люди, які спроможені були вигадати подібне на чесну людину! Довелось, виявляється Любченкові бути і в'язнем ґестапівців, коли він приїхав з Моршина до Львова з надією не затримуватися у місті, податися до села, а тоді попрацювати, але кілька місяців відстраждав за гратами, доки Костюкові та іншим впливовим особам-друзям пощастило його витягти на волю. Довелося знову лікуватися, бо знову спалахнула виразка шлунку.

У цей час долею українського письменника зацікавився Владика Мстислав – Патріярх УАПЦ. Він потурбувався величезним архівом Любченка і вивіз хворого письменника разом із архівом на Захід, куди виїхала консисторія. Це був Потсдам. Так Аркадій Панасович опинився в Німеччині, де стан здоров'я його погіршав, посилились шлункові болі і він змушений був погодитись на операцію. З операційного столу його зняли мертвим. Це сталося 25 лютого 1945 року. Як пише у своїх спогадах Григорій Костюк: „Як і чому до цього дійшло, не досліджено й досі".

Вибачаюсь, що зайняла чимало місця долею Любченка, одного з працівників ДВУ, котрий багато тоді зробив, щоб я стала журналісткою. Таке забувати я не вмію.

* * *

У ДВУ не довелося мені довго працювати. На початку 1931 року мене викликав до себе директор видавництва Андрій Річицький. Викликав він до себе працівників мого рівня дуже рідко, і цей виклик мене дуже стурбував. Річицький був надзвичайно цікавою людиною, прикладом для всього апарату видавництва: красивий, високий, завжди елегантно одягнений, чи не найкращий знавець української мови серед працівників видавництва та авторів, надзвичайний патріот України. Він наважився навіть утворити партію – УКП (Українська комуністична партія). Я пам'ятаю, де у Харкові містилася УКП, – на Подільській вулиці, поруч з якоюсь крамницею.

...І от я заходжу до кабінету цієї людини. Поруч нього сидів головний редактор Сергій Пилипенко. Вони, ласкаво посміхаючись, дивились на мене. Річицький навіть підвівся з крісла, обійняв мене і запросив сісти біля нього. На столі перед ним лежала знайома мені газетка „На зміну" для дітей. Річицький взяв її в руки і мовив:

– Дорога наша секретарко, чи не засиділася ти у нас на не творчій роботі? Я з Сергієм Володимировичем прочитали в цій газеті твій нарисок з фотографією, яку сама зробила, і домовились з редактором „На зміну", що він прийме тебе до себе літпрацівником. Щасливої тобі долі!

Я не стрималась та заплакала. В газеті „На зміну" працював Зінько Біленко та інші молоді журналісти, з якими я дружила. Але і прощатися з ДВОУ було тяжко. Проте довелось. Несила розповісти, як мене проводжало видавництво у світ журналістики, яка стала моїм життям. До того, моя доля стала щасливішою, ніж хрещених батьків моїх Андрія Річицького та Сергія Пилипенка. Вони також стали жертвами Сталіна.

Я щаслива, що зустрілася з ДВУ, яке визначило мою професію, з її прекрасними, талановитими працівникаму, котрих пам'ятатиму до останніх хвилин свого життя.

УКРАЇНЦІ У СВІТІ

Презентація книжки про Т. Шевченка і М. Гоголя

МОСКВА. – В Культурному центрі України 21 квітня відбулася презентація монографії лавреата Національної премії України імені Т. Шевченка 2004 року, головного наукового співробітника Інституту світової літератури Російської академії наук, доктора філологічних наук Юрія Барабаша „Коли забуду тебе, Єрусалиме..." Книжка вийшла у видавництві „Акта" (Харків) у 2001 році українською мовою, в 2003-му – російською. У презентації взяли участь члени українських організацій Москви, історики, літературознавці, цінителі українського письменства.

Дослідження Юрія Барабаша – це перша спроба комплексної порівняльної аналізи доль і творчих індивідуальностей Тараса Шевченка й Миколи Гоголя як видатних, знакових фігур в українській культурі. Розглянуто аспекти їх подібности й суттєві відмінності між ними, зокрема шляхи національної самоідентифікації й формування національної самосвідомості.

Юрій Барабаш народився в 1931 р. в Харкові. Навчався в Харківському та Київському університетах, останній закінчив у 1955 році. У 1969 р. захистив докторську дисертацію („Українська література 20-х років XX століття"). Його дослідження присвячені історії української літератури: він вивчає творчість Г. Сковороди, І. Котляревського, Т. Шевченка, М. Гоголя, М. Куліша, В. Чумака, В. Блакитного, О. Гончара, О. Довженка, В. Мисика та інших. Перша книга вийшла в 1957 р. – „Поет і час", наступна – „Чисте золото правди" (1962) – про творчість О.Довженка. Він є автором 15 монографій і понад сотні наукових публікацій в українських та російських часописах.

Юрій Безкровний

Український вечір у Новому Саді

НОВИЙ САД, Сербія. – 21 квітня в Клюбі війська Сербії і Чорногорії відбувся український вечір, який провела філія Товариства української мови, літератури і культури „Просвіта". Також відбулася культурно-мистецька програма, присвячена 190-ій річниці від народження Тараса Шевченка.

В програмі виступили з українськими піснями і віршами члени ансамблю товариства ім. Івана Сенюка з міста Кула, активісти з Нового Саду і оперна співачка Сербського народного театру Світлана Декар, за походженням – з України.

Інформаційна служба Товариства „Просвіта"

Виставка 12-річної української мисткини

ТАШКЕНТ, Узбекистан. – При участі українського культурного центру „Батьківщина" і Посольства України в Узбекистані в Центрі сучасного мистецтва 26 травня відбулася виставка юної художниці українського походження Оксани Бедрицької. Вона народилась в 1991 році в Ташкенті, вчиться в школі ім. Т. Шевченка, якою опікується українське посольство, додатково відвідує недільну українську школу.

Оксана – переможець республіканських і міжнародних конкурсів дитячої творчости, зокрема конкурсу „Мир плянеті Земля", Академії мистецтв Узбекистану, інтернет-конкурсу міжнародного фестивалю дитячої творчости „Мир без темних фарб" (Харків, 2003 р.), має сертифікат учасниці майстер-кляси при муниципальній ґалерії Харкова. Оксана перемогла в конкурсі „Подорож по Україні", організованому українським культурним центром „Батьківщина". Техніка її праць незвичайна – аплікації кольоровим пластилином.

Додаткову інформацію про юну мисткиню можна знайти на сайті: www.vgallery.com.ua/news.shtml.

Валентина Токаєва,
голова Українського культурного центру „Батьківщина"

Малюнок-аплікація Оксани Бедрицької.

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Оперний вечір на честь нового Мистецького центру

На фото (зліва): радник Едвард Велш, Христина Аранд, Стефан Татаренко, Олег Чмир, радник Френк Гаціоне, посадник Джеймс Анзалді. Попереду – Дейвид Маіуло.

КЛІФТОН, Н. Дж. – Спочатку мені, а пізніше – дякуючи публіці, радник міської ради Кліфтону, Стефан Татаренко сказав: „Нам було потрібно три роки, щоб організувати такий вечір". Варто було стільки часу чекати на відкриття мистецького центру з картинною галерією, де 7 травня відбувся концерт „Вечір опери в Кліфтоні" з участю відомого українського співака, баритона Олега Чмира. Його партнеркою була молода американська сопрано Христина Аранд, яка співала в операх Ню-Йорку, Сан-Франціско та Італії. Її пристрасний спів чудово гармонізував з красивим і могутнім баритоном Олега Чмира.

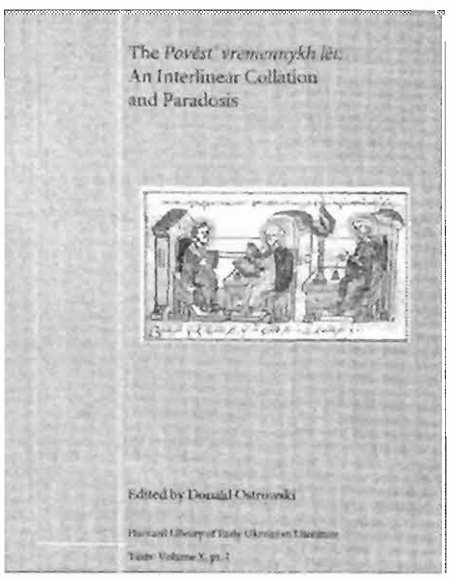
Музичний супровід на фортепіяно був у талановитих руках Дейвида Маіуло, віртуозного акомпаніятора та диригента в багатьох музичних установах Ню-Джерзі і Ню-Йорку. Акомпаніював він з глибоким відчуттям змісту музичного твору. Репертуар концерту був цікаво підібраний за динамікою і драматургією. Його основою стали дуети з опер „Дон Жуан", „Чарівна флейта" Моцарта, „Севільський цирульник" Росіні , „Лючія ді Ламермур" Доніцетті , „Травіята", „Ріголетто" Верді. Для публіки це була музично-естетична приємність. Я вже слухав спів Олега Чмира в „Карнегі-гол", в опері „Мойсей". Сила таланту, творча інтуїція, майстерність володіння голосом, музична досконалість, престижна освіта в Московській консерваторії допомогли йому посісти чільні місця на міжнародних конкурсах і фестивалях. То ж не дивно, що він є бажаний соліст не тільки в Україні та Росії, але також у Франції, Німеччині, Польщі, Данії, Норвегії, Америці.

Вечір розпочала і закінчила змістовним словом директор „Арт-центру" Роксана Камілері. Програму вів Грег Барон. Концерт завершився нашою жартівливою піснею „Удовицю я любив" у виконанні Олега Чмира. Цей вечір був справді естетичною насолодою для всіх присутніх, включаючи посадника Кліфтону Джеймса Анзалді. Вітаємо вас, маестро Олег Чмир!

Ростислав Василенко,
Заслужений артист України

НОВІ ВИДАННЯ

„Повість временних літ" – літопис Княжої доби

НЮ-ЙОРК. – У відомому корпусі „Гарвардська бібліотека давнього українського письменства", що виходить в Гарвардському університеті з нагоди Тисячоліття Хрещення України, видано „Повість временних літ", найдавніший літопис княжої доби. Видання складається з трьох книг, має 2,351 стор. Важко повірити, що досі не існувало такого вичерпного українського видання „Повісті", і що століттями історики були змушені писати історію України і цитувати текст літопису з російських видань. Так робив Михайло Грушевський у своїй монументальній „Історії України-Руси". Нове гарвардське видання припинить цю залежність від чужих видань і відкриє нову сторінку в науці.

„Повість" була написана коло Києва близько 1116 року, але оригінал літопису не дійшов до наших днів. Тому гарвардське видання мало бути здійснене фотографічним способом з мікрофільмів пізніших літописів, які починаються текстом „Повісті". Гарвардський університет отримав ці справді рідкісні мікрофільми з Москви і Ленінграду ще у 1970-их роках. Як відомо, всі важливі для української історії літописи зберігаються в Росії.

Але на фільмах, які мав Гарвард, було виявлено плями. Тому вирішено підготовити видання на базі транскрипції літописів, тобто переписати на комп'ютері кожне слово і букву з фільмів, а тоді звірити виконану транскрипцію з оригіналами в Росії. Цей процес тривав понад двадцять років і ним керував д-р Доналд Островський, співробітник Українського наукового інституту і редактор нового видання. Гарвардське видання подає аж п'ять (а місцями й більше) версій „Повісті" з XIV-XVI ст. і три опубліковані версії „Повісті" (російських з 1872, 1916 і 1950 рр.). Сюди також включено реконструкцію тексту, виконану у Гарварді, що ґрунтується на принципах критики тексту, вироблених у західній науці. Таке докладне видання дозволяє дослідникам відносно легко звіряти всі суттєві різночитання будь-якого уривка тексту.

Гарвардське видання має ще й додаткове значення. Воно ставить під сумнів традиційну схему російської історії, згідно з якою після розпаду Київської держави центр влади й культури переміщується з Києва до Володимира та Суздаля і звідти – до Москви. В російській науці існує тенденція легковажити значенням південної (української) лінії літописів, у якій після „Повісті" йде текст Київського і Галицько-Волинського літописів. Російські вчені вже двісті років переконують світ у тому, що північні (московські) літописи мали б мати прямий зв'язок з давньою київською традицією, а південні списки „Повісті" репрезентують лише похідну редакцію, гіршу і пізнішу за ту, що записана у їхній традиції.

Д-р Островський проаналізував сотні тисяч рядків тексту північних і південних літописів. Він звернув увагу на пропуски, подвоєння, додатки і зміни, які середньовічні переписувачі мимовільно внесли в текст, і він знайшов на багато менше суттєвих змін у текстах південної групи, ніж північної. А це означає, що південну групу не можна ігнорувати, і що вона має незалежне значення у визначенні тексту „Повісті". І саме її він включив до гарвардського видання.

У першій книзі нового видання поміщено вступні матеріяли англійською мовою: передмову проф. О. Пріцака (професор-емерит катедри ім. М. Грушевського в Гарварді і перший директор Українського Наукового Інституту), вступ д-ра Д. Островського, бібліографію і коментарі до методологічних засад. Далі йдуть перші 690 стор. тексту „Повісті" в оригінальній церковно-слов'янській мові. Цей том появився завдяки щедрій підтримці Володимира і Олени Шиприкевичів, визначних меценатів катедр українознавства з Пенсильванії. Їх даток двадцять п'ять тисяч долярів є зложений у пам'ять батьків, бл. п. о. Петра і Катерини (з Абрамовичів) Шиприкевичів.

У другій книзі поміщено вищезгадані вступні матеріяли українською мовою. Далі йдуть чергові 681 стор, тексту „Повісті". Цей том появився завдяки щедрій підтримці д-ра Павла Джуля й Ірени Джуль, визначних меценатів Фонду катедр українознавства з Мишиґену, які зложили даток в сумі двадцять п'ять тисяч долярів на цю ціль. Наявність вступних матеріялів українською мовою зробить методологію гарвардського видання більш доступною для істориків в Україні.

У третій книзі поміщено факсимільні зразки аркушів п'яти основних рукописних списків „Повісті". Проілюстровано те саме місце у кожному літописі. Таким чином читач зможе краще оцінити працю, яку попередні дослідники змушені були виконати з метою порівняння уривків з різних списків. Далі поміщено останні 793 стор. тексту „Повісті". Цей том появився завдяки щедрій підтримці Михайла і Марії Крижанівських, визначних меценатів Фонду катедр українознавства з Ню-Йорку, та їхніх синів д-рів Юрія і Богдана, які зложили даток в сумі двадцять п'ять тисяч долярів на цю ціль. Комплект трьох книг „Повісті" разом з пересилкою коштує 145 долярів для замовників в США. Комплект можна замовити в Українському Науковому Інституті (тел. (617) 495-4243; HURI Publications, 1583 Massachusetts Ave., Cambridge, MA 02138). Фонд катедр українознавства плянує закупити і переслати в Україну сто комплектів для бібліотек і наукових центрів України. Існує ще плян виготовити текст „Повісті" в електронному форматі, щоб мати змогу комп'ютером віднайти дуже швидко якесь специфічне слово, подію чи ім'я в тексті літопису. З такого електронного формату можна буде готувати різні покажчики, звичайні і зворотні словники до тексту – знаряддя, вкрай необхідні дослідникам. Все це має сприяти збереженню історичної пам'яті і розвиткові культурної спадщини українського народу.

ФКУ

Аркадія Оленська-Петришин – художниця, мистецтвознавець

Галина Скляренко

Мистецтво української діяспори, на жаль, ще дуже мало відоме в Україні, і хоча багато мистців з „українського зарубіжжя" повернулися у вітчизняну культуру, зайняли в ній вагоме і помітне місце, цей „закордонний" вимір українського буття і досі залишається майже незасвоєним, потребує уваги, викликає запитання. В цьому зв'язку вихід в світ восени 2003 року великого альбому-каталогу „Аркадія Оленська-Петришин. Олійні твори, офорти, графіка" (видавництво „Анна", Київ–Ню-Йорк. Передмова Ярослава Лешка, упорядник Богдан Бойчук) заслуговує на окрему розмову. Тим більше, що постать самої А. Оленської-Петришин (1934–1996) – художниці та критика, близької до відомої „Нюйоркської групи", одного з редакторів журналу „Сучасність", обіймає цілу епоху в нашій культурі, а тому набуває сьогодні вже іншого – історичного значення. Варто нагадати, що виставки творів мисткині у 1990-1995 роках експонувалися майже у всіх великих містах України – залях музеїв Львова, Києва, Донецька, Симферополя, Дніпропетровська, Полтави, Харкова, Одеси.

Її малярська творчість найчастіше пов'язана з осягненням традицій модернізму, які вона передала у власний спосіб, через найближчі їй категорії декоративности та експресії. Ще навчаючись у нюйоркському Гантер-коледжі, у відомих американських художників Рея Паркера, Роберта Модервела та Вільяма Базіотеса, вона прилучилася до проблематики найбільш поширеного тоді в мистецтві напрямку – абстрактного експресіонізму, що заголом визначив коло її творчих шукань кінця 1950-их початку 1960-их років. У своїй статті про сестер Оленських („Сучасність", 2000, ч. 10) Богдан Певний згадував, як на персональній виставці абстрактних картин Аркадії у ґалерії Бодлі в Ню-Йорку українська громада, що звикла до зображення рідних пейзажів, була збентежена несподіваними для неї образними візіями. Але Аркадію це не лякало, її творчість була наповнена постійними шуканнями, змінами засобів вислову, прагненнями самореалізації.

Альбом про художницю та велика передмова Ярослава Лешка ретельно відтворюють її мистецький шлях, в якому після суто абстрактних робіт постає фіґуративний період, що відбився у зображенні людських постатей на пласкому, майже умовному тлі. Так художниця інтерпретувала тему відчуження та самотности людини. Але вже в середині 1970-их вона приходить до нової для себе теми – зображення природи, екзотичних квітів та рослин, дощових лісів південних штатів Америки, а пізніше – великих серій „Кактуси", які вона писала до кінця свого життя. Саме ці твори свого часу були представлені на виставках в Україні, викликаючи несподівані асоціяції то з фантастичними краєвидами Анрі Русо, то з картинами Катерини Білокур. Їхня насичена яскрава декоративність виражала активну життєву енерґію, де, як писала сама художниця, рослини „набирали особливих характеристик і нагадували свідомих істот, які нібито спілкувалися з собою зооморфічними чи навіть антропоморфічними формами" („Світовид", 1993, ч. 4). Виставки А. Оленської-Петришин викликали велике зацікавлення в Україні, мали широку позитивну критику. На жаль, бібліографія про художницю, що подана в альбомі, складена неповно, до неї не увійшли змістовні інтерв'ю та деякі статті українських мистецтвознавців та журналістів, що суттєво доповнюють інтерпретації її картин.

Творчий портрет Аркадії Оленської-Петришин був би неповним без її критичних статтей, тим більше що за другою освітою вона була мистецтвознавцем. Як зазначає Богдан Бойчук у вступному слові до збірника її статтей 1997 року, вони „були стимульовані двома факторами: поперше, потребою перевіряти власні творчі прямування й давати їм основу, по-друге, відчуттям суспільної й історичної відповідальности (дуже сильним у неї), що спонукало її документувати все вартісне в мистецькому процесі та висловлювати суперечності". Її численні статті в часописах „Сучасність", „Свобода", „The Ukrainian Weekly", не тільки висвітлювали художні події в українському середовищі, відгукувалися на виставки окремих мистців, а були спрямовані на послідовне і принципове розширення „українського простору", залучення його до світових мистецьких змін, а також до переосмислення власних традицій, серед яких вагоме місце вона відводила майстрам українського аванґарду та модернізму. Невипадково її значні публікації були присвячені творчості Архипенка, Грищенка, Соні Делоне, пізніше – Малевича.

Але сьогодні, мабуть, особливої уваги заслуговують її критичні огляди мистецтва України радянського часу, матеріялом для яких служили журнал „Образотворче мистецтво" (оглядові його статтей за 1974–1975 роки була присвячена одна з її публікацій), окремі альбоми (зокрема про Григорія Гавриленка 1968 року) та поодинокі виставки українських мистців в США (виставка неофіційного мистецтва з України 1980 року). Сьогодні, коли написання нової історії українського мистецтва визначилося як найбільш нагальне завдання вітчизняного мистецтвознавства, коли тотальній переоцінці піддаються етапи, постаті і загальний шлях мистецького розвитку, цей погляд „з іншого боку" додає до аналізи вітчизняного художнього процесу нові виміри, піддає сумніву встановлені радянським мистецтвознавством визначення та оцінки, що, на жаль, спрацьовують і досі. Неупереджений, зацікавлений і уважний погляд критика Оленської-Петришин розглядає мистецтво радянського часу з інших, „зовнішніх" до нього позицій, а тому відкриває в ньому непомічені „зсередини" риси та якості.

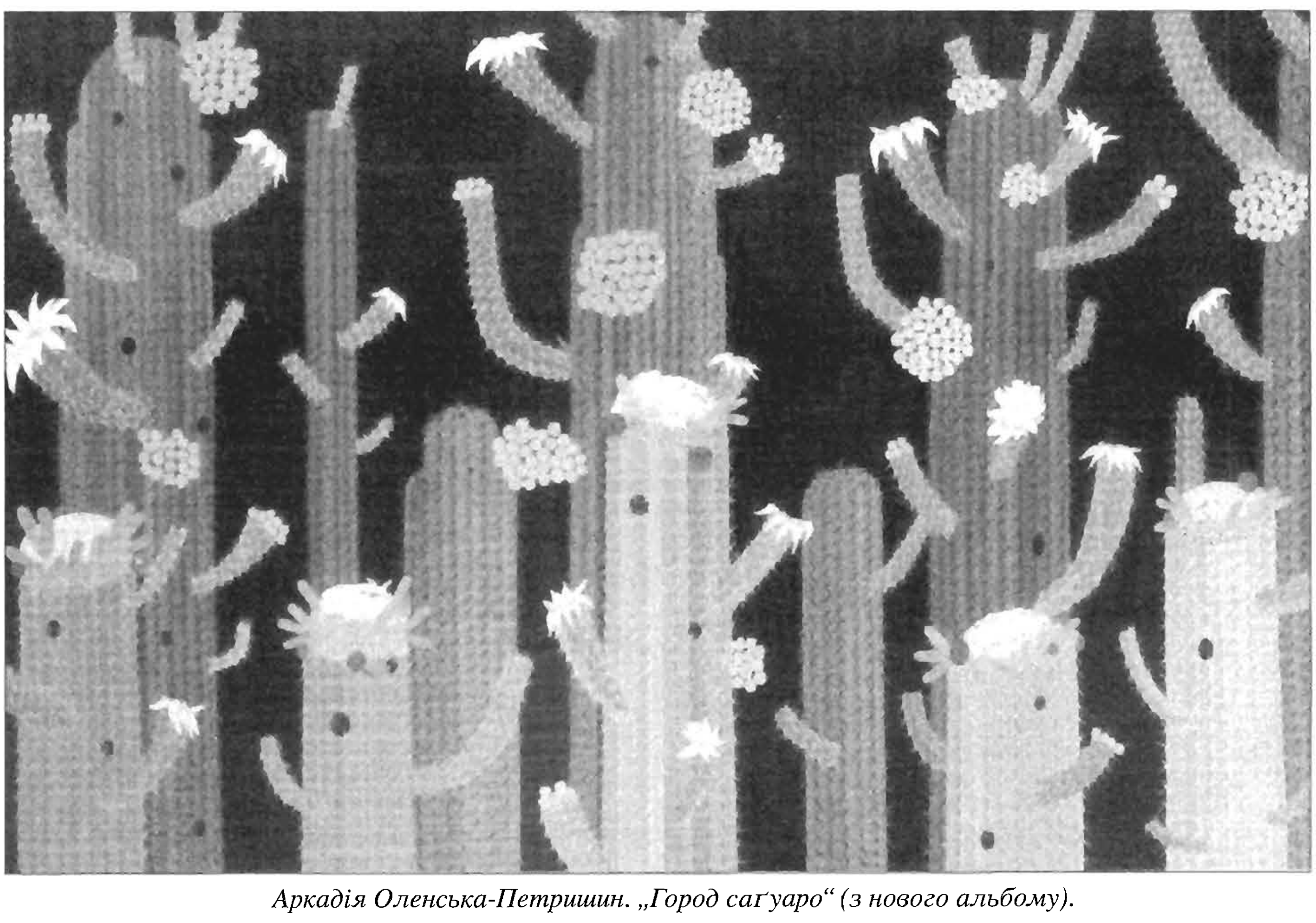
Аркадія Оленська-Петришин відвідала Україну у 1966 та 1972 роках. У 1990-ті, після утвердження незалежности захоплено намагалася включитися в її мистецьке життя, беручи участь в ньому не тільки виставками своїх творів, а й статтями та виступами. Її критичні відгуки були на сторінках журналів „Образотворче мистецтво", „Світовид", газети „Культура і життя". Вона писала про руїну українських музеїв, про однобічність та необізнаність критики, про обмеженість кола „українського" в українському мистецтві, що вибудовують певні мистці та критики та хвиля національної коньюнктури, демонструючи „безвідповідальні дискусії" та „загальну розгубленість у ставленні до мистецтва XX століття". На жаль, більшість з її зауважень не втратили своєї актуальности і сьогодні.

Аркадія Оленська-Петришин

Творчість Аркадії Оленської-Петришин – художника і критика, яскравої непересічної особистости є частиною великої історії українського мистецтва, що волею долі розгорталося не тільки на українських теренах, а й далеко за їх межами.

Прагнучи ствердити свій образний світ, вона надала своїм картинам особливих рис, що дозволяють виділити і впізнати їх серед багатоманіття мистецьких візій. А це, мабуть, є головним для художника. Її зацікавлене, пристрасне слово довгі роки звучало серед української громади, розбуджуючи думку, спонукаючи до дискусій, прагнучи поєднати розірвані світи та перервані ланки. Гадаю, до неї варто прислухатися.

Аркадія Оленська-Петришин. „Город саґуаро" (з нового альбому).

Про автора: ***Г. Скляренко – старший науковий співробітник відділу образотворчого мистецтва Інституту мистецтвознавства, фолкльористики та етнології ім. М. Рильського НАН України, провідний науковий співробітник Інституту проблем сучасного мистецтва, член Національної спілки художників України.***

Творчість наших читачів

Повернутися в юність

Ось і зустріч, далека, мов юність,
Ось і зустріч – близька, мов печаль.
Як зробити, щоб ми повернулись
В світ, де досвід свій шлях не почав.
А колеса, на з'єднаннях з болем,
Наче в дзвін, наче в дзвін, наче в дзвін...
Не повернемось і не прополем
Десь залишений юності клин.
Всі дороги давно розорали,
Плугом ріже коріння навпіл.
Ми забуте щільніш забуваєм,
Рани гоїть років чистотіл.
Ось і зустріч – далека, мов юність,
Дивна зустріч – близька, мов печаль.
На розпутті лише озирнулись.
Під колесами шлях закричав.

Василь Скрид,
с.Табори, Київської обл.

Під знаком любови

Коли в полоні у руйнацій
Ти забуваєш навіть сон,
І з димом сірих аплікацій
Мчить твоє серце в унісон.
Ти воскресаєш, коли бачиш,
Що в світі є Свята Любов.

* * *

Діямант, що іскриться на пальці,
Не завжди знаменує двох в танці.
Але ті, хто приймає сніг в ласці,
Своїм серцем зігріє його,
Бо той сніг не є признаком фальші,
Але знаком Любові всього.

Микола Копчик,
м. Самбір, Україна

Жертвам Голодомору

Мій дід Кузьма відмовився бути в колгоспі,
Він не сприйняв колективістських ідей,
Тому миттєво опинився на погості,
Осиротіли семеро його дітей.
А згодом померла голодною смертю
І молода його жінка... Їй би жити тільки...
Убиті ж горем діти не мали й жменьки дерті,
Тож смак лободи їм врізався в пам'ять навіки.
В той рік померло з семи ще троє дітей зголоднілих,
Між іншим, батько їхній мав колись добра повну комору...
Тим часом світ з України чекав,
бодай рядок вістей правдивих –
Москва ж відкидала навіть можливість голодомору.
Який геноцид? Ворожі наклепи і пута.
Це плебісцит! Воля народу, радість і квіти.
Справді, голоду в ситій Москві не могло й бути,
А в Україні, тим часом, пухли люди, гинули діти.
Ніхто не вибачився перед ними навіть досі!
За які гріхи біблейські в них відібрали життя?..
За те розмови про дружбу лунають на кожному кроці,
Чи, може, то зазіхання на правнуків їхніх буття?!

Юрій Єлісовенко,
м. Київ

Себе запитаймо: „Чого?"

Я питаю тебе, любий друже,
І себе я запитую часто,
Ой, чого Україна, як ружа
У терновім вінку і без щастя?
Та хіба не молились ми Богу?
Та хіба не вставали ми рано?
Та хіба до городу свойого
Треба іншого духу й талану?
Та хіба чужина нам потрібна?
Але ба... замовчали заводи,
Україна на чайку подібна,
Що летить десь на захід зі сходу.
Дехто каже: „Вона, як зозуля
У чужому гнізді заночує..."
Цілий світ з України глузує,
А вона і не бачить, й не чує.
Повертайтесь, сини, на Вкраїну,
Повертайтесь додому, онуки,
Хтось повинен підняти калину,
Вберегти від тремтливої муки.
Ще не пізно, сьогодні не пізно
Врятувати її від загину,
Ворог тільки намірився грізно
Запродати в ясир Україну.
Розхитаймо неправди основи,
Менше сліз і душевного болю,
Ще побачимо, друже мій, знову
Козаченьки повстануть за волю.

* * *

Люблю лиця, а не маски,
Що у місті зустрічаю, –
Після бою чи поразки,
Чи тривалого відчаю.
Люблю шепіт, а не крики –
Гарно як шепочуть клени!
Це говорить світ великий
Мовою дерев до мене.
Друзів тих люблю, що маю,
А не тих, що будуть дальше,
Люблю сонце, коли сяє,
Бо у нім немає фальші.

* * *

Рідні гори свої ми вивчаєм давно,
А плаї заросли іван-чаєм,
Кожен день, кожна мить,
як у Всесвіт вікно:
І у горах себе ми вивчаєм.
Мов до себе ідем із далеких століть,
До смерек, які стали на кручі,
Поряд кожна гора,
як минуле стоїть,
Як минуле, що розуму учить.
Понад нами птахи – в них маршрути свої –
Прокричали і враз замовчали.
Їх шляхи піднебесні, а наші плаї
Завтра знов заростуть іван-чаєм.

Любомир Михайлів

* * *

Громів не хочу, треба тиші,
Чи тиші з громом пополам,
А блискавиці в небі пишуть
Листи, як одкровення нам.
Після грози озонно й тихо
На повні груди дише світ,
В гнізді старому журавлиха
Пташат готує у політ.
Причесана вітрами, вмита
Земля п'є сонце золоте,
Як добре бурю пережити –
За нею все цвіте й росте.

* * *

Знаю, кохана: ти стала інша,
Іншими стали ми,
Хочеш, тобі напишу я вірша
На аркуші білім зими?
Хочеш: прихилю тобі гілку неба,
Хай нам теплом дихне,
Щастя велике жити для тебе
В світі тримає мене.
Ну не смутися, носа не вішай –
Це вже останній сніг.
Хочеш: тобі напишу я вірша,
Кращого з віршів своїх?

* * *

Світе безсмертний!
Що лишиться тобі після мене?
Юних дерев наді мною листя зелене,
Книги мої,
Що сьогодні пішли поміж люди,
Разом із ними про мене
Людські пересуди.
Лишаться гори Карпати високі
І небо,
Стежка від хати,
Котрою ішов я щоденно до тебе,
Милий мій світе!
Лишаться птиці,
Світанки в тумані,
Лишаться очі,
Що вічно дивитися будуть на мене,
Очі кохані.

Любомир Михайлів,
с. Рожнятів,
Івано-Франківська обл.

Поезія невпинного зростання

У 2002 році київське видавництво „Юніверс" видало книжку відомої української поетеси й письменниці Ганни Черінь „Вибрана лірика". Вірші Ганни Черінь, яка живе у США, відомі любителям поезії в діяспорі, а після проголошення державної самостійности України також і на батьківщині поетеси. Книжка має 336 сторінок, включно з ілюстраціями, в твердій обкладинці, художньо оформленій Олегом Коспою.

Із „Вибраної лірики", читач можливо, уперше пізнає увесь обсяг творчості поетеси, чий світ образів та думок здатний зворушувати людину. Ганна Черінь вихована на спадщині велетнів нашої поезії, особливо ж лірики Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесі Українки, Максима Рильського. Одначе Ганна Черінь не наслідує їх. Досконало знаючи їхню майстерність, Ганна Черінь від першої збірки вже понад половину сторіччя дарує переважно ніжні тони і відтінки власної, не запозиченої палітри в образах та роздумах над вічними темами кохання, мрії, розлуки, туги, пам'яти, покликання, змісту життя..

Ось пробудження емоцій молодої дівчини:

Білим цвітом вдяглася слива,
Наче та наречена до шлюбу.
А чого ж я така щаслива?
Ти ж мені не сказав,
що любиш...

Вірші збірки свідчать про безупинне зростання поетеси. З віком посилюються мотиви громадської лірики, роздумів над долею відновленої самостійної держави, спогадів, усвідомлення віку й дочасности життя, мотиви подружньої любови і вірности. І як не зацитувати уривок з вірша „Воріженьки" на тлі нинішньої досить сумної дійсности в Україні?

Не втративши до ворогів відразу,
Ми все ж змінили виміри снаги,
Життя ввійшло в нову,
м'якішу фазу –
Змінилось і поняття „вороги".
Не мусимо лишати рідну хату,
Під кулі йти не мусимо в бої...
Бо „воріженьки" іншого формату,
Не так чужі нам шкодять,
як свої...

На окрему увагу заслуговує збірка поезій „Стрики-брики" – літературна містифікація, думка про яку, за словами самої Ганни Черінь, зродилася, читаючи Порфирія Горотака. Автор містифікації – Граф Оман, який про себе гордо заявляє: „Бачите? Вмію писати з римами, хоч і в Римі не бував. Але можу і без рим, так як і всі порядні модерністи. Отак:

Куди
А яке діло
Кому до того?
Як не як,
Аби не так,
Як моя кума
Параска".

Ганна Черінь – також перекладачка. Шкода, що до „Вибраної лірики" не ввійшли її переклади видатного американського поета Карла Сандберґа, а тільки переклади Франческо Петрарки, Шарля Бодлера та Поля Верлена.

У 1969 році упорядники антології сучасної української поезії на Заході „Координати" (В-во „Сучасність") Богдан Бойчук та Богдан Т. Рубчак писали: „Образність – це найсильніший художній елемент першої збірки Ганни Черінь". Оцінюючи її другу збірку поезій, упорядники писали: „Взагалі, книга „Чорнозем", це творчий спад поетеси... Спад тим більше сумний, що він, мабуть, свідомо вибраний". Мені, признаюсь, важко уявити свідомо вибраний спад. Де, коли і хто з поетів зумисне не прагнув у своїй творчості осягнути вищого щабля?

На закінчення скажу, що я та багато читачів щасливі в нашому етично-духовному світі мати Ганну Черінь. Свій поетичний дар вона явила читачеві у своїй першій збірці „Crescendo". Всі наступні збірки свідчать про її невпинний зріст, бо Ганна Черінь аж до похилого віку збагачує своїми віршами скарбницю української поезії другої половини XX сторіччя і відважно крокує в XXI вік.

Володимир Біляїв,
Норт Палм Біч, Фльорида

ПОДОРОЖІ

Печерські монастирі Волині і Полісся

На початку заснування монастирі Волині, як правило, були печерні і свою назву дістали від слова „печера" – місця поселення перших ченців. Кожен чернець завжди старався печеру викопати власноручно. Ченці жили в окремих келіях-печерах, біля них жив і їхній наставник – учитель, що навчав Слова Божого і правдивих чеснот чернечого життя.

Печерні монастирі історичної Волині і Полісся були першими духовними осередками нашої землі на початках християнізації краю в IX–XI ст.

На Волині був поширений вид чернецтва – скит, про що говорять залишені назви монастирищ, зокрема скит у Володимирі, Дубно, Мозирі, пізніше в селах Верхи, Мульчиці та інших. Скити залежали від якогось більшого монастиря, але на початках своєї появи на нашій землі в слово „скит" вкладався зміст самотности і відлюддя, коли певна частина ченців йшла у відлюдне місце, засновувала святу обитель і розпочинала чернече життя з копання печер-келій, церков-печер.

Зібрані в історичних джерелах та на місцях дані дозволяють авторові цієї розвідки вести мову про наявність семи печерних монастирів історичної Волині і Полісся. Це – Зименський, Почаївський, Данилівський, Підкаменецький, Збаразький, Решнівецький і Мозирський на глибокому Поліссі.

З часу заснування печерного монастиря св. Трійці на Святій Горі в Зимному в IX ст. ця святиня за віком і значенням в історії українського православ'я на Волині була найбільш шанована чернецтвом та вірними.

Свята Гора в Зимному омивається водами річки Луг, яка в ті часи була основним шляхом від печерного монастиря до княжого міста Ладомиру (пізнішого Володимира) і давала можливість ченцям пов'язуватись зі зовнішнім світом. З ретельного огляду печер на Святій Горі в Зимному бачимо, що не були вони природні, а створені людською працею. Своє чернече життя чорноризці розпочинали з копання печер-келій і цілої мережі підземних ходів, один з яких веде до монастирського храму.

В X ст. ченці печерного монастиря в Зимному вибудували поруч входу до підземної святині ротондний храм, який зберігся до нашого часу. Своєю формою нагадує він печерний храм, який залишався монастирським ще довший час, коли на початку XI ст. князь Володимир Великий заснував на Святій Горі монастир Успіння Божої Матері, і вивів його ченців з печер-келій в новозбудовані монастирські приміщення. Печери-келії пізніше було перетворено на мавзолеї-гробівці волинської православної шляхти.

Печерні монастирі були і в сусідній Галичині, звідки ченці могли бути засновниками нових печерних чернечих обителей і на нашій землі. Є дані про існування печерного монастиря на Почаївській горі. Історія ж заснування Почаївської обителі ченцями з Києво-Печерського монастиря, які втікали від орд Батия є, на нашу думку, частково надумана, тому що до того часу на історичній Волині були печерні монастирі, зокрема на Святій Горі в Зимному, де зупинялись ігумени з Києво-Печерської обителі, тому Почаївська гора була вже монастирською до приходу сюди ченців з Києва, які поповнили місцеву братію. Печерський храм біля Почаєва в 1960-их роках XX ст. знищили більшовицькі варвари, підірвавши його вибухівкою.

Печерний монастир на Почаївській горі, без сумніву, існував у Методіївську добу і лише в XII ст. „вийшов" з печер на поверхню гори. Прикладом виведення з печер є монастир в літописних містах-супутниках Данилові і Стіжку, біля яких піднімається мурований храм XVII ст., твір преподобного Іова Почаївського над давнім печерним монастирем. Сліди давнього печерного монастиря в Данилові добре простежуються і в наш час.

Задовго до будівництва величезного костелу і кляштору поляками в Підкамені існував печерний, а по ньому наземний монастир на Підкаменецькій горі з відомим каменем на ній. Віднайдене і досліджене давнє монастирське кладовище в західній частині гори, виявлені сліди печерного монастиря X–XI ст. дають можливість стверджувати, що українське чернецтво вершило тут свої подвиги з часу появи перших печерних обителей на нашій землі. Ще одна печерна святиня-монастир віднайдена в Збаражі.

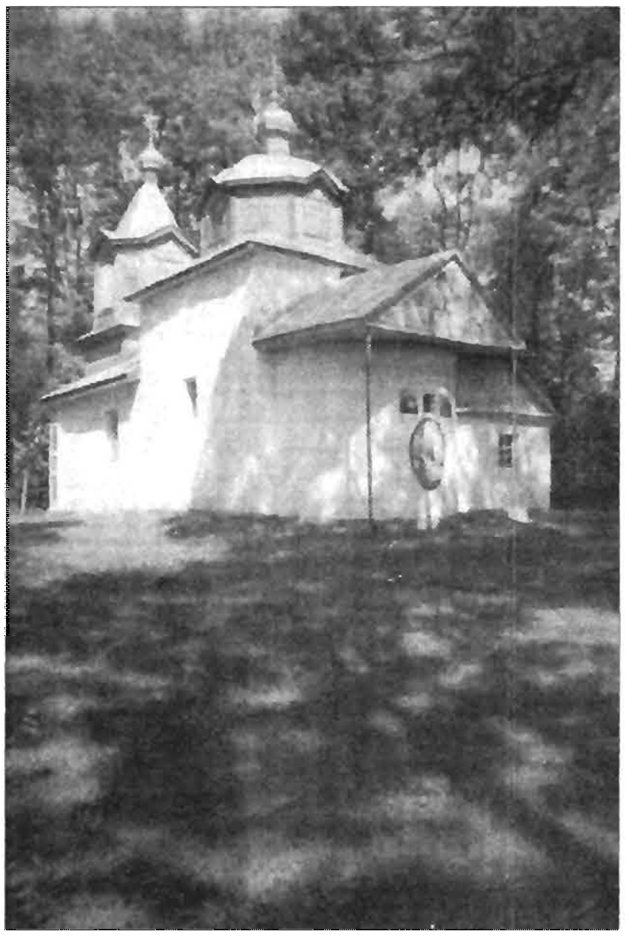
В Збаражі є природні печери в Довбушевій горі. Назва цієї гори значно пізніша, але призначення печер інше – це могло бути житло доісторичних людей, а пізніше – притулок ченців в добу християнізації Волині братами Кирилом і Методієм та їх учнями. Сліди печерного монастиря в Збаражі простежуємо на місці колишнього монастиря св. Онуфрія.

Є історичні згадки про печерні святині на горі Монастирській в Старому Збаражі та на Поповій горі. Ще й дотепер від старожилів міста можна почути перекази про давні святі місця на горах Медобори, Верняках, а їх топоніміка промовляє до нас голосом віків. Віддавна село Решнівку в колишньому Крем'янецькому повіті називають Малим Почаєвом історичної Волині. Місцевий храм стоїть на горі, яку обтікає з трьох сторін невеличка, але бурхлива річка Самець. Під храмом є велика кам'яна печера. Саму гору з давніх часів жителі навколишніх сіл називали Святою, а давнє кладовище навпроти гори зберігає сліди християнських поховань ще з XI–XIII ст. Печера великих розмірів нагадує формою півкулю і цілком придатна для печерного храму, в якому відбувались час від часу Богослужіння ще наприкінці XIX ст., особливо під час посвячення води в річці Самець на Водохреща.

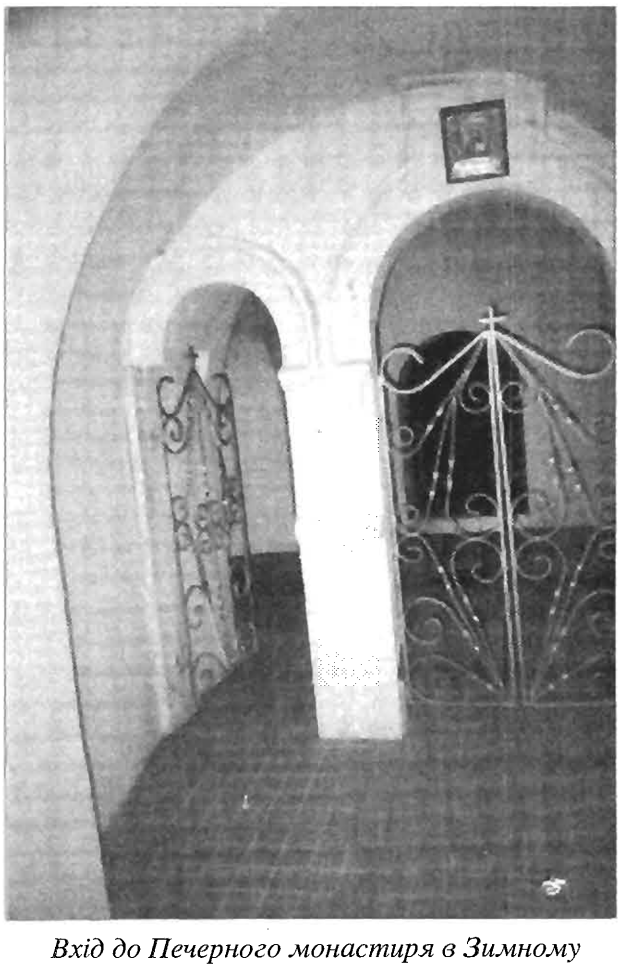
На Поліссі маємо згадку в історичних джерелах лиш про один печерний монастир над річкою Прип'ять в Мозирі. Печерний монастир тут був відомий ще до монголо-татарського погрому міста, якому варяги залишили назву Мозир. Сліди давнього печерного монастиря добре простежуються ще й у наш час.

Печерні монастирі історичної Волині і Полісся були першими духовними осередками землі нашої на початках християнізації краю в IX–XI ст. Роля печерних монастирів в християнізації Волинської землі цілковито не досліджена, зроблено тільки перші кроки для її об'єктивного висвітлення.

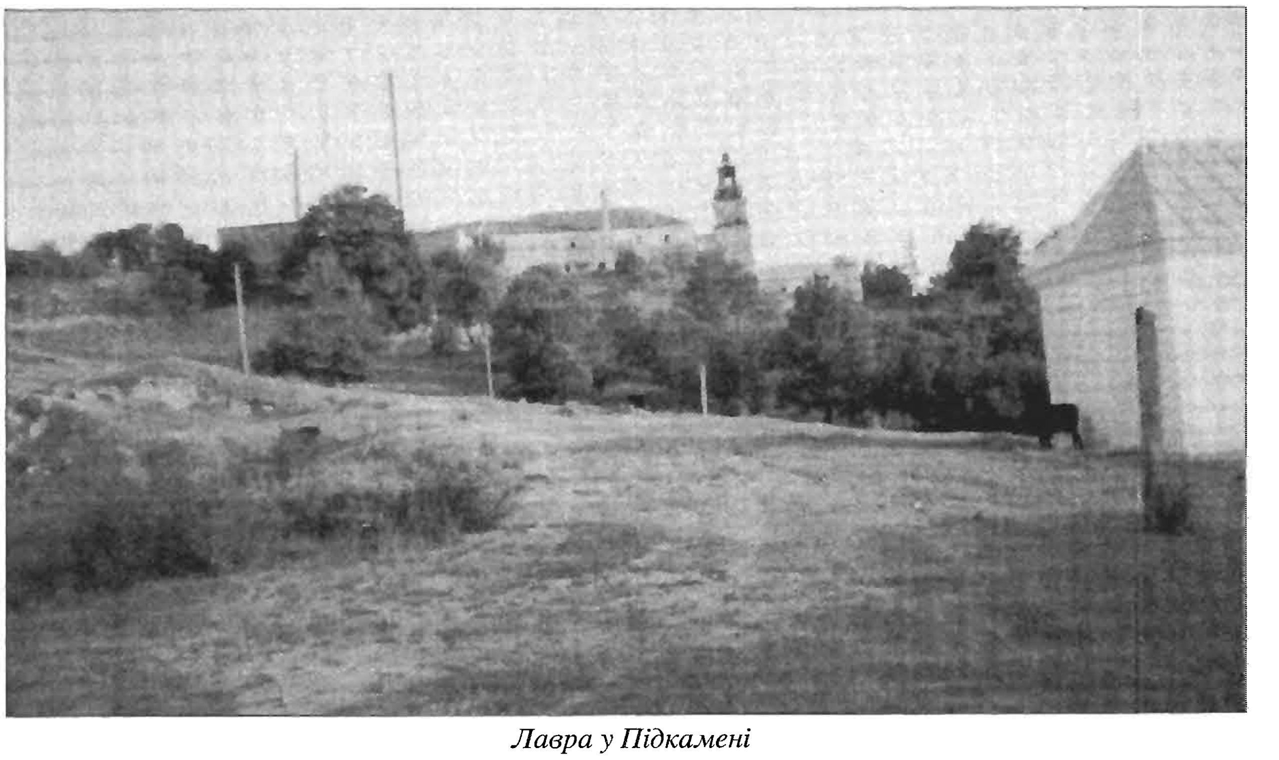
Володимир Рожко

Під храмом на Даниловій горі є Печерний монастир

Вхід до Печерного монастиря в Зимному

Лавра у Підкамені

НА ДОЗВІЛЛІ

Настало тепле літечко...

Фото: Андрій Хмельковський

Сто років тому „Свобода" писала...

В числі від 1 червня 1904 року:

Наука – се сила

„Свобода" роздасть зовсѣмъ безплатно 12 курсівъ Мѣж народныхъ Кореспонденційныхъ Шкілъ, тымъ 12 дѣтямъ, дѣвчатамъ або хлопцямъ, котрі до дня 1-го Септембра 1904 зберуть найбільшу суму грошей на Рускій Народный Фондъ въ Америцѣ.

Курсы ті суть слѣдуєчі:

1. Курсъ стенонрафічный обнимаючій: спелованє, краснопись, граматику, інтерпункцію, писанє листівъ и стеноґрафію.
2. Курсъ книговодства (bookkeeping), складаючій ся зъ науки аритметики, краснописи, поєдинчого и подвійного книговодства, отвираня, замыканя и змѣны гандлевыхъ книжокъ модерныхъ офисовыхъ методівъ.
3. Курсъ стеноґрафічный.
4. Курсъ подвійного книговодства.
5. Курсъ низшой и высьой аритметики.
6. Курсъ низшой аритметики.
7. Курсъ спелованя.
8. Курсъ краснописи.
9. Курсъ композиции и реторики.
10. Курсъ граматики.
11. Курсъ писаня листівъ.

Курсъ історіи Сполученыхъ Державъ.

Всѣ зібрані грошѣ підуть до касы Руского Народного Фонду въ Америцѣ. Грошѣ треба высилати зі спискомъ жертводателѣвъ и именемъ того хто ихъ посилає не до „Сбободы" а просто на адресу Narodnyj Fond, Box 108, Jersey City, а на чекахъ та моніордерахъ выписовати имя John Growa, Treasurer.

В числі від 9 червня 1904 року:

Наверненый мужикъ.

На однімъ зібраню говоривъ оденъ славный бесѣдникъ противъ алькоголю.

Бесѣдникъ скінчивъ а въ тімъ встає мужикъ и такъ відзиває ся: „Мои панове! Вінъ має слушність; мы маємо свою горѣвочку і добре пивце – такъ до чого намъ потреба того дрантивого алькоголю?"

На испитѣ

Професоръ: *„Припустѣмъ, твій стрый позичає 1000 долярівъ и обѣцює віддавати по 100 долярівъ; скілько буде вінъ ще довжный по трохъ рокахъ?"*

Ученикъ: *„Точно, ще 1000 долярівъ".*

Професоръ: *„Алежь ты не знаєшь найпростѣйшихъ засадъ математики".*

Ученикъ: „Се можливо, але я знаю добре мого стрика".

* * *

– Лѣпше бути дзюбомъ когута, чимъ хвостомъ вола.

* * *

– Жаба, котра сидить въ колодязи, не знає океану.

* * *

– Питатись – соромъ хвилевый; незнати – всыдь на цѣле житє.

* * *

– Хто не піде до леговища тигра, не зловить тигрятка.

В числі від 26 червня 1904 року:

Після примѣру „Союза", урядъ „Соєдиненія" ухваливъ також купити прапоръ для своєй орґанізаціи.

Въ наслѣдокъ сего прийшло до борбы мѣжъ деякими урядниками и членами. Деякі мадяроны хотѣли, щобы барва прапора „Соєдиненія" була мадярска, але більшость обстала за тымъ, щобы барва прапора була руска синожовта и въ сей спосібъ спасла честь „Соєдиненія".

Відозва

до всѣхъ американскихъ Русинівъ въ справѣ выгравки зиґарка на дохідъ маючой ся будувати руской церкви въ St. Louis, Mo.

Дорогі братя у Сестры!

На просьбу церковного Комітету въ St. Louis, Mo. Головный Народный Комітетъ (Народный Фондъ) въ Америцѣ узнаючи потребу, абы цѣла американска Русь помогла горстцѣ Русинівъ въ St. Louis, Mo. здвигнути свій рускій Храмъ Божій, рѣшивъ устроити першу все-американську выгравку прехорошого золотого зиґарка на дохідъ маючой ся будовати тамъ руской церкви. Тикетъ коштує 10 ц.

За 70 центів на мѣсяць Союзъ платить 600 долярівъ посмертного за мужа, а 300 долярівъ за жену у другі запомоги въ разѣ инщихъ нещасныхъ выєадковъ.

Въ Союзѣ можете убеспечити ваші дѣти за танші грошѣ якъ де инде а посмертне за нихъ дістанете більше якъ де инде.

Мова оригіналу збережена

СПОРТ

Борис Бачинський - чемпіон з шахів

Зліва: Петро Радомський, Борис Бачинський і Степан Стойко

ІСТ-ГАНОВЕР, Н. Дж. – У готелі „Рамада“ 15-16 травня відбувся 38-ий турнір з шахів Української спортової централі Америки і Канади.

За шахову корону УСЦАК боролися 3 майстри – Степан Стойко, (УСВТ „Чорноморська Січ“), Борис Бачинський (УСО „Тризуб“) і минулорічний чемпіон Петро Радомський (УСВТ „Чорноморська Січ“). Усі вони виграли свої партії проти інших учасників турніру, а між собою – П. Радомський проти С. Стойка та Б. Бачинський проти П. Радомського поділили пункти. Вирішальну перемогу здобув Б. Бачинський проти С. Стойка (вислід 5.5:0.5), і тим виграв перше місце у турнірі та грошову нагороду у сумі 200 долярів. На другому місці – П. Радомський (5:1) а на третому – С. Стойко (4.5:1.5). Обидва одержали відповідні грошові нагороди. Далі йде о. Мар'ян Процик (шаховий клюб „Степан А. М. Попель“) з вислідом 3:3, який програв перші три партії з вище згаданими майстрами, а потім виграв три наступні проти інших учасників.

Нагороду в категорії нижче кандидата в майстри, в сумі 100 долярів, виграв Орест Коцюба („Укр. Централя“, Пасейк, Н. Дж.) Він переміг Леоніда Харчинка і цим зробив собі найкращий подарунок з нагоди свого 80-ліття, що якраз припали на той день. Цікава була і його партія з Богданом Кутком, яку він виграв, але позиція була настільки неясною, що довго ще опісля деякі учасники аналізували її і все ж таки не дійшли до остаточної розв'язки. Спонзором цьогорічного турніру було УСВТ „Чорноморська Січ“.

Голова та пресовий референт цього товариства Омелян Твардовський привітав на початку усіх учасників. Господарем цього турніру був головний управитель готелю „Рамада“ Орест Федаш, який надав турнірові безплатне приміщення, а учасникам – нічвлі за великою знижкою. Турнір провадив д-р Орест Попович, шаховий майстер, ланковий шахів УСЦАК та багаторазовий чемпіон.

М. П.

Спортовій школі - 35 років

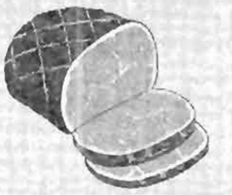
НЮАРК, Н. Дж. – Українське спортово-виховне товариство „Чорноморська Січ“виховало багатьох видатних спортовців і тренерів в різних ділянках спорту, які в минулих декадах були вибирані до збірних Ню-Джерзі, ліг Америки і УСЦАК. Ряд колишніх спортовців стали тренерами, в більшості – з копаного м'яча, значна кількість їх працює й досі в середніх і вищих школах Америки. Більшість досягнень здобули вихованці, випускники спортової школи „Ч. Січі“, створеної в 1969 році, в часі розквіту Товариства.

В перших роках на спортово-виховний вишкіл до спортової школи „Ч. Січі“ прибували численні групи юнацтва, часто цілі дружини з Йонкерсу, Дітройту, Чикаґо, Клівленду та інших міст. На жаль, цей запал в згаданих містах, в українських спортових осередках, після кількох років згас. Вони перестали організовано висилати юнацтво на спортово-виховний вишкіл, що неґативно відбилося на чисельності їхніх спортових кадрів. Незважаючи на деяке зменшення учасників, провід УСВТ „Ч. Січ“ далі розбудовував і удосконалював вишкільні програми, завдяки чому в другій декаді діяльности число учасників знову значно зросло. В третій декаді, особливо після відновлення Незалежности України, в тренерських кадрах почали працювати визначні фахівці, тренери з України. Слідом за ними почали прибувати на вишкіл юначки й юнаки з Ужгороду, Києва, Івано-Франківська, Львова та інших міст України.

Водночас з 80-річчям УСВТ „Ч. Січ“ святкує свою 35-річчя спортова школа. В цьому році вишкіл відбудеться протягом трьох тижнів, від 25 липня до 14 серпня, на оселі „Верховина“ в Ґлен Спей, Н. Й.

Ряд діячів і тренерів протягом 35 років жертвенно трудилися для українського юнацтва. Це, в першу чергу, засновники школи – М. Стебельський і О. Твардовський, а також М. Бокало, В. і Я. Василаки, О. Напора, з тих, що відійшли у вічність були І. Сриняк, І. Ольшанівський, Н. Семенюк. З найвидатніших інструкторів, що працювали значну кількість років, були І. Чупенко, Е. Чижович, д-р О. Строменцький, І. Жига, В. Ковальов, інж. Б. Гайдучок, А. Лапичак, З. Стахів, Н. Паславський, Р. Балаш, Ю. Саєвич, Ю. Колб, А. Колб, А. Гарматій, І. Луків, Г. Маїк і ряд інших. Повний список працівників і інструкторів школи поданий в історії „Ч. Січі“ – „Січовими шляхами“, яку можна набути в Товаристві.

Омелян Твардовський

ЙОСИФ КУПЧАК

власник

JOSEPH MEAT MARKET

М'ясні європейські вироби

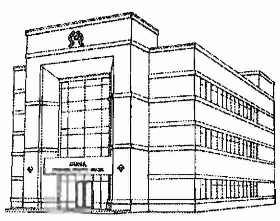
437 Smith Street, Perth Amboy, NJ

Tel: (732) 442-4660

SUMA (Yonkers) Federal Credit Union
Федеральна Кредитова Кооператива СУМА
Пропонує

Найновіші, Найшвидші і Найвигідніші Послуги.

- *Вікно Каса (Drive thru teller window)*
- *Mon-Tru: 8:00 A.M. – 3:00 P.M. Fri: 8:30 A.M. – 8:00 P.M.*
- *АТМ машина – 24 години, 7 днів*
- *Додаткові години урядування*
- *Обслуга від понеділка до суботи*
- *Ранні і вечірні години урядування*
- *Позики на землю (vacant land loans)*
- *Позики на будову (construction loans)*

Тільки у нашій кредитівці СУМА в Йонкерсі Вам не потрібно шукати за паркуванням, платити за паркування і висідати із машини. Всі Ваші фінансові справи можна полагодити дуже швидко через Вікно Каси (Drive – thru teller window), а також дістати гроші у вигідний для Вас час через АТМ машину.

Головне Бюро:
125 Corporate Blvd.
Yonkers, NY 10701-6841
Phone: (914) 220-4900
Fax: (914) 220-4090
Monday-Thursday: 9:00 A.M. – 3:00 P.M.
Friday: 9:00 A.M. – 8:00 P.M.

Філія у Йонкерсі:
301 Palisade Ave.
Yonkers, NY 10703
Phone: (914) 965-8560
Fax: (914) 965-1936
Tuesday - Thursday: 3:00 P.M. – 8:00 P.M.
Saturday: 9:30 A.M. – 12:30 P.M.

1-888-644-SUMA
E-mail: Sumayonfcu@aol.com

Філія у Стемфорді:
Ukrainian Research Center
39 Clovelly Road, Stamford, CT 06902
Phone/Fax: (203) 969-0498
Tuesday, Wednesday, Friday:
4 P.M.-8 P.M.

Філія у Спрінг Валі:
SS Peter & Paul Ukr. Catholic Church
41 Collins Avenue, Spring Valley, NY 10977
Phone/Fax: (845) 425-2749
Tuesday, Friday:
5:30 P.M. – 8:30 P.M.

Дирекція Федеральної Кредитової Кооперативи СУМА

• КУПІВЛЯ-ПРОДАЖ •

ПРОДАЄТЕ СВІЙ БУДИНОК?

Зателефонуйте до нас!

Купуємо
6-60 родинні будинки

Charles Podpirka
JRC Management LLC

(718) 459-1651

• НА ПРОДАЖ •

На продаж хата у Виппані, Н. Дж., де живе багато українців, близько церкви, УНС і кредитівок, 3 спальні, 2 лазнички, камін, огрівання розділене на поверхи і 2 гаражі, майже 1 акр землі. Хата в доброму стані.

Ціна 495.000 дол.

Тел. (973) 335-6410 від 7 – 9 год. веч.

• ПРАЦЯ •

Потрібна жінка з досвідом до прибирання в сервісі із малим знанням англійської мови на 40 годин в тиждень. Помагаємо у винаймі кімнати. Доїзд забезпечений із Ірвінгтону та Юніону Н. Дж.. Телефонуйте на:
(973) 912-0484

Потрібна україномовна жінка до опіки над трьома дітьми з проживанням у спокійному місті в Пенсильвенії. Просимо звертатися на:
тел. (717) 808-0656

Потрібна жінка до опіки над старшим мужчиною і до легкої домашньої праці.
Тел.: (609) 799-2127

ВИБИРАЮЧИ ПОДАРУНОК РІДНИМ І ЗНАЙОМИМ – ВИБЕРІТЬ "СВОБОДУ"!
НАЙСТАРІШИЙ І НАЙБІЛЬШ ШАНОВАНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС В ДІЯСПОРІ
Передплата на рік лише 55 дол.

ALBATROSS TRAVEL, Inc.

LOT

- Квитки на місцеві і міжнародні літаки; WESTERN UNION
- вакації в Мексику, на Караїбах і Гаваях;
- подорожі на люксусових кораблях;
- пересилку грошей через „**WESTERN UNION**"
- квитки на літаки з **НЬЮ-ЙОРКУ до**:

„FINNAIR"		„AEROSVIT"	
Ст. Пітербург	$648 + податок (RT)	Київ	$645 + податок (RT)
Москва	$598 + податок (RT)	Львів	$725 + податок (RT)
Рига	$598 + податок (RT)	Івано-Франківськ	$725 + податок (RT)
Вільно	$598 + податок (RT)	Одеса	$725 + податок (RT)

Нові спеціяльні ціни на **ЛІТО**:
„**MALEV**" (Мадярська авіялінія) до Києва, Москви і Одеси –**$ 765** + податок (RT)

74 Nassau Ave., Brooklyn, NY 11222
Tel.: (718) 383-7211 • (718) 383-0083
Fax: (718) 349-1767 • Free tel.: 1-800-603-7973
http://www.albatravel.com e-mail:albatravel@aol.com

ПАЧКИ В УКРАЇНУ
DNIPRO CO.

В наших крамницях можна придбати авіяквитки в Україну та з України, зробити візи до України.
До вибору 99 взірців хусток!
Телефонні картки: 100 хв. розмови із Україною за $10.

NEWARK, NJ	CLIFTON, NJ	PHILADELPHIA
688 Sanford Ave	565 Clifton Ave	1801 Cottman Ave
Тел.: (973) 373-8783	Tel.: (973) 916-1543	Tel.: (215) 728-6040
(888) 336-4776		

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
Theodore M. Lytwyn,Manager
NJ Lic. No. 3212
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тлінних Останків з різних країн світу.
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(908) 964-4222
(973) 375-5555

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
ЛУЇС НАЙҐРО - директор
Родина ДМИТРИК
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.10009
(212) 674-2568

R.P. Drago Funeral Home, Inc.

Louis G. Pillari - Funeral Director

43-10 30th Avenue
Long Island City, NY 11103
(718) 278-0089

Українська обслуга
Owned by the Podpirka Family

Працю покійного д-ра М. Прокопа оцінять нащадки

7 грудня 2003 року, після тяжкої недуги, перейшов у Божу вічність останній член Президії й засновник УГВР, почесний член середовища УГВР, провідний член ОУН, долсідник, публіцист, автор праць на політичні теми, громадсько-політичний діяч д-р Мирослав Прокоп. Він належав до тих, хто формував українську визвольну політичну думку у час Другої світової війни, а згодом, довгі роки, серед української діяспори. Він був глибоко думаючою, великого формату людиною і водночас – надзвичайно скромним. Завжди був готовий говорити про заслуги і досягнення інших, а себе ставив у тінь.

Покійний Мирослав до кінця свого життя вірив, що український уряд, Верховна Рада визнають український резистанс, себто героїчну і справедливу боротьбу ОУН і УПА. На жаль, ті діячі, що визначають долю молодої Української держави, досі не догледіли неоціненних вартостей боротьби українського Опору, який змагався довгі роки, без жодної зовнішньої допомоги, на два фронти: проти німецького фашизму і більшовицького комунізму.

Він покидав довгу і сповнену працею земну мандрівку на 91-му році життя, у повній свідомості, кажучи своїй дружині Любі: „Я поволі відходжу до Творця, Який мене сотворив". Майже до останніх днів свого життя цікавився подіями українського й американського, зовнішнього і внутрішнього політичного життя, зокрема – за розвитком української держави. Щодо всіх політичних питань мав свою тверезу думку.

Мене з покійним Мирославом в'язала майже п'ятдесятлітня дружня співпраця, тож я маю всі підстави стверджувати, що Мирослав Прокоп належав до винятковиx особистостей у нашому громадсько-політичному житті. Його розуміння визвольної української ідеї, українських політичних питань і особлива толерантність імпонувала не тільки його друзям і політичним однодумцям, але й політичним противникам. Ці його особливі прикмети приєднували йому багато друзів і приятелів, викликали респект і пошану до нього. Для повної оцінки життя Мирослава Прокопа потрібна відповідна перспектива часу, але вже й тепер молоді історики і дослідники дали М. Прокопу високу оцінку – Олександер Панченко, Олексій Гарань, Володимир Сергійчук, Анатолій Русначенко й інші.

Хочу підкреслити, що в житті покійного Мирослава характеризували три основні прикмети: перша – був глибоко віруючою людиною, практикуючим християнином. Друга – був добрим батьком, виховавши з дружиною Любою дві дочки Христю і Ліду, давши родинне виховання і високу освіту. І третя – був повноцінною людиною, служив для свого народу, будучи несхитним українським творчо діючим патріотом. Ці прикмети визначили ввесь його життєвий шлях.

Мирослав Прокоп прийшов на світ 6 травня 1913 року в день, коли княжий Перемишль відзначав св. Юрія. З батьківської хати виніс здорове родинне виховання, освіту і любов до свого українського народу. Він належав до генерації, яка виростала на основах українського націоналізму. Вона на першому конгресі 1929 року у Відні оформилась в Організацію українських націоналістів (ОУН). У її Декалозі на першому місці сказано: „Здобудеш Українську державу або загинеш у боротьбі за неї". Цей виклик полонив і мобілізував українську молодь, зокрема гімназійну і студентську, Західної України.

Цей виклик став початком динамічного періоду Української визвольної боротьби за незалежність українського народу. В цьому процесі бачимо Мирослава Прокопа активно діючим серед молодіжних і студентських організацій, зокрема у шкільній акції проти польського уряду у 1933 році. За це у 1934 році був арештований і засуджений разом з товаришами на сім років ув'язнення. Вийшовши на волю за амнестією у 1937 році, Мирослав Прокоп далі залишився у вирі студентського життя і був речником Союзу українських Студентських організацій у Польщі. Свою публіцистичну працю започаткував як редактор студентського „Вісника".

У 1939 році М. Прокоп почав студії права в Берлінському університеті, які закінчив через десять років в УВУ, у Мюнхені. У Берліні тісно співпрацював з Володимиром Стаховим, відомий під псевдонімом „Мек", що був керівником бюлетеня Української пресової служби у Берліні, пресового органу ОУН. М. Прокоп перебрав редакцію УПС українською мовою. У Берліні пробув до 18 червня 1941 року. Коли у Львові 30 червня 1941 року відбулось проголошення державної незалежности України, Прокоп був ще в дорозі в Україну.

Непередбачений збіг обставин – арешт членів Українського державного правління на чолі з Ярославом Стецьком докорінно змінив пляни ОУН. Провідник ОУН Микола Лебедь, який уникнув арешту, наприкінці листопада 1941 року доручив М. Прокопові їхати до Відня на зустріч з Ріком Ярим, який був учасником першого Конгресу ОУН, щоб його повідомити і переконати у правильності постанови проводу ОУН – вести боротьбу проти гітлерівської Німеччини. Ріко не схвалив цієї постанови, сподіваючись, що німці змінять своє наставлення щодо України. З допомогою Ріка М. Прокоп одержав фальшиві документи, на які повернувся в Україну.

Після цього М. Прокоп опиняється у Києві. Зустріч провідних членів ОУН з українським народом за Збручем відкрила перед ними дещо інший світ, як сподівались. Вони побачили, що сам націоналістичний виклик – „Здобудеш Українську державу або згинеш..." не був достатнім і не промовляв до народу, який вже мав за собою досвід більшовицької дійсности. Не можна було не брати цього до уваги. В основному треба було відмовитись від тоталітарних зразків, які мала у своїй програмі довоєнна ОУН. Треба було повернутися до соціяльно-демократичних принципів. У тому відношенні важному ролю відіграв журнал „Ідея і чин", якого редактором, після Дмитра Маївського, став Мирослав Прокоп. В журналі з'являлись його засадничі статті, які віддзеркалювали визвольно-політичні позиції проводу ОУН у той час.

Досвід визвольної боротьби на два фронти – проти гітлерівської Німеччини і більшовицької імперії – кристалізувався на Третьому великому зборі ОУН, що відбувся 13 травня 1943 року. На цьому ж Зборі, замість провідницької системи, вибрано колегіяльний провід під назвою Бюро проводу ОУН, яке очолив Роман Шухевич–Тарас Чупринка. На цьому Зборі, що був переломовим у розвитку боротьби ОУН, чималу ролю відіграв М. Прокоп як член проводу ОУН – своїми знаннями, досвідом і публіцистичними статтями на актуальні політичні теми.

Окремий і дуже вагомий період в його житті відкривається з постанням Української головної визвольної ради (УГВР), яку покликано до життя у липні 1944 року, на форумі якої Мирослав Прокоп виголосив програмову доповідь і був обраний членом президії УГВР.

Мирослав Прокоп та інші члени Закордонного представництва УГВР, що опинились на Заході, старались донести до відома вільного світу про боротьбу УПА та визвольні процеси українського народу. У тому аспекті варто нагадати успішний спільний виступ УГВР й УНР під час Мирової конференції в Парижі 1946 року. На цьому історичному виступі речником УГВР був М. Прокоп, а УНР – Олександер Шульгин. Спільний Меморандум підписали від екзильного уряду УНР О. Шульгин, а від УГВР – генеральний секретар зовнішніх справ Микола Лебедь. У той час і тих обставинах, це був особливий дипломатичний успіх.

Заходами членів ЗП УГВР постало Дослідно-видавниче Товариство „Пролог", яке провело велику, належно ще не оцінену працю. Тут знову бачимо М. Прокопа як провідного члена – заступника голови, а згодом головою. „Прологові" він віддав довгі роки плідної праці, був його душею. Так само можна сказати про двотижневик „Сучасність", в яких був співредактором, спрямовуючи це видання на службу українським визвольним процесам, що їх згодом продовжували шістдесятники.

М. Прокоп залишив багату публіцистичну спадщину. Він – автор низки дослідних праць: „Україна і українська політика Москви", „Напередодні незалежної України" й інших. Був співробітником, крім вище згаданих пресових органів, щоденника „Свобода", Українського самостійника", Енциклопедії українознавства й інших. Брав активну участь у культурно-громадському і політичному житті як дійсний член НТШ, УВАН, Українського патріярхального товариства та інших організацій. Підтримував морально і матеріяльно кожну корисну ініціятиву, як Гарвардський проєкт та інші. Слід підкреслити, що успіхи Мирослава Прокопа – це водночас успіхи його дружини Люби Комар, що була членом ОУН, в'язнем тюрем, підпільницею-радисткою. Вона мала глибоке розуміння української справи і з великою енергією сприяла в праці Мирослава.

Після Парастасу у похоронному заведенні П. Яреми покійного прощали: о. парох Пилип Сандрик, ЧСВВ, член президії середовища УГВР Андрій Ластовецький покликав до слова Анатоля Камінського, який прощав від середовища УГВР і Політичної ради ОУНз, Петро Потічний – від Об'єднання колишніх вояків УПА США і Канади, Олег Романів – від НТШ у Львові, Микола Галів – від Українського патріярхального товариства і друзів покійного, Марійка Шуст – від Українського музею, Надійка Світлична прочитала лист-співчуття з України, який підписали низка осіб, між ними Іван Дзюба, брати Горині, Микола Жулинський, Іван Драч, Дмитро Павличко, Євген Стахів й інші, о. диякон Юрій Малаховський. Олекса Мотиль (молодший) прочитав співчуття від Кирила Митровича з Парижу і від себе, Ніна Ільницька – від колишніх працівників „Прологу", Лев Футала телефоном передав співчуття від товариства УПА.

Над могилою на цвинтарі у Бавнд-Бруку прощав голова Середовища Євген Стахів. Під час поминок, якими керував Микола Галів, він прочитав листа-співчуття від Дарії і Василя Маркуся. Листа середовища УГВР і ОУНз Австралії за підписом Андрія Глуханича і Мирослава Болюха і Крайової політичної ради ОУНз Німеччини. Далі покійного прощали Лариса Онишкевич – від НТШ, Богдан Шебунчак – від ОУН, Ніна Самокішин, Іван Кушнір – від товариства вояків УПА в Ірвінгтоні, Юліян Котляр – від УПА, Тарас Гунчак – від журналу „Сучасність", Євген Стахів і Надійка Світлична – від Гельсінської спілки. Дочка покійного Христя від імені родини подякувала учасникам за молитви і за спокій душі батька і виголошені промови-співчуття після Парастасу в Ню-Йорку, а Ліда – після похоронних обрядів у Бавнд-Бруку під час поминок.

Достойно відпровадили Мирослава на вічний спочинок дружина Люба, дочки Христя і Ліда, онуки Ліля і Максим, ближча і дальша родина, українська громада, друзі і приятелі. Хай світла пам'ять про нього йде з роду у рід.

Микола Галів

В ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашої дорогої ДРУЖИНИ і МАМИ, БАБЦІ і ПРАБАБЦІ

СВ. П.

ОЛЬГИ ДЕНИСЕНКО

БОЖЕСТВЕННІ ЛІТУРГІЇ

будуть відправлені
14 червня 2004 р.
у церквах:

- **св. Трійці, Кергонксон, Н.Й.;**
- **св. Духа, Монтреаль, Канада;**
- **Богоявлення Господнього, Ст. Пітерсбург, Фла.**

Про молитви за душу Покійної просять:
чоловік – ІВАН
син – ВОЛОДИМИР

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк редакція не відповідає

В глибокому болю повідомляємо родину, приятелів і знайомих, що 23 травня 2004 р. по довгій і тяжкій недузі відійшов у вічність наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДО, БРАТ, СТРИЙКО і ШВАҐЕР

бл. п.

БОГДАН ГІРНЯК

„НЯКО"

Музик, засновник і довголітній дириґент оркестри Богдана Гірняка, хемик фармацевтичної фірми Гофман – Ля Рош.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 25 травня 2004 р. в українській католицькій церкві св. Володимира в Ґлен-Спей, Н. Й. Тлінні останки похоронені на місцевому цвинтарі

Залишені в невимовному смутку:

дружина – ГЕРТА
син – ЮРІЙ з дружиною ДЖОВ-ЕН
доньки – УЛЯНА СЕМЕНЮК
– ТАНЯ ЦИМБАЛ з мужем ВІКТОРОМ
сестра – ЛЮБА ЧОЛГАН з мужем МИРОНОМ
брат – ОЛЕКСАНДЕР з дружиною ВІКТОРІЄЮ
внуки – РОМАНА СЕМЕНЮК
– МЕЛЯНІЯ ІЛЕМСЬКА
– ЮРІЙ і ДЖЕЙД ГІРНЯКИ
– ВІКТОРІЯ і АНДРІЙ ЦИМБАЛ
племінники – ЮРІЙ САЙ з дружиною МАРТОЮ і родиною
– ЗОРЯНА КРОНІН з мужем ПАТРИКОМ
– РОМАН ГІРНЯК з дружиною ДЖЕЙН
та ближча і дальша родина.

Вічна Йому пам'ять!

У невимовному болі ділимося з родиною, діячами театрального мистецтва та українською громадою скорбною вісткою, що в середу, 26 травня 2004 р., після довгої недуги упокоїлась з Волі Всевишнього наша найдорожча і ніколи незабутня МАТИ

бл. п.

ВІРА ЛЕВИЦЬКА

нар. 26 лютого 1916 р. в Старо-Порицьку на Волині, Україна.

Актриса українських театрів на Батьківщині й на еміграції, останній головний член театру „Заграва", колишній дириґент української православної церкви св. Покрови у Філядельфії й колишній член управи Об'єднання Мистців Української Сцени, „Заслужений артист України".

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в суботу, 5 червня 2004 р. о год. 9:30 ранку в українській автокефальній православній церкві св. Покрови при 12 вулиці і Овк Лейн Авеню у Філядельфії, Па., а опісля тлінні останки будуть перевезені на цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку:

донька – ІРЕНА з чоловіком РОБЕРТОМ
син – ЮРІЙ
ближча і дальша родина в Україні і Польщі.

Вічна Їй пам'ять!

Замість квітів родина просить складати пожертви на Український Музей в Ню-Йорку і на Фонд Допомоги Жертвам Чорнобиля.

В ДРУГУ НЕВИМОВНО СУМНУ РІЧНИЦЮ відходу у вічність нашої найдорожчої ДРУЖИНИ, МАМИ і БАБЦІ

бл. п.

ІРЕНИ МОЦЮК

з дому ҐРОХ

яка залишила нас і відійшла у вічність 4 червня 2002 р.

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

будуть відслужені

в церкві св. Михаїла, 21 Shonnard Place, Yonkers, NY 10703 і в Україні, в селі Милованні.

Вічна Її пам'ять!

Муж ЯРОСЛАВ і родина

Ділимося сумною вісткою з приятелями і знайомими, що 10 травня 2004 р. по короткій і важкій недузі відійшов у вічність

бл. п.

ВІКТОР НОВІЦЬКИЙ

нар. 20 жовтня 1922 р. в селі Медведево, Житомирської обл., Україна.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в четвер, 13 травня, а похорон у п'ятницю, 14 травня 2004 р. з похоронного заведення H.B. Humiston Funeral Home Inc. до церкви Пресвятої Трійці в Кергонксоні, а опісля на цвинтар св. Духа в Гемптонбурґу Н. Й.

Залишені у смутку :

дружина – ЕВА
дочка – МАРІЯ КОЯФА з чоловіком МАЙКОМ
син – СТЕПАН з дружиною ІРИНОЮ
дочка – АНАСТАЗІЯ МЕКАРТІ з чоловіком КЕВІНОМ
сестра в Україні – ЛЕВАНТИНА
внуки – ДЖЕСІКА, СТЕФАНІЯ, ВІКТОРІЯ і РОНАЛД
та ближча і дальша родина в Україні, Польщі і Франції.

Вічна Йому пам'ять!

У глибокому смутку повідомляємо родину, приятелів і знайомих, що 3 травня 2004 р. відійшов у Божу вічність

бл. п.

АДАМ КОЗАК

нар. 20 квітня 1923 р. у Стрию, село Нинів Долішне, Україна.

Похований на українському католицькому цвинтарі св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й.

У смутку залишені:

дружина – АННА
сини – МИРОН з дружиною МАРІЄЮ
– СТЕФАН з дружиною АЛІНОЮ
– ТАРАС з дружиною КАТЕЮ
дочка – ХРИСТИНА
внуки – КАТРУСЯ з чоловіком ДАВИДОМ
– КАЛИНА
– НИКОЛЬЦЬО
– АНДЖЕЛИНА
– МИХАСЬ
правнуки – АНДРІЙКО
– ДЖЕЙМС
родина в Україні:
сестри – ЯВДОХА з родиною
– ТЕКЛЯ з родиною
– СТЕФКА з родиною
брат – МИХАЙЛО з родиною

Вічна Йому пам'ять!